

**MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALȚA
CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE**

PRO LEGE NR.4/2005

**MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA
CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE**

PRO LEGE

CUPRINS
PRO LEGE Nr. 4/2005

I.
ANALIZE, STUDII, COMENTARII

		Pag.
Gabriela Ghiță	Contrafacerile. II. Tehnici și metode de combatere a contrafacerilor	7
Constantin Sima	Examen critic al dispozițiilor privind reforma în justiție	14
Dorin Ciuncan Aurelian Niculiță	Subiect activ al infracțiunii de spălare a banilor	29
Liviu Popescu	Procuror inspector; gradul profesional și modul de promovare în funcții de execuție	39
Vali-Sonia Botezatu	Rolul procurorului în respectarea drepturilor procesuale ale minorului în România	50
Nicoleta Marcu	Din nou despre plângerea în fața instanței împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată. Motivele reținute de instanțele de judecată în admiterea plângerilor	57
Dorinel Oancea	Încadrarea juridică a faptei de consum ilicit de droguri	74
Ion Marian	Unele aspecte teoretice și practice de diferențiere a infracțiunii de tortură față de arestarea nelegală și cercetarea abuzivă	86

Elena Vlad	Răspunderea patrimonială a statului român prin Ministerul de Finanțe pentru prejudicii cauzate prin erori judiciare	95
Augustin Lazăr	Regimul juridic al bunurilor arheologice care provin dintr-un sit clasat monument istoric, aparținând domeniului public	102
Dinu D. Nica	Considerații asupra raportului juridic dintre prezumția legală a legitimei apărări și infracțiunea de violare de domiciliu	134
Gheorghe Graure	Considerații privind rezoluția de scoatere de sub urmărire penală	142
Petrovici Valeriu	Interpretarea dispozițiilor art.35 alin.4 din C.p.p. în caz de indivizibilitate sau conexitate.....	148

II .

JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE ÎN MATERIE PENALĂ (sinteză) (1992 – 30.08.2005)

153

Ana Butnariu – procuror la Parchetul de pe lângă Înalta
Curte de Casație și Justiție

III.

ASOCIAȚIA PROCURORILOR DIN ROMÂNIA

1. Actul constitutiv al Asociației Procurorilor din România. 196
2. Statutul Asociației Procurorilor din România 199
3. Observații la proiectul ordonanței de urgență privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor și procurorilor, precum și a altor categorii de personal din ministerul justiției și ministerul public.....211

COLEGIUL DE REDACȚIE

CONSTANTIN SIMA, procuror șef al Serviciului analiză, studii și documentare, criminologie și statistică;

LIVIU POPESCU, procuror șef al Biroului de analiză și studii;

VALERIU PETROVICI, procuror șef al Biroului de documentare;

Coordonator al publicației:

CRISTINA NICOARĂ, procuror șef adjunct al Secției de analiză, studii, probleme ale minorilor, evidență, perfecționare profesională și informatică

I ANALIZE, STUDII, COMENTARII

CONTRAFACERILE

II. TEHNICI ȘI METODE DE COMBATERE A CONTRAFACERILOR

GABRIELA GHIȚĂ
Procuror adjunct al Pachetului de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție

Amploarea și ritmul de dezvoltare a contrafacerilor, precum și pierderile masive înregistrate de către firmele producătoare, pierderi nu numai de natură financiară ci și de imagine, le-au determinat pe acestea să-și protejeze propriile produse de fenomenul infracțional al contrafacerii și să apeleze la o serie de mijloace anti-contrafacere.

Printre avantajele pe care mijloacele anti-contrafacere le oferă proprietarilor de drept se înscriu: protejarea veniturilor, menținerea încrederii consumatorilor, protejarea produselor și a mărcilor, asigurarea integrității produselor securizate, reducerea substanțială a costurilor reclamațiilor pe care producătorii le-ar suporta pentru a demonstra că produsele incriminate nu sunt decât falsuri purtătoare ale propriilor mărci comerciale.

Ca urmare, în prezent, asistăm la o adevărată competiție între tehnicile și metodele de combatere a contrafacerilor și tehnicile din ce în ce mai sofisticate ale falsificatorilor.

Ceea ce este de remarcant este faptul că proprietarii trebuie să fie în permanență avizați cu privire la noile mijloace de protejare a propriilor produse, dintre care, în funcție de natura mărfii să aleagă pe cele mai eficiente, astfel ca produsele lor să fie cât mai greu de falsificat.

Comercial Crime Services (C.C.S.), organizație non-profit din cadrul Camerei Internaționale de Comerț, elaborează periodic un ghid care cuprinde o trecere în revistă a domeniilor tehnologice, a tehnicilor utilizate în lupta anti-contrafacere, precum și a celor mai moderne mijloace de securizare a produselor, cum ar fi: imprimare securizată, hârtie securizată prin filigranuri sau fire metalice, holograme aplicate direct pe produse sau pe ambalajele acestora, DOVIDS (Diffractive Optical Variable Devices) – procedee de imagini variabile de difracție optică, etichetarea securizată (cu o mare varietate de tehnologii, cum ar fi etichetele rezistente la transfer, care prin desprinderea lor de pe produsele originale fac să devină vizibilă inscripția „*spațiu gol*”, biometrie (biocodul care presupune aplicarea pe produs a unui marcator chimic purtător de informație codată), mărci digitale vizibile în transparență, cerneluri și alte substanțe chimice, frecvențe radio de identificare, însemne digitale vizibile în lumină sau în transparență, însemne sensibile la căldură – apariția cuvântului „*original*” prin contactul cu mâna a unei anumite zone a produsului sau a ambalajului în cauză.

Pe lângă acestea, există și alte tehnici de securizare a produselor, unele deja aplicate, altele în fază de cercetare, printre care amintim: mijloace de includere a unor informații multiple digitalo – optice, includerea de pigmenți fotocromici în mărci sau etichete, filigranuri digitale și coduri în ultraviolet, etichete cu caracteristici sensibile în infraroșu, tehnologie de litografiere bazată pe bariere de electroni în combinație cu caracteristici ascunse puse în evidență prin ADN, holograme

sintetizate pentru reconstrucția imaginilor tridimensionale în combinație cu tehnici de securizare digitalo-optice.

Multe dintre aceste tehnici anti-contrafacere fac parte din categoria celor vizibile pentru că ele permit aplicarea unor metode facile pentru verificarea autenticității unui produs, fără existența unor echipamente speciale sau substanțe chimice pentru a deveni vizibile cu ochiul liber (uneori sunt clasificate ca semi-vizibile deoarece nu sunt instantaneu vizibile).

În cazul mijloacelor anti-contrafacere vizibile problema care apare este copierea lor de către falsificatori, falsurile înregistrate fiind uneori foarte bine executate.

Mijloacele invizibile sunt cele care permit producătorilor o securizare a produselor lor, dar care pot fi verificate numai de către foarte puțini avizați, prin utilizarea unor echipamente speciale și a unor reacții chimice.

Unul dintre cele mai vechi mijloace de combatere a contrafacerilor este holograma al cărei principiu a fost descoperit în anul 1948 de către profesorul englez Denis Gabor, care a obținut o fotografie în relief folosind interferența creată de suprapunerea a două fascicule laser.

Metodele de obținere a hologramelor au evoluat începând cu anul 1975 fiind realizate în Japonia și în SUA în sistem matricial și în lumină obișnuită. Anul 1984 a marcat folosirea pentru prima dată a unei holograme pe o carte de credit VISA.

Treptat, folosirea hologramelor a intrat în cotidian, ele garantând originalitatea și calitatea produselor.

Azi, hologramele pot fi găsite pe cele mai variate produse, de la parfumuri, vize ale diferitelor state ale lumii, bancnote, etc.

Hologramele pot fi întâlnite sub formă de etichete bloc sau care se fragmentează la încercarea de a le desprinde de pe obiecte, filme sau folii laminate, microfibre pentru bancnote, folii pentru ștampilare la cald pentru carduri, etc.

Însă nici hologramele nu au scăpat atenției falsificatorilor, fiind ele însele contrafăcute.

Cele mai puternice centre de falsificare a hologramelor sunt situate în Asia și în Europa de Est. Tocmai din acest motiv, în prezent la realizarea hologramelor se apelează la tehnici optice de ultimă oră, ele fiind ulterior certificate ISO și înregistrate la Counterfeiting Intelligence Bureau (C.I.B.) cu sediul la Londra.

O altă tehnică de combatere a contrafacerilor este aceea a folosirii unui miros special care este încorporat în ambalajul unui produs original, autenticitatea acestuia fiind verificată cu ajutorul unui „*nas electronic*”.

Biocodul poate fi aplicat pe orice produs, iar combinația de substanțe chimice este aproape imposibil de copiat. Verificarea se poate face rapid, prin utilizarea unor substanțe chimice care intră într-o reacție de culoare cu cele conținute de biocod.

Un alt mijloc de securizare al produselor îl reprezintă matricea ADN care poate fi folosită împreună cu etichetele existente, cu hologramele sau cu alte sisteme de marcare. Prin intermediul unui tuș special, fiecărui produs îi este atașată o matrice ADN, realizată prin combinarea unor segmente identificabile de ADN și de etichete optice unice, tuș care apoi poate fi aplicat ca un marker vizibil sau invizibil pe orice suprafață.

Marker-ul conține suficientă informație pentru a identifica în mod unic fiecare produs, astfel că devine un mijloc de protecție imposibil de decodat pentru a fi falsificat, componentele sale putând fi recombinate într-o varietate de posibilități care corespund cerințelor de autentificare.

Fiecare produs urmează apoi o procedură de securizare foarte riguroasă pentru a se realiza înregistrarea informațiilor care se individualizează. Înregistrarea permite identificarea produsului și include un cod genetic ADN, în cod alfa-numeric

de 32 de digits care acționează ca un identificator unic global al producătorului, al originii produsului și a lotului, precum și o imagine vizuală a produsului și alte informații de securizare.

În acest fel, prin baza de date on-line criptată, poate fi identificat orice produs de-a lungul ciclului său de viață (din momentul fabricării, până la consumatorul final).

Prin incorporarea tehnologiei bazate pe ADN în procesul de producție oricărui produs se obțin o serie de avantaje, printre care: avantaj competitiv prin recuperarea cotei de piață și a profitului, care ar putea fi diminuate prin contrafaceri, urmărirea distribuției prin controlarea pirateriei și a devierii produselor, conservarea integrității mărcii și a produselor pe piață, creșterea încrederii consumatorilor în produsele achiziționate, etc.

O altă soluție adoptată în lupta anti-contrafaceri este și aceea a componentelor și tehnologiilor digitale watermark (filigranuri sau timbre de apă digitale). Filigranul este termenul folosit pentru o figură, un anumit desen sau un însemn particular care se pot obține prin variația grosimii fibrelor de celuloză în timpul fabricării hârtiei și care devine vizibil mai ales privit în transparență, fiind mai deschis la culoare decât restul hârtiei. Filigranul a fost folosit pentru prima dată în Italia, în jurul anului 1270, la mai puțin de 100 de ani de la introducerea, din Orientul Mijlociu în Europa, a procedurii de fabricare a hârtiei.

În lupta împotriva contrafacerilor se apelează și la criptografie.

Steganografia (scriere ascunsă) reprezintă ascunderea unui mesaj scris într-un mesaj obișnuit și extragerea acestuia la destinație. Treapta superioară a steganografiei o reprezintă criptografia care presupune ascunderea unui mesaj criptic, astfel încât nimeni să nu suspecteze prezența și conținutul acestuia.

O altă tehnică de securizare face apel la particulele de identificare Microtaggant – particule de cod microscopice care variază ca mărime de la 20 la 600 de microni.

Particulele de cod sunt realizate din material plastic melaminic extrem de durabil, rezistent la temperaturi ridicate (până la 200°C iar pentru expuneri de scurtă durată chiar până la 350°C) și stabil chimic, nefiind atacat de acizi, baze sau solvenți.

Punerea în evidență a microparticulelor de cod se realizează în lumina ultravioletă, când acestea apar intens fluorescente, creând senzația unei galaxii de stele pe produsul pe care au fost aplicate. Prin folosirea unui microscop de mare putere se poate citi secvența de cod a fiecărei particule, secvență care este certificată și înregistrată într-o bază de date pentru a nu mai fi folosită niciodată într-un alt scop.

Pe lângă tehnicile folosite de producători pentru protecția produselor lor în lupta împotriva contrafacerilor se impune și existența unui sistem legislativ coerent care să prevadă sancțiuni drastice pentru a putea descuraja „industria” contrafacerilor.

Lupta împotriva contrafacerilor a fost instituționalizată și la nivel internațional.

Astfel, în cadrul Camerei Internaționale de Comerț a luat naștere organizația - Commercial Crime Services C.C.S. care vine în permanență în sprijinul companiilor și a investitorilor prin capacitatea sa de a recunoaște contrafacerile de la primele lor manifestări.

Pe lângă C.C.S. pe plan internațional, mai sunt implicate în lupta contrafacerilor World Customs Organisation (Organizația Mondială a Vămilelor) și Interpolul, acestea desfășurându-și activitatea prin colaborare directă cu autoritățile și agențiile implicate.

În plan internațional, contrafacerile de mărfuri și încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală sunt tratate cu

cea mai mare seriozitate iar implicațiile, în toate domeniile economice și sociale, sunt percepute la reala lor dimensiune îngrijorătoare pentru toate guvernele și factorii responsabili.

Bibliografie

- www.iccwbo.org/ccs/
- Enciclopedia Encarta, Microsoft 2000
- www.cccwbo.org/newarchives2000/counterfeitings
- Dorobanțu M. – Holograma imaginea care nu există, Revista Magazin nr. 29/2002

EXAMEN CRITIC AL DISPOZIȚIILOR PRIVIND REFORMA ÎN JUSTIȚIE PREVĂZUTE ÎN LEGEA NR.247/2005

CONSTANTIN SIMA
Procuror șef serviciu la Parchetul de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție

I. Considerații prealabile

Realizarea unui sistem judiciar independent, credibil și eficient a constituit dezideratul care a determinat modificarea și completarea legilor privind organizarea judiciară, statutul magistraților, Consiliul Superior al Magistraturii.

Legea nr.247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, adoptată de Parlamentul României, în urma angajării răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședința comună din 13 iulie 2005, a amendat importante prevederi ale Legii nr.303/2004 privind statutul magistraților, ale Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară și ale Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii propunându-și să îmbunătățească integral sistemul de administrare a justiției, să asigure independența judecătorilor și procurorilor, să determine ocuparea funcțiilor de conducere de cei mai buni magistrați, să crească gradul de credibilitate al Consiliului Superior al Magistraturii și să evite paralelismele în exercitarea unor competențe în cadrul acestei instituții.

În cele ce urmează ne propunem să analizăm cele mai importante modificări ale acestor acte normative pentru a vedea dacă obiectivele inițiale au fost sau nu realizate.

II. 1) Legea nr.303/2004 privind statutul magistraților a devenit

Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor ca urmare a înlocuirii noțiunii „magistrați” din cuprinsul legii cu termenii „judecători și procurori”.

În opinia noastră aceste precizări din titlul și din conținutul legii nu erau impuse nici de evoluția profesională diferențiată și nici de competențele procesuale diferite ale fiecăreia din cele două categorii de magistrați, ci au fost utilizate din motive de acuratețe legislativă.

De altfel, art.1 din lege definește în mod corect magistratura ca fiind activitatea judiciară desfășurată de judecători în scopul înlăptuirii justiției și de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societății, a ordinii de drept precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor, ceea ce situează pe poziții echivalente fiecare din cele două categorii de magistrați.

2) Drepturile magistraților nu au suferit modificări importante.

Incompatibilitățile și interdicțiile judecătorilor și procurorilor au fost completate cu dispoziții privind obligația de a face declarații anuale, pe propria răspundere, din care să rezulte că nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți ai serviciilor de informații sau informatori și colaboratori ai acestora.

În conformitate cu prevederile art.10 – (2) judecătorii și procurorii pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a unor proiecte de acte normative, a unor documente interne sau internaționale, fără a mai fi nevoie de acordul conducătorului instanței sau parchetului, așa cum prevedea vechiul text.

De asemenea art.10 – (3) extinde dreptul de participare a judecătorilor sau procurorilor la orice persoane juridice de drept privat, fără scop patrimonial.

O importantă modificare a cunoscut dreptul la asigurare pentru risc profesional, viață, sănătate și bunuri care este condiționat de afectarea valorilor asigurate exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu serviciul, așa cum rezultă din prevederile art.77, prevedere inexistentă în legislațiile precedente.

Din păcate nedefinirea noțiunii de risc profesional, neefectuarea unei delimitări clare între asigurarea pentru risc profesional și cea pentru viață, sănătate și bunuri, face deocamdată inaplicabile aceste prevederi.

De altfel, de la apariția Legii nr.92/1992 privind organizarea judecătorească, reglementarea incompletă a drepturilor de asigurare a magistraților aduse la imposibilitatea valorificării acestora.

Apariția hotărârii Guvernului la care face referire art.77, din păcate fără a prevedea un termen pentru adoptarea acesteia, este necesară pentru a detalia condițiile în care se pot asigura judecătorii și procurorii.

Înființarea Casei de asigurări a magistraților a fost lăsată la aprecierea Guvernului, ceea ce este neobișnuit în tradiția legislativă românească, întrucât și fără această prevedere Guvernul putea să înființeze o casă de asigurări a magistraților.

3. Menținerea în funcție după împlinirea vârstei de pensionare.

Potrivit art.82, judecătorii și procurorii de la toate instanțele, precum și magistrații instanței de la Înalta Curte de Casație și Justiție și personalul de specialitate juridică prevăzut la art.87 alin.(1) nu pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzută de lege.

Decizia nr.419 din 18 iulie 2005 a Curții Constituționale¹ apreciază că referindu-se în mod generic la „lege”, art.82 din Legea nr.303/2004, în actuala redactare are în vedere o reglementare viitoare, motivat de faptul că, în afara Legii nr.19/2000, nici un alt act normativ nu mai prevede vârsta de pensionare a magistraților și, în consecință, magistrații în funcție la data deciziei își continuă activitatea în condițiile art.64 din Legea nr.303/2004.

În opinia noastră expresia <<prevăzută de lege>> nu poate face trimitere decât la legea în vigoare. În condițiile în care Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor nu mai face referire la vârsta de pensionare este obligatoriu să ne raportăm la vârsta de pensionare prevăzută de Legea nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, dreptul comun în materie.²

De menționat că art.64 din Legea nr.303/2004 a ieșit din vigoare în termen de 3 zile de la data publicării Legii nr.247/2005, astfel că legea nu mai poate face trimitere la o normă abrogată.

O importantă modificare a cunoscut instituția delegării.

Astfel, delegarea nu mai poate fi efectuată fără acordul judecătorului sau procurorului, perioada de delegare s-a mărit la 90 de zile putând fi prelungită o singură dată.

A fost înlăturată interdicția de delegare la instanțe și parchete de rang superior, care în opinia noastră era utilă deoarece împiedica delegarea magistraților la instanțe și parchete la care nu au dreptul să funcționeze.

¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.653/22.07.2005.

² Art. 83 din Legea nr.303/2004, modificată prin Legea nr.247/2005 are următorul conținut: Judecătorii și procurorii de la toate instanțele, precum și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1) nu pot fi menținuți în funcție după împlinirea vârstei de pensionare prevăzute de lege.

4. Promovarea judecătorilor și procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel național, în limita posturilor vacante existente la tribunale sau curți de apel sau după caz parchete, așa cum rezultă din prevederile art.43 alin.1 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.³

Textul consacră o regulă cu valoare de principiu existentă și înainte de adoptarea Legii nr.247/2005: promovarea se face prin concurs accesibil oricărui candidat care îndeplinește condițiile legale.

Cerințele legale de vechime și activitatea profesională a magistratului nu mai sunt invocate în noul text ci într-un text separat: art.44 alin.1, în care sunt consacrate toate condițiile cerute celor care urmează să participe la concurs: calificativul foarte bine la ultima evaluare, lipsa sancțiunilor disciplinare în ultimi 3 ani și îndeplinirea condițiilor de vechime cerute pentru a funcționa la nivelul instanțelor sau parchetelor imediat superioare.

Concursul de promovare constă în verificarea cunoștințelor teoretice și practice prin susținerea unor probe scrise.

Prin verificarea cunoștințelor practice legea a avut în vedere soluționarea corectă a unor probleme de drept.

5. Numirea judecătorilor și procurorilor în funcții de conducere se face de asemenea prin concurs sau examen, organizat ori de câte ori este necesar de Consiliul Superior al Magistraturii prin Institutul Național al Magistraturii.

Sucesiunea a trei acte normative care reglementează statutul magistraților pune problema duratei mandatului funcției de conducere acordat în condițiile Legii nr.92/1992

³ Publicată în Monitorul Oficial nr.653 din 22 iulie 2005.

privind organizarea judecătorească sau ale Legii nr.303/2004 privind statutul magistraților.

Astfel, potrivit art.66 alin.6 din Legea nr.92/1992 promovarea în funcții de conducere a magistraților se face pentru o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea reinvestirii o singură dată în funcția deținută.

Art.48 alin.1 din Legea nr.303/2004 prevede că promovarea la instanțe judecătorești și parchete se face pe o perioadă de 5 ani, fără posibilitatea reinvestirii de Consiliul Superior al Magistraturii.

În sfârșit, art.48 alin.8 și respectiv art.48¹ alin.8 din Legea nr. 303/2004 modificată prin Legea nr.247/2005 reglementează numirea judecătorilor și respectiv procurorilor pe o perioadă de 3 ani cu posibilitatea reinvestirii o singură dată.

Examinând aceste trei reglementări ne punem problema dacă durata mandatului funcției de conducere a unui magistrat numit sub imperiul Legii nr.92/1992 a suferit modificări ca urmare a actelor normative apărute ulterior sau a rămas neschimbată.

Dacă am admite ideea modificărilor succesive ale duratei mandatului funcției de conducere în raport de modificările legislative survenite în timp, ar însemna că un mandat de 4 ani început la 15 ianuarie 2004, fiind incidente prevederile art.66 alin.6 din Legea nr.92/1992, își modifică durata la 5 ani după apariția Legii nr.303/2004 și se reduce la 3 ani ca urmare a modificării art.48 prin Legea nr.247/2005.

Un asemenea punct de vedere este inacceptabil întrucât ar încălca principiul constituțional al neretroactivității legii.

„Legea posterioară nu poate stinge dreptul dobândit sub imperiul legii anterioare, deoarece ar însemna ca să fie

aplicabilă retroactiv, ceea ce interzice art.15 alin.2 din Constituție, potrivit căruia legea dispune numai pentru viitor”.⁴

Jurisprudența Curții Constituționale este lipsită de echivoc, făcând distincție între constituirea dreptului a cărui existență nu poate fi pusă în discuție de legea nouă și efectele dreptului care pot fi modificate de legea nouă.⁵

În același sens prin decizia nr.375 din 6 iulie 2005 Curtea Constituțională a decis ca fiind neconstituționale dispozițiile art.IV alin.(1), alin.(6) și alin.(7) din Titlul XVII al Legii privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, care aveau următorul cuprins:

„(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi, încetează mandatele de conducere ale judecătorilor și procurorilor de la curțile de apel, tribunale, tribunale specializate și judecătorii precum și ale procurorilor de la parchetele de pe lângă acestea [...].

(6) Durata mandatelor judecătorilor și procurorilor care exercită, la data intrării în vigoare a prezentei legi, alte funcții de conducere decât cele prevăzute la alin. (1) este de 3 ani, de la data investirii.

(7) Mandatele judecătorilor și procurorilor care ocupă alte funcții de conducere decât cele prevăzute la alin.(1) încetează, dacă la data intrării în vigoare a prezentei legi durata acestora a depășit 3 ani de la investire”.

⁴ Curtea Constituțională decizia nr.12 din 31 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial nr.68 din 14 aprilie 1995.

În același sens deciziile nr.3, 5, 17, 81/1995. A se vedea V. Niculescu, Constantin Culinoiu, G. Duculescu, Constituția României, comentată și adnotată Lumina Lex, 1997, p.71.

⁵ Curtea Constituțională decizia nr.3 din 02 februarie 1993, Culegere de decizii și hotărâri, 1992-1993 Regia Autonomă Monitorul Oficial București 1994, p.127

Odată înlăturate aceste dispoziții legale ca neconstituționale, per a contrario, putem trage următoarele concluzii:

a) Mandatele de conducere ale judecătorilor și procurorilor începute înainte de intrarea în vigoare a Legii nr.247/2005 continuă să fie exercitate în mod legal;

b) Durata mandatului de conducere este cea prevăzută de lege la data investirii;

c) Mandatele de conducere ale judecătorilor și procurorilor continuă și după împlinirea duratei de 3 ani de la investire, până la împlinirea termenului de 4 ani sau 5 ani pe durata căruia au fost investiți potrivit legilor aflate în vigoare la momentul respectiv.

Dacă o astfel de interpretare a textelor în vigoare respectă principiul inamovibilității judecătorilor și stabilității procurorilor, care se aplică atât în ceea ce privește funcția de judecător sau procuror cât și în ceea ce privește durata mandatului funcției de conducere.

Principiul inamovibilității judecătorilor și stabilității procurorilor apără pe magistrați de a fi demși, destituiți sau retrogradați din funcție fără temei legitim, ori mutați la o altă unitate prin delegare, detașare sau promovare fără avizul lor.

Legiuitorul poate redimensiona durata mandatului funcțiilor de conducere numai pentru viitor în acord cu principiul constituțional al neretroactivității legii.

O altă problemă este aceea a aplicării art.54 din Legea nr.303/2004:

La încetarea mandatului pentru funcțiile de conducere prevăzute de art.52, 53 și 53¹ judecătorii și procurorii revin la instanțele sau parchetele de unde provin sau la o instanță sau parchet unde au dreptul să funcționeze potrivit legii.

Textul are în vedere pe acei magistrați care au fost numiți în funcțiile de conducere fără să fi intervenit un concurs

care să le dea dreptul să funcționeze la instanța sau parchetul la care exercită pentru o funcție de conducere.

Nici această dispoziție nu poate avea efecte decât pentru viitor, întrucât potrivit art.100 din Legea nr.303/2004 în varianta sa inițială prevedea că magistrații în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră că îndeplinesc condițiile legale pentru ocuparea funcțiilor în care sunt numiți.

Prin efectul legii sunt validate erau astfel validate unor magistrați care nu au susținut examen pentru ocuparea unor posturi la instanțele sau parchetele superioare.

Acest text a fost abrogat prin Legea nr.247/2005.

6. Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară. Competența de primă instanță a judecătorilor, tribunalelor și curților de apel

Articolul 57 din Legea nr.304/2004 în forma sa modificată stabilește competența de primă instanță a judecătoriei, a tribunalului și a curții de apel: complet format dintr-un judecător cu excepția cauzelor privind conflictelor de muncă și de asigurări sociale.

Dincolo de aprecierea că o asemenea reglementare este un pas înapoi, spre modificarea din 1998 a Legii nr.92/1992 privind organizarea judecătorească⁶, că în nici un caz complet de format dintr-un singur judecător nu este o măsură de prevenire a corupției, modificarea art.57 din Legea nr.304/2004 ridică problema raportului dintre legea generală și legea specială.

Legea nr.78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție prevede în art.29-(2) că la judecătorii, tribunale și curți de apel completele specializate sunt formate din 2 judecători.

⁶ A se vedea C.Sima, D.Ciuncan, Legea nr.92/1992 comentată și adnotată, Editura Lumina Lex, București, p.199.

În condițiile în care art.57, ca normă generală, face referire la numai două excepții, norma specială prevăzută de Legea nr.78/2000 mai poate fi în vigoare?

Problema abrogării normelor juridice constituie unul din aspectele principale ale problemei legalității.⁷

O interpretare corectă a instituției abrogării, în acest caz, este cu atât mai necesară cu cât, potrivit art.197 alin.2 și 3 din Codul de procedură penală, dispozițiile referitoare la compunerea instanței sunt prevăzute sub sancțiunea nulității absolute, sancțiune care nu poate fi înlăturată, în nici un mod, care poate interveni în orice stare a procesului și trebuie luată în considerare de instanță din oficiu.

Dacă legea specială este una ulterioară celei generale, caracterul ei derogator operează în temeiul principiului *lex specialis derogat legi generali*.⁸

Problema căpătă un caracter complex în situația în care legea generală este ulterioară legii speciale.

Jurisprudența mai veche a statuat principiul că „o dispoziție de lege ulterioară cu caracter general nu abrogă o dispoziție de lege anterioară cu caracter special decât dacă abrogarea este prevăzută în mod expres prin legea din urmă”.⁹

În doctrină s-a apreciat că o asemenea soluție poate fi acceptată numai dacă este vorba de o abrogare tacită, rezultată din însăși intrarea în vigoare a noii legi.¹⁰

Cum însă abrogarea oricăror dispoziții contrare este prevăzută în mod expres în legea generală, caracterul

⁷ I. Demeter, Abrogarea normelor juridice, în *Justiția Nouă*, nr.2/1959, p.158.

⁸ C.Barbu, *Aplicarea legii penale în spațiu și timp*, Editura științifică, București, 2002, p.160.

⁹ Cas. I-a, dec. Nr.696 din 21a iunie 1946, *Pandectele Române*, Partea a III-a, 1947, p.17.

¹⁰ D. Pavel, *Norme tranzitorii privind punerea în aplicare a Codului penal și a Codului de procedură penală*, în *R.R.D.* nr.1/1969, p.16.

derogatoriu al normei speciale nu se mai poate menține în raport cu noile dispoziții referitoare la competență.¹¹

Problema a fost rezolvată prin intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție.¹²

7. Organizarea și funcționarea Ministerului Public este modificată prin adoptarea noilor dispoziții legale.

Art.59 consacră dreptul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a conduce Ministerul Public, iar art.61 – (2) stabilește că în soluțiile dispuse, procurorul este independent în condițiile prevăzute de lege.

Deși soluția adoptată de procuror poate fi infirmată motivat de procurorul ierarhic superior, pentru motive de nelegalitate, procurorul care a adoptat soluția se poate adresa instanței competente să judece cauza în fond cu cererea de a exercita controlul asupra măsurii infirmării.

Aceste texte ca și cele referitoare la autoritatea ministrului justiției asupra procurorilor¹³ ridică o veche problemă: - aceea a limitelor subordonării ierarhice a procurorului.

Principiul controlului ierarhic diferențiază statutul procurorilor de cel al judecătorilor în sensul că hotărârile judecătorești pot fi reformate numai în căile de atac prevăzute de lege, în timp ce actele procurorului pot fi infirmate de instanță la plângerea persoanei interesate și de procurorul ierarhic superior din oficiu sau la plângerea persoanei interesate.¹⁴

¹¹ C.Barbu, op.cit., p.160.

¹² Prin decizia V/26.09.2005 Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii exprimând punctul de vedere sus menționat.

¹³ A se vedea art.66 din Legea nr.304/2004, republicată.

¹⁴ N. Volonciu, Tratat de procedură penală, partea generală, vol.I, Paidea, 1993, p.164.

În dreptul francez se recunoaște procurorilor generali și procurorilor Republicii un drept de conducere și de supraveghere.

Subordonarea presupune informarea procurorului ierarhic despre cauzele importante de competența sa, cererea de instrucțiuni și prezentarea de rapoarte justificative.¹⁵

Principiul subordonării ierarhice nu trebuie confundat cu principiul subordonării administrative.

Astfel verificarea modului cu se desfășoară raporturile de serviciu cu justițiabili și persoanele implicate în lucrările de competența Ministerului Public precum și aprecierea asupra activității, pregătirii și aptitudinilor personale ale procuror ține de subordonarea administrativă.

Cu toate acestea subordonarea ierarhică a procurorilor era foarte apropiată de subordonarea administrativă în procedura penală interbelică: șefi ierarhici aveau dreptul să oprească orice lucrare a membrilor Ministerului Public din circumscripție, dacă era contrară păreri lor. Șefii ierarhici puteau da ordin procurorilor ca să facă anumite lucrări sau să nu le facă, să le oprească sau să le facă într-un anumit sens, puteau da ordine să deschidă sau să nu deschidă o acțiune penală, de a declanșa sau nu o cale de atac, iar subalternii erau datori să execute aceste ordine chiar împotriva convingerilor lor.¹⁶

Departate de orice idee de a pleda pentru acest tip de subordonare, considerăm totuși că reglementarea raporturilor din cadrul Ministerului Public constituie o problemă extrem de delicată, orice exces putând determina scăderi importante ale calității actelor de urmărire penală.

Este de notorietate că faza de urmărire penală trebuie să se desfășoare într-un ritm mai energic decât faza de judecată,

¹⁵ R. Merle, A. Vitu, *Traité de droit criminel*, Ed. Cujas, Paris, 1967, p.786.

¹⁶ Traian Pop, *Drept procesual penal*, Tipografia Națională Cluj, vol. II, p.304.

iar introducerea în exces a unor căi de atac ale actelor și măsurilor luate de procuror poate crea sincope nedorite în desfășurarea urmăririi penale.

În ceea ce privește autoritatea ministerului justiției, asupra parchetelor, aceasta nu este reglementată fără echivoc.

Textul art.66 lasă de înțeles că această autoritate se exercită numai pe plan administrativ: îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, raporturile cu justițiabili, etc.

În realitate autoritatea ministrului justiției este mult mai mare față de procurori: propune numirea șefilor de secții la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casați și Justiție, propune acordarea Diplomei „Meritul judiciar”, apreciază asupra eficienței manageriale, etc.

Credem că ar fi putut să se reglementeze cu claritate fie autoritatea exclusiv administrativă a ministrului justiției față de procurori, fie să se recunoască acestuia calitatea de șef al Ministrului Public, ca în perioada interbelică, cu toate consecințele care decurg din aceasta.

8. Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, modificată prin Legea nr.247/2005 statuează în art.1 (2) principiul răspunderii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii în fața judecătorilor și a procurorilor pentru activitatea desfășurată în exercitarea mandatului.

Aceasta generoasă dar justificată enunțare de principiu nu dispune de nici o modalitate de punere în aplicare: nimeni nu poate declanșa procedura răspunderii Consiliului Superior al Magistraturii pentru nici un motiv, ceea ce ne facem să tragem concluzia că textul este lipsit de acoperire în practică.

Competența Consiliului Superior al Magistraturii poate comporta îndelungate discuții și nu este locul de a face aici o astfel de analiză.

Cu toate acestea, un organ reprezentativ al judecătorilor și procurorilor care îndeplinește și rolul de instanță de judecată

trebuie să cuprindă exclusiv magistrați cu îndelungată experiență de la nivelele superioare ale instanțelor și parchetelor.

Din acest punct de vedere este greu de înțeles înlăturarea din cuprinsul art.8 a condiției vechimii de 6 ani pentru alegerea în acest organ.

Deși art.31 prevede dreptul și obligația Consiliului Superior al Magistraturii de a se sesiza din oficiu pentru independența și imparțialitatea judecătorilor și procurorilor, legea nu prevede nici un mijloc de care organul reprezentativ al magistraturii poate uza în îndeplinirea acestui obiectiv.

Absolut inacceptabilă este prevederea art.45 (1) care stabilește că acțiunea disciplinară este exercitată de comisiile de decizie ale Consiliului Superior al Magistraturii, câtă vreme există un principiu potrivit căruia nimeni nu poate fi în aceeași cauză acuzator și judecător.

Chiar dacă aceste comisii nu au aceeași competență cu secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, aparținând aceluiași organ caracterul imparțial al exercitării acțiunii este discutabil.

În opinia noastră acțiunea de sesizare ar fi trebuit exercitată de colegiile de conducere ale instanțelor și parchetelor, soluție adoptată de textul inițial al legii.

La fel de nejustificată este în opinia noastră renunțarea la interdicția de promovare a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii pe durata mandatului sau a prevederii că în cazul transferului își pierde mandatul, existente inițial în lege.

Cât privește cercetarea disciplinară a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, efectuarea acestuia de către secții, nu este de natură să-i asigure transparența și imparțialitatea care trebuie să caracterizeze o astfel de autoritate jurisdicțională, încât credem că aceasta ar trebui să

intre în competența unei alte instanțe, cum ar fi Înalta Curte de Casație și Justiție.

*
* *

Dincolo de aspectele pozitive și negative ce pot fi constatate la examinarea oricărui act normativ, modificarea legilor privind statutul judecătorilor și procurorilor, organizarea judiciară și Consiliului Superior al Magistraturii constituie un efort notabil de perfecționare a legislației românești, de adaptare a acesteia la cererile actuale ale societății.

SUBIECTUL ACTIV AL INFRAȚIUNII DE SPĂLARE A BANILOR

**DORIN CIUNCAN - Procuror șef birou la
Departamentul Național Anticorupție
AURELIAN NICULIȚĂ
grefier documentarist**

Prin decizia nr. 1386 din 11 martie 2004 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția penală, instanța a decis că simpla faptă de a schimba și de a transfera sume de bani obținute din săvârșirea complicității la infracțiunea de luare de mită, cunoscând că acestea provin din săvârșirea infracțiunii, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de spălare a banilor. Mai mult, s-a statuat că fapta de spălare a banilor proveniți din săvârșirea infracțiunilor de corupție se încadrează numai în dispozițiile art. 23 din Legea nr. 656/2002, prevederile art. 17 lit. e) și art. 18 alin. (2) din Legea nr. 78/2000 fiind implicit abrogate. Dacă infracțiunea de spălare a banilor proveniți din săvârșirea infracțiunilor de corupție a fost săvârșită anterior intrării în vigoare a Legii nr. 656/2002, iar cauza nu a fost judecată definitiv până la data intrării în vigoare a acesteia, se aplică prevederile Legii nr. 656/2002, care constituie legea penală mai favorabilă.

Pentru a ajunge la aceste concluzii, instanța supremă a constatat că, prin sentința penală nr. 233 din 2 decembrie 2002, Tribunalul Bihor a condamnat pe inculpații S.V. și S.H. pentru complicitate la infracțiunea de luare de mită prevăzută în art. 26 C. pen. raportat la art. 254 din același cod, iar în baza art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art.10 alin. (1) lit. d) C. proc. pen., a dispus achitarea acestora pentru săvârșirea infracțiunii de

spălare a banilor prevăzută în art. 23 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 21/1999.

Instanța a reținut că, în anul 2001, societatea comercială E. a hotărât să vândă un spațiu comercial, pentru cumpărarea căruia inculpatul O.I., director al Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă Bihor, față de care s-a disjuns cauza, și inculpații S.V. și S.H., directori adjuncți ai aceleiași instituții au pretins, din suma ce avea să fie plătită cu titlu de preț, un comision de 2,7 miliarde de lei, renegociat la 2,2 miliarde de lei.

La 21 noiembrie 2001, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a imobilului, semnat, între alții, de inculpatul O.I. în numele AJOFM Bihor și au fost emise ordinele de plată pentru 8,5 miliarde de lei, iar la 28 decembrie 2002, C.M., administrator al societății vânzătoare care a denunțat fapta, a dat personal inculpatului O.I. și, prin intermediar, inculpaților S.H. și S.V. câte 700 de milioane de lei.

După primirea sumelor menționate, inculpații S.H. și S.V. au efectuat un schimb valutar la Banca E., sucursala Oradea, cumpărând valută în monedă euro, fiecare dintre inculpați depunând banii pe numele mamei sale.

Curtea de Apel Oradea, prin decizia penală nr. 85 din 17 aprilie 2003, a admis apelul procurorului numai cu privire la individualizarea pedepsei și obligarea unuia dintre inculpați la restituirea sumei primite către denunțătoarea C.M. și a respins apelurile inculpaților.

Recursul declarat, între alții, de procuror cu privire la greșita achitare a inculpaților pentru săvârșirea infracțiunii de spălare a banilor, este fondat.

Potrivit art. 23 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 21/1999, constituie infracțiunea de spălare a banilor, între altele, transferul de valori cunoscând că acestea provin din săvârșirea unei infracțiuni.

Această infracțiune are o formă agravată, în situația în care banii sau valorile provin din săvârșirea uneia din infracțiunile prevăzute în Secțiunile a 2-a și a 3-a din Legea nr. 78/2000, astfel cum rezultă din prevederile art. 17 lit. e) din această lege, care completează art. 23 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 21/1999.

Pentru existența infracțiunii de spălare a banilor, din punctul de vedere al laturii obiective, se cer a fi îndeplinite două condiții, și anume să existe o activitate de schimbare sau de transfer de valori, cunoscând că acestea provin din săvârșirea unei infracțiuni și proveniența banilor să fie rezultatul săvârșirii uneia din infracțiunile arătate în textul de lege incriminator, în cazul infracțiunii prevăzute în art. 23 din Legea nr. 21/1999 sau al uneia dintre infracțiunile prevăzute în Secțiunile a 2-a și a 3-a din Legea nr. 78/2000, în cazul formei agravate.

În speță se constată că aceste condiții sunt îndeplinite, deoarece inculpații au dobândit sume de bani din complicitate la infracțiunea de luare de mită și, pentru a li se pierde urma, le-au schimbat în valută și le-au depus la bancă pe numele altor persoane.

Față de cele arătate, se constată că în mod greșit prima instanță și instanța de apel au reținut că în cauză nu sunt îndeplinite cerințele infracțiunii de spălare a banilor, deoarece condiția provenienței sumelor de bani din săvârșirea unei infracțiuni nu trebuia raportată la prevederile art. 23 din Legea nr. 21/1999, ci la cele ale art. 17 lit. e) din Legea nr. 78/2000, care completează art. 23 din Legea nr. 21/1999, constituind o formă agravată a acestei infracțiuni.

Prin urmare, în sarcina inculpaților trebuia reținută și infracțiunea de spălare a banilor.

După săvârșirea infracțiunii și până la judecarea definitivă a cauzei a intervenit o lege penală nouă, Legea nr.

656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, prin care a fost abrogată Legea nr. 21/1999

În art. 31 din Legea nr. 656/2002 se prevede că: „Legea nr. 21/1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 18 din 21 ianuarie 1999, cu modificările ulterioare, se abrogă”.

Prin art. 31 din Legea nr. 656/2002 au fost abrogate nu numai dispozițiile Legii nr. 21/1999, ci și prevederile legii completatoare, și anume cele ale art. 17 lit. e) și art. 18 alin. (2) din Legea nr. 78/2000, concluzie ce se desprinde din formularea folosită în art. 31 unde se precizează “cu modificările ulterioare”.

Potrivit art. 13 C. pen., în cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea cea mai favorabilă.

Sub aspectul regimului juridic, pentru infracțiunea prevăzută în art. 23 din Legea nr. 21/1999 raportat la art. 17 lit. e) și art. 18 alin. (2) din Legea nr. 78/2000 limitele de pedeapsă erau între 3 și 15 ani închisoare, în timp ce limitele de pedeapsă prevăzute în art. 23 din Legea nr. 656/2002 sunt între 3 și 12 ani închisoare.

Rezultă, deci, în viziunea Înaltei Curți de Casație și Justiție, că prevederile legale mai favorabile sunt cele din legea nouă, deoarece în cuprinsul acesteia nu mai este prevăzută forma agravată din reglementarea anterioară, ceea ce face ca limita maximă a pedepsei prevăzute de lege să fie mai redusă.

Prin urmare, recursul a fost admis, s-a schimbat încadrarea juridică a faptelor în prevederile art. 23 din Legea nr. 656/2002 și s-a dispus condamnarea inculpaților pentru săvârșirea infracțiunii de spălare a banilor, potrivit noii încadrări.

În cele ce urmează ne vom exprima asupra conținutului infracțiunii de spălare a banilor, cu accent pe subiectul activ al

infracțiunii și pe obiectul material al acesteia, așa cum este reglementată în lit. c) a art. 23 din Legea nr. 656/2002.

Articolul 23 din Legea nr. 656 din 7 decembrie 2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 904 din 12 decembrie 2002, cu modificările și completările ulterioare, incriminează ca infracțiunea de spălare a banilor următoarele fapte:

a) schimbarea sau transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri sau în scopul de a ajuta persoana care a săvârșit infracțiunea din care provin bunurile să se sustragă de la urmărire, judecată sau executarea pedepsei;

b) ascunderea sau disimularea adevăratei naturi a provenienței, a situării, a dispoziției, a circulației sau a proprietății bunurilor ori a drepturilor asupra acestora, cunoscând că bunurile provin din săvârșirea de infracțiuni;

c) dobândirea, deținerea sau folosirea de bunuri, cunoscând că acestea provin din săvârșirea de infracțiuni.

În dreptul comunitar, actul normativ aplicabil este Convenția europeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii, încheiată la Strasbourg la 8 noiembrie 1990, ratificată prin Legea nr. 263 din 15 mai 2002¹, care, în art. 6 prevede că fiecare parte adoptă măsurile legislative și măsurile care se dovedesc necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune, conform dreptului său intern, următoarelor fapte, atunci când sunt comise cu intenție:

a) transformarea sau transferul bunurilor de către o persoană care cunoaște că aceste bunuri **constituie produse**, în

¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 353 din 28 mai 2002.

scopul de a disimula sau a ascunde originea ilicită a acestor bunuri ori de a ajuta orice persoană care este implicată în comiterea infracțiunii principale să se sustragă de la consecințele juridice ale faptelor sale;

b) disimularea sau ascunderea naturii, originii, amplasării, dispunerii, mișcării ori a proprietății reale a bunurilor sau a drepturilor relative la acestea, despre care autorul știe că aceste bunuri **constituie produse**;

și, sub rezerva principiilor sale constituționale și a conceptelor fundamentale ale sistemului său juridic:

c) achiziționarea, deținerea sau folosirea bunurilor despre care cel care le achiziționează, le deține sau le folosește știe, în momentul dobândirii lor, că acestea constituie produse;

d) participarea la una dintre infracțiunile stabilite conform prezentului articol sau la orice formă de asociere, înțelegere, orice tentativă ori complicitate prin oferirea unei asistențe, unui ajutor sau sfaturi în vederea comiterii sale.

În scopul punerii în practică sau aplicării alin.1 al acestui articol:

a) faptul că infracțiunea principală este sau nu de competența jurisdicției penale a statului parte nu are relevanță;

b) se poate prevedea că infracțiunile enunțate în acest alineat nu se aplică autorilor infracțiunii principale;

c) cunoașterea, intenția sau motivația necesară ca element al uneia dintre infracțiunile prevăzute în acest alineat se poate deduce din circumstanțele obiective ale faptei.

Fiecare parte, mai statuează art.6 din Convenție, poate să adopte măsurile pe care le consideră necesare pentru a conferi, în baza dreptului său intern, caracterul de infracțiune tuturor sau unei părți din faptele prevăzute mai sus, în unul sau în toate cazurile următoare, când autorul:

a) trebuia să prezume că bunul constituie un produs al infracțiunii;

- b) a acționat în scop lucrativ (profitabil);
- c) a acționat pentru a facilita continuarea unei activități infracționale².

Fără a ne referi la corecta sau incorecta condamnare a inculpaților pentru complicitate la infracțiunea de luare de mită, deși, așa cum de altfel Curtea de Apel constată, „în afară de declarația autodenunțătoarei, majoritatea probelor au fost indirecte”, este de reținut motivul pentru care instanța supremă a decis condamnarea inculpaților și pentru infracțiunea de spălare de bani. Cu toate că se susține, în acest sens, de către Înalta Curte de Casație și Justiție, că incriminarea din art. 23 din Legea nr. 21/1999, „se pare” că ar fi mai favorabilă părților, întrucât infracțiunile din care puteau să provină bunurile erau strict nominalizate, iar infracțiunea de luare de mită nu se regăsea printre acestea, totuși, instanța supremă, dacă ni se permite, cu o totală neglijență față de cele mai elementare principii procesual penale (vezi principiul aplicării legii penale mai favorabile), „îndrăznește” să afirme că „prin formularea folosită în art. 23 din Legea nr. 656/2002, și anume <<cunoscând că prin săvârșirea unei infracțiuni>> raportat la speță nu se poate spune că aceste texte de lege le-ar face inculpaților o situație mai grea, din moment ce în această formulare, e drept generică, sunt incluse toate infracțiunile, deci și cele reținute în sarcina lor, respectiv complicitate la infracțiunea de luare de mită”.

În ceea ce privește conținutul infracțiunii de spălare de bani, cu referire la subiecții activi, legea română incriminează fapta de dobândire, deținere sau folosire de bunuri, cunoscând

² În ceea ce privește introducerea legislației comunitare împotriva spălării banilor murdari a se vedea și dr. Gh. Mocuța, *Criminalitatea organizată și spălarea banilor*, Ed. Noul Orfeu, București, 2004, p. 153 sqq.

că acestea **provin din săvârșirea de infracțiuni**. Remarcăm, la o simplă analiză, că **subiectul activ al infracțiunii de spălare de bani este în principiu altul decât subiectul activ al infracțiunii din care provin banii ori bunurile respective**.

Mai mult, Convenția europeană privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii incriminează ca infracțiune de spălare a banilor, fapta de a achiziționa, deține sau folosi bunuri despre care cel care le achiziționează, le deține sau le folosește știe, în momentul dobândirii lor, că acestea constituie produse (art. 6 lit. c). Se observă intenția legiuitorului român de a prelua dispozițiile Convenției europene aproape în întregime, astfel încât dispozițiile citate sunt corelative infracțiunii incriminate în art. 23 lit. c) din Legea nr. 656/2002. Și din acest text de lege comunitar reiese cu claritate distincția dintre autorul infracțiunii de spălare de bani și cel al infracțiunii din care provin „produsele”

Prin produs, în sensul Convenției, așa cum este expus în raportul explicativ al acesteia³, se înțelege orice bun provenit, direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni, sau obținut, direct sau indirect, comițând acea infracțiune.

³ <http://conventions.coe.int/Treaty/> (The definition of "proceeds" was intended to be as broad as possible since the experts agreed that it was important to deprive the offender of any economic advantage from his criminal activity. By adopting a broad definition, this ultimate goal would be made possible. Also, the experts felt that by adopting this approach they could avoid a discussion as to whether, for example, substitutes or indirectly derived proceeds would in principle be subject to international co-operation. If a Party could not, in a particular case, accept international co-operation because of the remote relationship between the confiscated property and the offence, that Party could instead invoke Article 18, paragraph 4.b, which provides for the possibility of refusing co-operation in such a case).

Convenția face distincție între infracțiunea principală, din care rezultă un produs, și infracțiunea de spălare de bani, iar autorul acestei din urmă infracțiuni trebuie să prezume că bunul constituie un produs al infracțiunii principale.

Aționând în scop lucrativ (în sensul obținerii unui avantaj economic) se poate spune că are loc, dar numai în acest sens, o facilitare în continuarea unei activități infracționale ample.

De asemenea, în avizul Consiliului Legislativ nr. 505/24.07.1997 la proiectul de lege pentru prevenirea și sancționarea folosirii sistemului financiar-bancar în scopul spălării banilor (devenită Legea nr. 21/1999), la punctul 18, se arată că art. 23 lit. c) trebuie să fie formulat astfel încât să reiasă că este infracțiune de spălare de bani „folosirea unui bun cunoscând, la data folosirii, că acesta rezultă din săvârșirea unei infracțiuni...” tocmai pentru a face o diferențiere între subiecții activi ai infracțiunilor⁴.

Așa cum rezultă și din redactarea literei c) a art. 6 din Convenție, subiectul activ al infracțiunii de a achiziționa, deține sau folosi bunuri este persoana care știe, în momentul dobândirii produselor, că acestea constituie produse ale unei infracțiuni. Prin urmare, autorul acestei modalități a infracțiunii de spălare de bani este în principiu altul decât autorul infracțiunii din care au rezultat „produsele spălate”.

În concluzie, putem afirma că subiect activ al infracțiunii de spălare de bani este în principiu altul decât subiectul activ al infracțiunii din care provin bunurile, ceea ce a fost, de altfel, și intenția legiuitorului; în sens contrar, ne-am afla în situația de a incrimina orice faptă de rezultat, care presupune obținerea unui folos material necuvenit. În mod obligatoriu trebuie să existe un autor distinct, fără de care nu ar

⁴ La adresa http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck.proiect?cam=2&idp=209.

putea exista infracțiunea de spălare a banilor. Bineînțeles că autorul infracțiunii principale poate fi coautor, complice sau instigator al infracțiunii de spălare a banilor, dar această infracțiune trebuie, în mod obligatoriu să fie comisă de o altă persoană, ulterior săvârșirii infracțiunii principale.

În speță, procurorul nu s-a preocupat în suficientă măsură a dovedi că, ulterior luării de mită, produsul infracțiunii a fost depus de alte persoane în conturi bancare și nu a efectuat urmărirea penală împotriva acestora.

PROCUROR INSPECTOR; GRADUL PROFESIONAL ȘI MODUL DE PROMOVARE ÎN FUNCȚII DE EXECUȚIE

LIVIU POPESCU

**Procuror șef birou la Parchetul de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție**

În discuție, problema de a ști dacă, sub imperiul Legii nr.92/1992 și Legii nr.304/2004, funcția de procuror inspector este funcție de conducere sau de execuție; modul de promovare în funcții de execuție; dreptul de a funcționa la o instanță sau parchet (gradul profesional).

I. Funcția de procuror inspector nu este o funcție de conducere, ci una de execuție.

În general, se consideră^{1[1]} că subordonarea administrativă are, în esență, următoarele componente:

a) dreptul de organizare a organului ierarhic inferior, care include conducerea acestuia și stabilirea structurilor organizatorice interne;

b) dreptul de instrucțiune, care include dreptul de a da dispoziții cu caracter obligatoriu și dreptul de supraveghere permanentă a activității;

c) dreptul de control general asupra activității;

d) dreptul de anulare sau suspendare a actelor organelor subordonate;

e) dreptul de a trage la răspundere, precum și de aplicare a sancțiunilor;

f) dreptul de injoncțiune.

^{1[1]} A Iorgovan, „Dreptul comercial și dreptul administrativ”, vol.1, part.II, București, 1983, pag.96 – 99.

Funcția de procuror inspector nu are nici una dintre prerogativele funcției de conducere, cu o singură excepție (dreptul de control).

În mod evident, procurorul inspector nu a avut, în sistemul legilor nr.92/1992 și 304/2004, pe nimeni în subordine, și deci **nu a condus**.

Suplimentar, apreciez că se impun următoarele observații:

1. Nici măcar prerogativa controlului nu a revenit, **în baza legii**, funcției de procuror inspector, ci, în sistemul Legii nr.92/1992, tot funcțiilor de conducere. Astfel, ministrul justiției, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel „pot controla, direct sau **prin** procurori inspectori, activitatea procurorilor în subordine” (art.34 alin.1, art.39 alin.1, art.40 alin.3 din Legea nr.92/1992).

Titulari ai dreptului de control (ca și componentă firească a conducerii) sunt conducătorii, **în numele cărora** procurorii inspectori efectuează o constatare; în funcție de rezultate, decizia revine tot conducătorilor.^{2[2]}

În același sens, a se vedea și art.62 alin.3, art.66 alin.1, art.69 din Legea nr.304/2004.

2. Dată fiind apropierea dintre funcțiile de conducere și cele de inspecție, așa cum a fost descrisă la pct.1, apreciez că acestea din urmă sunt **asimilate** în categoria primelor, dar numai în ceea ce privește salarizarea și condițiile de vechime necesare în vederea numirii.

3. Similar se prezintă funcția de „procuror-consilier”(art.49 alin.1 lit.d din Legea nr.303/2004) care, fără să conducă nici un sistem, fără să decidă nimic, are doar rolul

^{2[2]} N. Cochinescu, „*Totul despre Ministerul Public*”, Editura Lumina Lex, București, 2000, pag.262: „nici o dispoziție legală nu dă dreptul procurorilor inspectori ... să infirme...”

de a sfătui (consilia), fiind, în același mod, asimilată funcțiilor de conducere.

II. Referitor la promovarea procurorilor în funcții superioare de **execuție**, în sistemul Legii nr.92/1992, în cel al Legii nr.303/2004 și, respectiv, în Legea nr.304/2004 modificată prin Legea nr.247/2005.

A) În sistemul Legii nr.92/1992, cu modificările ulterioare.

Conform art.66 alin.(5) din Legea nr.92/1992: „*promovarea în funcții superioare de execuție la tribunale, curți de apel și la parchetele de pe lângă aceste instanțe a magistraților care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege se face pe bază de examen*”.

Conform art.69 alin.(2) din Legea nr.92/1992: „*promovarea și transferarea procurorilor în funcțiile din Ministerul Public se fac de către ministrul justiției, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege, ...*”.

*

*

*

Așa după cum rezultă din exprimarea **restrictivă** a legii, promovarea procurorilor în funcții de execuție se realizează **diferit**:

a) la parchetele de pe lângă tribunale și, respectiv, la cele de pe lângă curțile de apel – prin **examen**, cu îndeplinirea condițiilor prevăzute de art.66 alin.(1), (2), (4) din Legea nr.92/1992;

b) la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție – prin **numire**, de către ministrul justiției, la propunerea procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție (deci, **fără examen**).

În același mod este reglementată, *implicit*, promovarea procurorilor în funcții de execuție, în alte trei acte normative:

a) Conform art.1 din „**Regulamentul** privind organizarea și desfășurarea examenului în vederea promovării într-o funcție de execuție vacantă sau pe loc la instanțe și parchetele de pe lângă acestea”¹: „promovarea magistraților care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege în funcții de execuție vacante la tribunale, curți de apel și **parchetele de pe lângă aceste instanțe** sau pe loc se face pe bază de **examen**, conform prevederilor art.66 alin.4³ din Legea nr.92/1992 pentru organizarea judecătorească, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale art.3 din Legea nr.50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

În *același sens*, urmează a se observa că **toate** dispozițiile din Regulament **exclud** promovarea în funcții de execuție **la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție**. Așa, de ex.: art.5 – condițiile de vechime, art.7 alin.(5) – constatarea, art.7 alin. (6, 9, 10) – avizul, art.8, 9 - comunicarea, art.10 – documentația, art.13, 18 – comisia de examinare, art.22 – tabelul de clasificare.

b) Conform art.3 alin.(1) din Legea nr.50/1996: „*promovarea magistraților în funcții se face în condițiile prevăzute de Legea nr.92/1992, republicată, cu modificările ulterioare, pe bază de **examen**. Modul de organizare și de desfășurare a examenului se stabilește prin **regulament** aprobat de ministrul justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii*”. Evident, este vorba de promovări „**în condițiile prevăzute de Legea nr.92/1992**”, adică în **cazurile** în care Legea nr.92/1992 stipulează *in terminis* obligativitatea examenului, fiind **excluse** situațiile în care promovarea în

³ Aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr.2958/C/10.12.2001, publicat în Monitorul Oficial nr.18 din 15 ianuarie 2002.

funcții **nu este expres** condiționată de un examen, așa cum sunt:

- promovarea în funcții de **conducere** – art.66 alin.(6) – (7),
- promovarea în funcții de execuție la **Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție** – nereglementată.

c) Conform art.8 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.177/2002: „*promovarea magistraților în funcții de execuție se face în condițiile prevăzute de Legea nr.92/1992, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe bază de examen. Modul de organizare și de desfășurare a examenului se stabilește prin regulament aprobat de ministrul justiției, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii*”.

Evident, iarăși, este vorba de promovări „**în condițiile prevăzute de Legea nr.92/1992**”, adică în cazurile în care legea stipulează **expres** obligativitatea examenului, fiind, și de această dată, **excluse** situațiile **nereglementate**:

- promovările la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.
- promovările la Curtea Supremă de Justiție.

*
* *

În opinia noastră, modul de promovare în funcții de execuție la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, în sistemul Legii nr.92/1992, **nu** este reglementat pe bază de **examen**, ci **discreționar**, ca și promovarea judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție (art.12 din Legea nr.56/1993^{3[3]})

³„președintele, vicepreședintele, președinții de secții și **ceilalți judecători** ai Curții Supreme de Justiție sunt **numiți** prin decret al Președintelui României, la **propunerea** Consiliului Superior al Magistraturii, făcută **la recomandarea ministrului justiției**, pe o perioadă de 6 ani”.

sau a procurorilor la Parchetul Național Anticorupție (art.8 alin.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.43/2002^{4[4]}), pe baza unor cerințe minimale **necesare dar nu și suficiente** (de ex.: cele prevăzute la art.66 alin.1 – 2 – 4 din Legea nr.92/1992; sau la art.9 lit.b din Ordonanța Guvernului nr.43/2002; sau la art.13 din Legea nr.56/1993).

În acest fel, legea rezolva într-un mod **unitar** promovarea magistraților la vârfurile autorității judecătorești.

*
* *

B) În sistemul Legii nr.303/2004.

Conform art.43 alin.(1) din Legea nr.303/2004: „***promovarea magistraților în funcții de execuție se face numai prin concurs organizat la nivel național, ținându-se seama de vechimea în magistratură și de activitatea profesională a magistratului, precum și de posturile vacante existente la tribunale și curți de apel sau, după caz, la parchete***”.

Conform art.44 alin.(1) din Legea nr.303/2004: „***pot participa la concursul de promovare în funcții de execuție magistrații care în ultimii 3 ani înaintea concursului au avut calificativul foarte bine, n-au săvârșit abateri disciplinare și îndeplinesc următoarele condiții minime de vechime:***

- a)
- b)

⁴ „procurorii Parchetului Național Anticorupție sunt **numiți** pe o perioadă de 6 ani, cu posibilitatea prelungirii încadrării în funcție cu acordul lor, și eliberați din funcție de **ministrul justiției, la propunerea procurorului general** al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, **pe baza recomandării procurorului general** al Parchetului Național Anticorupție”.

c)15 ani vechime în magistratură, pentru promovarea în funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Din interpretarea **sistematică** a acestor dispoziții rezultă că, **după 27.09.2004** (data intrării în vigoare a Legii nr.303/2004), promovarea în funcții de execuție a procurorilor este reglementată pe baze obiective (**examen**) pentru **toate parchetele**, inclusiv pentru Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (nominalizat expres în art.44 lit.c) din lege) sau pentru Parchetul Național Anticorupție (expresia „**la parchete**” din art.43 alin.(1) semnificând „**toate parchetele**”^{5[5]}).

Urmează a se constata că **examenul** prevăzut de art.66 alin.(5) din Legea nr.92/1992 **diferă** față de cel prevăzut de art.43 alin.(1) din Legea nr.303/2004, atât în ceea ce privește **sfera de aplicabilitate** (v. supra) cât și în ceea ce privește **condițiile de organizare** (v. art.43 alin.2 din Legea nr.303/2003, **față de** art.13-18 din „Regulamentul privind organizarea și desfășurarea examenului în vederea promovării ...”, aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr.2958/C/10.12.2001), o **echivalare (validare)** a acestuia nefiind posibilă, după 27.09.2004.

C. În sistemul Legii nr.304/2004 (modificată prin Legea nr.247/2005) regula promovării procurorilor pe funcții de execuție prin concurs se **nuanțează**, în ceea ce privește Parchetul Național Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

Astfel, conform art.72 alin.(4) și art.83 alin.(2) din Legea nr.304/2004 modificată, numirea procurorilor pe funcții

^{5[5]} Spre **deosebire** de formula utilizată în art.66 alin.(5) din Legea nr.92/1992: „*promovarea în funcții superioare de execuție la tribunale, curți de apel și la **parchetele de pe lângă aceste instanțe** a magistraților care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege se face pe bază de examen*”.

de execuție în cadrul acestor structuri este condiționată, între altele, de admiterea la „*interviu*”, ceea ce, în contextul în care numărul de candidați este mai mare decât cel al posturilor vacante, echivalează cu un „*concurs*”.

Apreciem că actuala reglementare este lacunară, impunându-se completarea art.83 alin.(11), în sensul aplicării corespunzătoare, și în ceea ce privește procedura interviului, a dispozițiilor art.46 alin.(3) din Legea nr.303/2004.

III. Referitor la „dreptul de a funcționa” (gradul profesional, rangul profesional).

Conform art.100 alin.(1) din Legea nr.303/2004 (abrogat prin Legea nr.247/2005), „*magistrații în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi se consideră că îndeplinesc condițiile legale pentru ocuparea funcțiilor în care sunt numiți*”.

Așa fiind, procurorii de la parchete ierarhic **inferioare** Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, numiți, în baza Legii nr.92/1992, în funcții de **conducere** la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (dar care nu au fost, anterior, promovați prin numire în funcții de execuție la acest parchet), nu îndeplinesc *condițiile legale* pentru exercitarea unor funcții de execuție la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție **și după încetarea** duratei mandatului cu care au fost investiți, dispensa legii referindu-se în mod **strict** la funcțiile „*în care au fost numiți*”, pentru **acea** perioadă de timp, prevăzută de lege (art.48 alin.(1) din Legea nr.303/2004) pentru a-și putea duce până la capăt mandatul.

Astăzi, conform art.49 alin.(3) din Legea nr.303/2004, pentru a ocupa o funcție de conducere la un parchet sau instanță, magistratul trebuie să aibă **dreptul de a funcționa** la acel parchet/instanță.

O asemenea dispoziție **nu exista** în Legea nr.92/1992, ceea ce a generat practica numirilor, în cadrul Ministerului

Public, în funcții de conducere, a unor procurori care **nu** dobândiseră anterior *dreptul de a funcționa* la **acel** parchet.

Noi credem că încetarea mandatului funcției de conducere nu înseamnă, **automat**, menținerea *dreptului de a funcționa* la **acel** parchet, pentru viitor (în regim de inamovibilitate/stabilitate), întrucât, până la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel, promovarea pe funcții de execuție (*dreptul de a funcționa*) se obținea, în condițiile Legii nr.92/1992 (art.66 alin.5 din lege și art.1 din Regulament), exclusiv, prin **examen**, adică în **competiție** cu ceilalți magistrați, această condiție nefiind aplicabilă funcțiilor de conducere.

Desigur, în exercitarea mandatului funcției de conducere, procurorul șef putea funcționa operativ, ca și pe o funcție de execuție, în aplicarea principiului „*cine poate mai mult poate și mai puțin*” (prevăzut în art.28 alin.3 din Lege nr.92/1992), **dar exclusiv pe durata aceluși mandat**, printr-o dispensă a legii. La încetarea mandatului, *dreptul de a funcționa* nu se putea obține decât prin regula legii, adică prin promovarea **examenului** (până la nivelul curților de apel și al parchetelor de pe lângă acestea) sau prin **numirea pe o funcție de execuție** (la Curtea Supremă de Justiție sau la parchetul de pe lângă aceasta), nefiind posibilă o discriminatorie și inechitabilă „*scurtătură*” (dispensă), întrucât nu era prevăzută de lege.

Tocmai de aceea, credem, numirea într-o funcție de conducere la un parchet se dispunea, în sistemul Legii nr.92/1992, exclusiv pe o perioadă determinată, neputând **suplini** cerința legală pentru promovarea pe funcții de execuție vacante (examen sau, după caz, numire în funcții de execuție).

Dreptul de a funcționa la o instanță sau parchet reprezintă, în cadrul autorității judecătorești, ceea ce, în statutul funcționarilor publici este desemnat prin noțiunea de **grad profesional**.

În acest sens, Legea nr.56/1993 (Legea Curții Supreme de Justiție) vorbește, în art.63 alin.(2), despre „**rangul dobândit în ierarhie**”, care se păstrează, în cadrul ierarhiei funcțiilor de execuție, în cazul judecătorului numit la Curtea Supremă de Justiție căruia îi expiră mandatul de 6 ani și nu este reconfirmat. O asemenea dispoziție **nu există**, însă, în cazul procurorilor numiți în funcții de conducere în cadrul Ministerului Public, conform Legii nr.92/1992.

În mod **similar**, în Legea privind statutul polițistului (art.22 alin.4 din Legea nr.360/2002) **există diferență** între funcția în care polițistul este numit și gradul profesional al acestuia, avansarea în funcție neînsemnând, totodată, și avansarea în grad profesional.

În mod excepțional (excepțiile fiind de strictă interpretare), Legea nr.303/2004 a acordat (până la modificare) **numai** procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și prim adjunctului acestuia dreptul de a ocupa, la încetarea mandatului, orice funcție în cadrul Ministerului Public, recunoscându-le, **însă numai acestora**, *dreptul de a funcționa*, în viitor, la orice instanță sau parchet (deci, inclusiv la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție), recunoscându-le, așadar, **rangul** profesional (gradul profesional) corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

După modificarea Legii nr.303/2004 (prin Legea nr.247/2005), art.54 are următoarea redactare: „*La încetarea mandatului pentru funcțiile de conducere prevăzute la art.52, 53 și 53¹ judecătorii sau procurorii revin la instanțele sau parchetele de unde provin sau la o instanță sau parchet unde au dreptul să funcționeze potrivit legii.*”

Astfel, excepția a fost eliminată.

Concluzii:

1) Funcția de procuror-inspector este funcție de execuție;

2) Procurorii numiți în funcția de procuror-inspector, sub imperiul Legii nr.92/1992, la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție au „**dreptul de a funcționa**” (gradul profesional, rangul profesional) la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât au fost promovați într-o funcție superioară de execuție, prin **numire**.

3) Numirea, **fără concurs**, a unor procurori de la parchetele ierarhic inferioare pe funcția de procuror inspector la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ca modalitate de promovare pe funcții de execuție, **după** intrarea în vigoare a Legii nr.303/2004, este nelegală întrucât este eludată regula legii (concursul), într-o asemenea situație aceștia urmând să revină la parchetele de unde provin, sau la alte parchete unde au dreptul să funcționeze.

4) Numirea, **fără concurs**, a unor procurori de la parchetele ierarhic inferioare pe funcția de procuror inspector la parchetele de pe lângă curțile de apel, ca modalitate de promovare pe funcții de execuție, este nelegală în sistemul Legii nr.92/1992, într-o asemenea situație aceștia urmând să revină la parchetele de unde provin, sau la alte parchete unde au dreptul să funcționeze.

ROLUL PROCURORULUI ÎN RESPECTAREA DREPTURILOR PROCESUALE ALE MINORULUI ÎN ROMÂNIA

VALI-SONIA BOTEZATU
Procuror la Parchetul de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție

Constituția României a ridicat la nivel de principiu protecția „*copiilor și tinerilor*”, în art. 45 garantând libera dezvoltare a personalității umane, interzicerea exploatării minorilor sau folosirea la activități care le pun în primejdie viața și interzicerea angajării minorilor sub 15 ani etc.

De asemenea, Constituția României, în **articolele 130 alin. 1 și 131 alin. 1**, stabilește că, în activitatea judiciară, Ministerul Public **reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor**, procurorii desfășurându-și activitatea potrivit principiului imparțialității, controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

În același sens, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, prevede în art. 62, printre alte atribuții ale Ministerului Public:

- **verificarea respectării legii** la locurile de deținere preventivă și de executare a pedepselor;

- **apărarea drepturilor și intereselor minorilor.**

Aceste atribuții, enunțate generic, sunt particularizate prin dispoziții speciale, prevăzute în Codul penal, de procedură penală, în Codul de procedură civilă și în alte acte normative.

Ministerul Public, având și o competență judiciară, **atribuțiile procurorilor în ceea ce privește apărarea**

drepturilor și intereselor minorilor, se exercită prin mijloace judiciare, sau complementare activității judiciare, cum sunt:

- acțiunile civile adresate instanțelor judecătorești ***în temeiul art. 45 din Codul de procedură civilă***;

- ***participarea la judecarea cauzelor penale și civile în care sunt implicați minori***, sau persoane puse sub interdicție.

- exercitarea căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 480 din Codul de procedură penală, stabilește că: „*urmărirea și judecarea infractorilor minori, precum și punerea în executare a hotărârilor privitoare la aceștia se fac potrivit procedurii obișnuite, cu completările și derogările specifice*”.

Astfel, procurorul îi revin atribuții speciale referitor la persoanele chemate în fața sa, la audierea inculpatului minor care nu a împlinit 16 ani; în acest sens, la orice ascultare sau confruntare a minorului, dacă organul de urmărire penală consideră necesar, citează pe delegatul autorității tutelare, precum și părinții, iar când este cazul, pe tutore, curator, sau persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul. ***La prezentarea materialului de urmărire penală, procurorul este obligat să citeze persoanele arătate mai sus.***

O componentă importantă a condițiilor ce trebuie îndeplinite pentru finalizarea, în cadru legal, a urmăririi penale, este ***obligativitatea întocmirii anchetei sociale***; ea reprezintă un element caracteristic în cadrul procedurii speciale de urmărire a minorilor, cu caracter complementar, față de procedura obișnuită.

Art. 484 alin. 1 din Codul de procedură penală astfel cum el a fost modificat arată că judecarea cauzei privind o infracțiune săvârșită de minor se face în prezenta acestuia, cu excepția cazului când se sustrage, iar la judecarea cauzei se citează, în afară de părți, autoritatea tutelară și părinții, iar dacă

este cazul, tutorele, curatorul, persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul și **serviciul de protecție a victimelor și de reintegrare socială a infractorilor**, precum și alte persoane a căror prezență este considerată necesară de către instanță.

Cât privește compunerea instanței, participarea procurorului la cauzele de acest gen este obligatorie (art. 315 alin. 1 din Codul de procedură penală) la toate termenele de judecată. Nerespectarea acestei cerințe, obligatorie potrivit legii, atrage sancțiunea nulității absolute prevăzute la art. 197 alin. 2 din Codul de procedură penală.

Exercitarea recursului în interesul legii:

Potrivit **art. 329 din Codul de procedură civilă și art. 414² din Codul de procedură penală**, Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție direct, sau la cererea ministrului de justiție, pentru a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul țării, poate să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra unor chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor de recurs.

În ceea ce privește măsurile preventive și măsurile procesuale Codul de procedură penală conține dispoziții speciale referitoare la drepturile proprii și regimul special pentru minorii reținuți sau arestați preventiv.

Respectarea drepturilor și a regimului special, prevăzute de lege pentru minorii reținuți sau arestați preventiv este asigurată, pe lângă controlul exercitat de un judecător anume desemnat, și prin vizitarea locurilor de deținere preventivă de către procuror, care urmărește printre altele, ținerea minorilor separat de majori.

Cazurile de reținere în care procurorul apreciază că această măsură încetează de drept, sunt clarificate și soluționate în cursul acțiunii de verificare. ***De asemenea, atunci când se constată încetată de drept măsura arestării preventive,***

procurorul sesizează instanța de judecată care are obligația să dispună punerea de îndată în libertate a celui arestat.

Legea nr. 211/2004, în scopul asigurării protecției victimelor infracțiunilor reglementează unele măsuri de **informare** a victimelor infracțiunilor cu privire la drepturile acestora, precum și **consilierea psihologică**, **asistența juridică gratuită** și **compensație financiară** de către stat a victimelor unor infracțiuni. Referitor la **informare**, **procurorul**, printre alții, are obligația de a încunoștința victimele infracțiunilor cu privire la:

a) serviciile și organizațiile care asigură consiliere psihologică sau orice alte forme de asistență a victimei, în funcție de necesitățile acesteia;

b) organul de urmărire penală la care pot face plângere;

c) dreptul la asistență juridică și instituția unde se pot adresa pentru exercitarea acestui drept;

d) condițiile și procedura pentru acordarea asistenței juridice gratuite;

e) drepturile procesuale ale persoanei vătămate, ale părții vătămate și ale părții civile;

f) condițiile și procedura pentru a beneficia de dispozițiile art. 86¹, 86², 86⁴ și 86⁵ din Codul de procedură penală, precum și de dispozițiile Legii nr. 682/2002 privind protecția martorilor;

g) condițiile și procedura pentru acordarea compensațiilor financiare de către stat.

La data de 1 ianuarie 2005 au intrat în vigoare **Legea nr. 272/2004** privind protecția și promovarea drepturilor copilului și **Legea nr. 273/2004** privind regimul juridic al adopției.

Dacă înainte de apariția acestor legi principalele măsuri de protecție cu privire la minori erau luate de Comisiile pentru Protecția Copilului, prin noile legi a fost extinsă foarte mult competența instanțelor în această materie și implicit

competența procurorului. Astfel, conform Legii nr. 272/2004, participarea procurorului este obligatorie în toate cauzele ce au ca obiect:

a) stabilirea persoanei care exercită drepturile și îndeplinește obligațiile părintești în situația în care copilul este lipsit, temporar sau permanent de ocrotirea părinților săi;

b) stabilirea modalităților în care se exercită și se îndeplinesc obligațiile părintești;

c) decăderea totală sau parțială din exercițiul drepturilor părintești;

d) redarea exercițiului drepturilor părintești.

De asemenea, procurorul este obligat să participe în toate cauzele aflate pe rolul instanței ce au ca obiect instituirea protecției alternative, care include:

- tutela;

- plasamentul, supravegherea specializată și adopția;

În ceea ce privește problematica consumului și traficului de droguri, România a început să se confrunte cu acest flagel abia după 1989 când, odată cu deschiderea frontierelor și beneficiind de o poziție geostrategică avantajoasă, ea a devenit o placă turnantă pentru acest fenomen. Atât tranzitul, cât și producerea, desfacerea și consumul, au devenit realități cotidiene.

În aceste împrejurări, s-a remarcat că tot mai mulți tineri și copii au intrat în rândul consumatorilor și al traficantilor.

Au fost adoptate o serie de acte normative care reglementează problematica traficului și consumului de droguri și, în acest context, minorilor li se acordă o atenție sporită. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, reglementează distinct „*protecția copilului împotriva consumului de droguri*”.

De asemenea, atât în **Legea nr. 143/2000** privind combaterea traficului și consumului de droguri, modificată prin

Legea nr. 522/2004 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cât și în **Codul penal**, sunt dispoziții exprese care menționează, printre altele, ca circumstanță agravantă „*folosirea minorilor*” la comiterea unor astfel de fapte.

În situația în care tot mai mulți minori, indiferent de calitatea pe care o au în procesul penal și civil, unde procurorul este competent să intervină, sunt implicați, este extrem de importantă specializarea magistraților, având în vedere caracteristicile și particularitățile acestora.

Principiul specializării judecătorilor și procurorilor este subliniat și în Strategia de reformă a sistemului judiciar 2005 – 2007 în cadrul secțiunii care se referă la „*Justiția pentru minori*”.

Totodată, **Legea nr. 304/2004** privind organizarea judecătorească, stipulează posibilitatea înființării Tribunalelor specializate și obligativitatea înființării secțiilor sau completelor specializate.

În ceea ce privește cauzele care sunt de competența Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, sens în care ne referim și la infracțiunile incriminate de Legea nr. 143/2000, urmărirea penală în cauzele cu minori se efectuează de procurori anume desemnați de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Este adevărat că procurorul, în calitatea sa de garant al respectării drepturilor minorilor, are un rol important în prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, dar subliniem rolul actorilor implicați în tot ceea ce înseamnă prevenție și ne referim atât la autoritățile statului cu responsabilități în domeniu, cât și la organizațiile nonguvernamentale, care, împreună au capacitatea de a oferi familiilor, copiilor și tinerilor, un real sprijin pentru a depăși

situațiile de criză, care, de multe ori conduc la marginalizare și împing copii și adolescenții spre consumul de droguri.

Nu în ultimul rând, subliniem importanța cooperării și colaborării dintre toți factorii cu competențe în domeniu, pentru că nici o structură nu dispune singură, de mijloacele și mecanismele necesare pentru obținerea unor rezultate de amploare.

Din analiza actelor normative, în vigoare, în materie, se desprinde concluzia că procurorului și respectiv, Ministerului Public le revin atribuții și competențe extinse în ceea ce privește apărarea drepturilor și intereselor copiilor. Prin urmare rolul procurorului în acest domeniu trebuie să se ridice la nivelul competenței sale.

În aceste condiții se impune creșterea rolului activ al procurorului în domeniu, întrucât, acesta este garantul **respectării intereselor generale ale societății a ordinii de drept, a drepturilor și libertăților cetățenilor și respectiv a drepturilor și intereselor minorilor.**

**DIN NOU DESPRE PLÂNGEREA ÎN FAȚA INSTANȚEI
ÎMPOTRIVA REZOLUȚIILOR SAU ORDONANȚELOR
PROCURORULUI DE NETRIMITERE ÎN JUDECATĂ.
MOTIVELE REȚINUTE DE INSTANȚELE DE
JUDECATĂ ÎN ADMITEREA PLÂNGERILOR**

NICOLETA MARCU

**Procuror la Parchetul de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție**

Introducerea în Codul de procedură penală a instituției plângerii împotriva rezoluțiilor și ordonanțelor procurorului de netrimitere în judecată a permis accesul liber la justiție persoanelor vătămate precum și oricăror altor persoane care consideră că interese legitime le-ar fi fost vătămate prin actele procurorului, creând posibilitatea atacării soluțiilor emise de procuror la instanța de judecată.

În admiterea plângerilor, instanțele au reținut motive care au privit încălcări ale dispozițiilor procedural penale, ale principiilor fundamentale care stau la baza procesului penal, precum și interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept substanțial.

În alte cazuri acțiunile au fost admise întrucât materialul probator a fost defectuos administrat, ori incomplet sau probele au fost sumar administrate de către organele de urmărire penală.

I. Astfel, instanțele au reținut, în încheierile sau sentințele prin care au dispus admiterea plângerilor, motivări ce se refereau în special la cercetarea penală, apreciată ca fiind efectuată în mod incomplet sau cu încălcarea dispozițiilor legale în materie, după cum urmează:

- Situație de fapt rămasă neclarificată (situație de fapt nelămurită pe deplin, cauză nelămurită sub toate aspectele pe bază de probe);

- Deși organele de urmărire penală au reținut o situație de fapt aceasta nu era susținută de mijloacele de probă administrate;

Astfel, inițial procurorul a precizat că, față de contradicțiile din declarațiile părții vătămate, nu a putut stabili cu exactitate situația de fapt, pentru ca, în motivarea soluției să rețină totuși o situație de fapt (constatând că nu a existat vreo acțiune în sensul celor reclamate de partea vătămată);

- Slaba calitate și superficialitatea probelor administrate, inapte de a conduce la stabilirea adevărului judiciar (acte de cercetare penală efectuate cu superficialitate), lipsuri în administrarea materialului probator de natură a vicia corectitudinea soluției, lăsând, prin urmare, loc de îndoială;

- Mijloacele de probă administrate de către organele de urmărire penală erau neconcludente și lipsite de utilitate;

- Neidentificarea și neaudierea unor martori importanți, întrucât aceștia nu ar fi fost indicați de partea vătămată sau inculpat, neefectuarea de confruntări și reaudieri deși aceste activități se impuneau ;

- Lipsa efectuării de verificări complete privind sustragerea inculpatului de la urmărirea penală;

- Lipsa de la dosarul cauzei a unor acte doveditoare (facturi în original, file cec, etc.);

- Neverificarea tuturor actelor și documentelor cauzei;

- neverificarea tuturor aspectelor reclamate de partea vătămată (audierea inculpatului nu a vizat toate faptele reclamate de partea vătămată)

instanța concluzionând că plângerea penală formulată de partea vătămată a rămas nesoluționată;

- neidentificarea tuturor făptuitorilor împotriva cărora partea vătămată a formulat plângere;
- nepronunțarea cu privire la unii făptuitori indicați în plângerea părții vătămate;
- nepronunțarea cu privire la existența unor infracțiuni cuprinse în actul de sesizare;
- refuzul neîntemeiat al organelor de urmărire penală de a administra probele propuse de părți (Sentința penală nr.460/31.03.2004, pronunțată de Judecătoria Rădăuți, în dosarul 1550/2004);

- Lipsa de rol activ a organelor judiciare în cercetarea infracțiunilor reclamate, încălcarea principiului rolului activ și al aflării adevărului care guvernează procesul penal, deși plângerea petiționarului cuprindea cerințele menționate de lege (art. 222 C.p.p.).

Organul sesizat, nerăspunzând conform competențelor sale, nu a analizat în baza rolului activ, fondul plângerii și, ca atare, nu a dispus prin act procesual legal asupra sesizării;

- Neanalizarea fondului plângerii penale formulate de către petent, organele

de urmărire penală pronunțându-se cu privire la cu totul alte fapte decât cele reclamate, și cu privire la o încadrare juridică a faptei necorespunzătoare, ocolind aspectele invocate în motivația plângerii;

- Neepuizarea tuturor mijloacelor de cunoaștere a faptelor și împrejurărilor cauzei (neepuizarea probelor care se impuneau a fi administrate în cauză și, în consecință, neatingerea scopului procesului penal);

- Latura civilă a cauzei nedovedită, prejudiciu cauzat în urma comiterii faptei rămas nestabil;
- Expertize incomplete, contradictorii sau având concluzii eronate, neefectuarea unor expertize de specialitate (lipsa unor probe tehnico-științifice), situații în care se impunea efectuarea unor noi expertize sau refacerea raportului de expertiză;

ex. Expertiza întocmită de către Institutul Medico-Legal „Mina Minovici”, Comisia pentru Interpretarea Alcoolemiei, pentru calculul retroactiv al alcoolemiei făptuitorului, a fost efectuată doar pe baza datelor comunicate de procuror prin ordonanță, date pe care comisia le-a apreciat ca fiind improbabile și puțin credibile punându-se sub semnul incertitudinii rezultatul expertizei;

- Neefectuarea și nedepunerea la dosarul cauzei a fotografiilor criminalistice în special în cauzele privind accidente de circulație;
- Actele premergătoare efectuate în cauză au fost incomplete;
- Plângerea penală a fost redactată confuz iar obiectul său nu a fost stabilit cu exactitate, lipsind orice acte premergătoare astfel că procurorul nu putea pronunța nici o soluție, nefiind în măsură a aprecia existența sau inexistența faptelor sau a vinovăției;
- Procurorul care a soluționat cauza redeschisă nu a respectat, în totalitate, dispozițiile cuprinse în ordonanța prin care procurorul ierarhic superior a admis plângerea împotriva soluției, a infirmat și a redeschis urmărirea penală;
- Neverificarea completă a tuturor veniturilor realizate de inculpat (abandon de familie);

- Probe neadministrate datorită invocării secretului bancar reglementat de dispozițiile art. 37 din Legea nr. 58/1998 – Legea Bancară);
- Urmărirea penală efectuată cu nerespectarea dispozițiilor legale, mijloace de probă nelegal administrate, administrate cu încălcarea normelor prevăzute de art. 2 al.1 C.p.p., probele administrate nemaiputând fi folosite în procesul penal, fiind incidente dispozițiile art. 64 al. 2 C.p.p.;
- Încălcarea dreptului la apărare a persoanei vătămate întrucât, în lipsa unei dispoziții de începere a urmăririi penale, organele de urmărire penală au efectuat acte procesuale specifice urmăririi penale, pe care le-au avut în vedere la pronunțarea rezoluției de neînceperea urmăririi penale (ex. expertiza criminalistică, audiere martori);
- Soluția de scoatere de sub urmărire penală, în baza art.10 lit.d C.p.p., (lipsă latură subiectivă) dispusă fără audierea învinutului și fără să se fi efectuat suficiente verificări privind locul unde se afla acesta, în vederea citării;
- Nestabilirea fără echivoc dacă în cauză s-au întrunit condițiile cumulative ale legitimei apărări;

II. Instanțele au mai dispus admiterea acțiunilor pentru aspecte privind **greșita apreciere a materialului probator administrat în cauză, greșita interpretare a legii, argumentarea necorespunzătoare a soluției, înlăturarea nejustificată a unor probe legal administrate, reținând motivări după cum urmează:**

- Analizarea necorespunzătoare (sumară, incompletă) a probatoriului administrat, lipsa unei analize judicioase a probelor judiciare;

- Concluziile care au fost avute în vedere la motivarea soluției nu s-au întemeiat pe probe certe ci pe simple supoziții;

Greșita interpretare a probelor, soluția pronunțată de procuror în contradicție cu ansamblul materialului probator;

- soluție nesuștinută de materialul probator administrat în cauză;
- considerente nefondate avute în vedere la pronunțarea soluției;

- Neîntrunirea condițiilor prevăzute de lege pentru dispunerea soluției, care a fost luată de procuror în mod nelegal și netemeinic;

- Soluția scoaterii de sub urmărire penală a fost dispusă în baza concluziilor celui de-al treilea raport de expertiză întocmit în dosar, deși acestea erau în mod vădit, într-o contradicție ireconciliabilă cu concluziile primelor două rapoarte de expertiză efectuate în cauză, instanța apreciind necesară efectuarea unei alte expertize de către Institutul Național de Expertize Criminalistice;

- Soluția nu a fost motivată decât în drept, rezultând doar temeiul în baza căruia s-a dispus această măsură, respectiv art.11 pct. 1 lit. b rap. la art. 10 lit. d C.p.p., întrucât faptei îi lipsea unul din elementele constitutive ale infracțiunii, fără să se fi arătat care era acel element;

S-a apreciat că, atâta timp cât legiuitorul a folosit expresia „rezoluție motivată”, nu era suficientă motivarea doar în drept ci se impunea analizarea materialului probator și, în situația în care din cuprinsul acestuia rezulta că nu ar fi fost întrunite elementele constitutive ale infracțiunii pentru săvârșirea căreia a fost formulată plângerea penală, procurorul trebuia să expună cu claritate motivele care au condus la această concluzie;

- Soluția procurorului nu conținea motivarea în drept (actul procurorului nu cuprindea motivarea în drept a măsurii dispuse);
- Motivarea de către procuror în termeni prea generali sau neclari a soluției;
- Neluarea în considerare a unor mijloace de probă legal administrate;
- În mod eronat, în raport cu întreg probatoriul administrat, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală, încălcându-se dispozițiile art.262 C.p.p. deși, pentru faptele reținute în sarcina sa, învinuitul trebuia trimis în judecată (instanța a reținut cauza spre rejudecare, considerând că, în speță, erau incidente dispozițiile art.278¹ al.9 C.p.p., actul de sesizare al instanței fiind plângerea părții vătămate);
- Greșita încadrare juridică reținută în sarcina învinuitului, reținerea greșită a situației de fapt (situație de fapt în mod eronat apreciată);
- Temeiul de drept greșit reținut deoarece art.10 lit.a C.p.p. ar implica lipsa oricărei modificări în realitatea obiectivă ori, în cauză, exista o semnătură care s-a constatat că a fost efectuată de o altă persoană și, în aceste condiții, s-ar fi impus motivarea soluției în baza art. 10 lit.d C.p.p.;
- Greșita apreciere a lipsei de pericol social al faptei, aplicarea unei sancțiuni cu caracter administrativ neproportională cu fapta săvârșită și circumstanțele ei;
- Greșita apreciere a lipsei relei-credințe la abandonul de familie (greșită apreciere a imposibilității materiale în care se afla învinuitul);
- Greșita apreciere a intervenirii unui caz în care punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale este împiedicată;

- Greșita aplicare a disp. art.10 lit.b C.p.p., privind existența unui litigiu civil în cauză, în condițiile în care existau probe suficiente din care rezulta săvârșirea unei infracțiuni sau greșita reținere a faptei ca fiind contravenție;

- Greșita apreciere a întrunirii sau neîntrunirii elementelor constitutive ale infracțiunii sub aspectul laturii subiective, latură subiectivă nedovedită, premise greșite avute în vedere la aprecierea întrunirii elementelor constitutive ale infracțiunii;

- Stabilirea, în mod greșit, a împrejurării că nu se întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prev. de art.189 al.2 C.p., datorită luării în considerare a mobilului faptei care trebuia avut în vedere de către organele judiciare la stabilirea gradului de pericol social și nu la aprecierea existenței laturii subiective a faptei;

- Greșita efectuare a calculului privind termenul de introducere a plângerii prealabile sau neobservarea faptului că partea vătămată și-a retras plângerea prealabilă;

- Greșita aplicare a disp. art.10 lit.g C.p.p. privind prescripția răspunderii penale (neobservarea intervenției prescripției răspunderii penale sau greșita apreciere a intervenirii prescripției răspunderii penale);

- Greșita interpretare a legii, interpretarea eronată a dispozițiilor legale, aprecierea în mod greșit a împrejurării că fapta învinuitului care a solicitat unui martor să nu se prezinte la proces pentru a depune mărturie într-o cauză realizează conținutul constitutiv al infracțiunii de instigare la mărturie mincinoasă;

- Greșita apreciere a existenței complicității la comiterea faptei;
- Greșita atribuire declarației părții vătămate a valorii de plângere prealabilă în lipsa manifestării exprese de voință în sensul tragerii la răspundere penală a învinutului. (Sentința penală nr. 232/2004, pronunțată de Judecătoria Alba Iulia, în dosarul nr.177/2004).
- Greșita aplicare a art.118 lit.b C.p. în cazul în care s-au aplicat dispozițiile art.18¹ C.p. și sancțiunea administrativă a amenzii, întrucât măsura de siguranță a confiscării speciale se referă la lucrurile care au servit sau care au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni;

III Alte motive reținute de instanțe în argumentarea soluțiilor de admitere a plângerilor împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor de netrimiteră în judecată emise de către procuror:

- Soluția procurorului de scoatere de sub urmărire penală era nelegală întrucât în cauză nu a fost începută urmărirea penală;
- Organele de urmărire penală, prevalându-se de disp. art. 170 C.p.p., au procedat la anularea unui înscris;

Ori, prevederile art.170 C.p.p. permit procurorului să ia măsuri de restabilire a situației anterioare săvârșirii infracțiunii când schimbarea acelei situații a rezultat în mod vădit din comiterea infracțiunii însă, luarea acestei măsuri procesuale este posibilă numai în cazul anumitor infracțiuni care, prin natura urmărilor lor, permit sau impun restabilirea situației anterioare săvârșirii lor.

Tocmai aceste aspecte au fost avute în vedere și de legiuitor în momentul în care a enumerat, printre modalitățile de reparare în natură a pagubei, restabilirea situației anterioare

și desființarea totală sau parțială a unui înscris, cele două măsuri nefiind identice, dispozițiile legale nepermițând organelor de urmărire penală să procedeze la anularea unor înscrisuri, această atribuție revenind exclusiv instanței de judecată (Sentința penală nr. 1367/ 28.05.2004, pronunțată de Judecătoria Timișoara, în dosarul nr.4264/2004).

- Petentul nu a parcurs procedura prevăzută de art.278¹ C.p.p. instanța apreciind, însă, acest lucru ca fiind lipsit de relevanță întrucât, potrivit disp.art.21 din Constituție, orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime iar jurisdicțiile speciale administrative, la care se referă și art. 278¹ C.p.p., ar fi facultative și gratuite (Sentința civilă(?) nr.571/5.03.2004 pronunțată de Judecătoria Medgidia, în dosarul nr.285/2004).

- Într-o cauză în care nu s-a pus în mișcare acțiunea penală procurorul a dispus soluția scoaterii de sub urmărire penală prin ordonanță și nu prin rezoluție motivată, așa cum prevedea art.249 al.2 C.p.p. rap. la art.243 alin.2 C.p.p.;

- În mod greșit procurorul a reținut că plângerea a fost formulată doar privitor la soluția pronunțată în dosarul de bază în condițiile în care petentul s-a plâns și împotriva actelor prin care procurorii ierarhic superiori s-au pronunțat asupra plângerilor formulate împotriva soluției dispuse în cauză;

- Instanța de fond, investită cu soluționarea plângerii împotriva ordonanței procurorului de scoatere de sub urmărire penală, a omis să citeze (conform art.278 al. 4 C.p.p.), persoana față de care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală și persoana care a făcut plângerea;

- Termenul de 15 zile, stabilit de art.83 din legea 168/1999 pentru executarea hotărârii judecătorești definitive prin care s-a dispus plata salariului pentru petent a fost depășit de către intimații ce aveau calitatea de reprezentanți ai societății comerciale angajatoare.

Această infracțiune, constând într-o inacțiune, poate fi săvârșită atât cu intenție cât și din culpă astfel încât concluzia procurorului potrivit căreia lipsa intenției duce automat la lipsa vinovăției nu a fost una legală și temeinică.

- Neobservarea de către procuror a unei cauze de nulitate absolută:

- neîndeplinirea condițiilor legale prevăzute de normele imperative privind desfășurarea urmăririi penale după calitatea persoanei (lipsa avizului Ministerului Justiției pentru efectuarea cercetărilor față de un executor judecătoresc);
 - încălcarea dispozițiilor art.209 al. 3 C.p.p. conform cărora urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu de către procuror. În speță actele de urmărire penală au fost efectuate de către organele de urmărire ale poliției fără să fi fost delegate în acest sens de către procuror.
 - procurorul a dispus scoaterea de sub urmărirea penală pentru săvârșirea unei fapte prevăzute de art. 180 C.P., pronunțându-se asupra unei fapte cu privire la care nu avea competența. (Încheierea din 28 iunie 2004 pronunțată de Tribunalul Arad, în dosarul 2471/2004).
- Împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală poate face plângere orice persoană ale cărei interese legitime au fost vătămate.

În cauză a fost invocată excepția lipsei de calitate procesuală activă a Organizației Romani Criss arătându-se că, față de disp. art.278 C.p.p., această organizație neguvernamentală nu se poate adresa cu plângere împotriva actelor procurorului întrucât aceasta nu a fost prejudiciată în vreun fel de soluția pronunțată de procuror.

Instanța a apreciat că organizației neguvernamentale Romani Criss, reprezentantă a persoanelor de etnie rromă, nu i se poate nega, de principiu, interesul legitim și calitatea procesuală activă de a acționa în justiție instituțiile statului pentru a se stabili dacă au fost sau nu respectate drepturile cetățenilor săi și, dacă au existat discriminări de ordin etnic în cursul urmăririi penale, cu atât mai mult cu cât organizația a adresat, de altfel, și un denunț parchetului asupra evenimentelor care au format, ulterior, obiectul cercetărilor penale (Sentința penală nr.4/2004 din 20.02.2004, pronunțată de Curtea de Apel Bacău, în dosarul nr.723/2004).

În fapt, pentru prinderea a 6 urmăriți general, de etnie rromă, autori ai unor tâlhării, s-a organizat o acțiune de depistare soldată cu moartea, produsă prin împușcare, a 2 urmăriți, vătămarea corporală prin împușcare a altuia precum și a unui minor și rănirea a 4 lucrători de poliție;

- În mod nelegal procurorul a respins plângerea petentului împotriva soluției de scoatere de sub urmărire penală și aplicare a unei sancțiuni cu caracter administrativ cu motivarea că fapta nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni, nefiind, deci, vătămat un interes legitim al petenților, cerințe prev. de art.275 C.p.p., petentul având la îndemână acțiunea civilă în recuperarea unui eventual prejudiciu.

Instanța a apreciat că acțiunea în justiție împotriva ordonanței de scoatere de sub urmărire penală și aplicare a unei sancțiuni cu caracter administrativ este reglementată de dispozițiile art.278¹ C.p.p., exercițiul său fiind acordat

persoanei vătămate precum și oricăror altor persoane ale căror interese legitime au fost vătămate și este subsecventă căii ierarhice de atac reglementate de art. 275-278 C.p.p.;

- Procurorul s-a pronunțat asupra unei infracțiuni însă materialul probator privind această faptă se găsea în alt dosar penal, cu privire la care s-a omis să se dispună conexarea;

- Instanța a admis plângerea petentului și a desființat ordonanța de scoatere de sub urmărire penală și aplicare a unei sancțiuni cu caracter administrativ, cu reținere spre rejudecare, achitând apoi inculpatul și aplicând o sancțiune cu caracter administrativ (Sentința penală nr.263/2004, pronunțată în dosarul nr.122/2004 a Judecătoriei Marghita).

În această speță se pune problema dacă instanța ar mai fi trebuit să desființeze ordonanța procurorului și să dispună achitarea, în baza art.11 pct.2 lit. a C.p.p. și art.10 lit.b¹ C.p.p., atâta timp cât a menținut soluția în fond, apreciind că fapta nu prezenta pericolul social al unei infracțiuni, soluția emisă de procuror fiind legală, doar sancțiunea aplicată fiind, în accepțiunea instanței, greșit apreciată.

Singurul aspect cu privire la care a instanța a dispus, în realitate, a fost acela referitor la sancțiunea cu caracter administrativ a amenzii, pe care a redus-o admitând astfel doar în parte plângerea împotriva soluției procurorului.

Într-o altă speță, (Sentința penală nr. 827/10 mai 2004, pronunțată de către Judecătoria Târgu Mureș, în dosarul nr. 584/2004) instanța a dispus respingerea/admiterea, în parte, a plângerii împotriva ordonanței prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală și aplicarea unei sancțiuni cu caracter administrativ, reducând doar cuantumul amenzii administrative aplicate, apreciind că fapta nu prezenta pericolul social al unei infracțiuni.

În unele situații, plângerile au avut ca obiect rezoluțiile procurorului prin care s-au luat măsuri asiguratorii, instanțele hotărând că acestea nu pot rămâne definitive printr-un act procesual emis de procuror, art.21 alin.1 și 2 din Constituție, permițând cenzurarea lor la instanța de judecată.

Mai mult, instanțele au apreciat că, perioada îndelungată de timp scursă de la data luării măsurilor de indisponibilizare a bunurilor (în special autoturisme), până la momentul introducerii plângerii (ex. 1 an și 6 luni) poate fi considerată ca fiind un termen rezonabil care permitea valorificarea de către organele de urmărire penală a urmelor de pe autoturisme, ce puteau servi ca mijloc de probă în eventualitatea pornirii unui proces penal.

Ori, întrucât în unele cauze nici măcar nu s-a început urmărirea penală nu mai subzista temeiul legal de indisponibilizare, litigiul dintre proprietarii subsecvenți ai autoturismului urmând a fi soluționat de către instanțele civile (Sentința penală nr.7 din 27.01.2004 pronunțată în dosar 3681/2003 al Curții de Apel București, Secția I-a Penală).

În acest gen de cauze instanțele au admis plângerile, au dispus restituirea autoturismelor către petenți cu obligația acestora de a le păstra până la soluționarea definitivă a cauzei penale.

Instanțele au apreciat că legiuitorul a cuprins, în categoria actelor ce pot fi atacate, nu numai rezoluțiile sau ordonanțele de netrimitere în judecată ci și actele prin care s-au dispus diferite măsuri pe parcursul urmăririi penale sau în faza efectuării de acte premergătoare, dacă acea cauză s-a finalizat cu o soluție de netrimitere în judecată.

În acest sens a fost adus ca argument textul art. 278¹ alin. 1 C.p.p., ce prevede că, după respingerea plângerii formulate conform art. 275-278 C.p.p., se poate face plângere la instanță, astfel că, deși legiuitorul a precizat categoria actelor

ce pot fi atacate, care a fost restrânsă doar la rezoluții sau ordonanțe de netrimitere în judecată, trimiterea la art. 275-278 C.p.p. concluzionează că, atacând actul de netrimitere în judecată, se atacă, în fapt, măsurile sau actele de urmărire penală efectuate în cursul urmăririi penale (sau, după caz, actele premergătoare atunci când s-a dispus neînceperea urmăririi penale).

Într-o altă situație instanța a admis plângerea împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale și a dispus trimiterea cauzei către procuror, motivând că nu poate fi reținută spre judecare, conform art.278¹ pct. 8 lit. c, întrucât, analiza temeinică a dispozițiilor acestui text de lege, conduce la concluzia certă că el este incident numai în cauzele în care s-a început urmărirea penală.

Instanța a apreciat că textul de lege cere ca probele existente la dosar să fie suficiente pentru judecarea cauzei, și este de principiu, că probele se administrează doar în cadrul procesului penal (Sentința penală nr. 662/5.03.2004, dos. nr. 301/P/2004 al Judecătoriei Galați).

În această speță se observă că instanța nu a reținut cauza spre judecare pe motivul că nu se începuse urmărirea penală și nu pentru că la dosar nu existau suficiente probe pentru judecarea cauzei, așa cum prevede legea.

Această interpretare concluzionează că, dacă organele de urmărire penală nu au dispus începerea urmăririi penale în cauza în care s-a formulat plângere împotriva actelor procurorului, instanța nu poate hotărî altceva, în cazul în care admite plângerea, decât trimiterea dosarului la procuror în vederea începerii urmăririi penale.

Mai mult, eventualele probe administrate se consideră a fi strânse în afara procesului penal și, în consecință, ele nu pot fi considerate suficiente pentru judecarea cauzei.

Ori, art. 224 alin. 3 C.p.p. prevede că procesul-verbal prin care se constată efectuarea unor acte premergătoare poate constitui mijloc de probă.

Pe de altă parte, în anumite situații, investigațiile prealabile și verificările efectuate în cadrul actelor premergătoare conțin suficiente elemente care să conducă la formarea convingerii că nu s-a săvârșit o infracțiune și, prin urmare, nu se impune începerea urmăririi penale în cauză, astfel că, instanța, admitând plângerea împotriva actului procurorului de netrimitere în judecată, poate să dispună de probe suficiente pentru judecarea cauzei și, în consecință, poate reține cauza spre judecare chiar dacă urmărirea penală nu a fost începută, neputând face abstracție de valoarea actelor administrate în etapa premergătoare urmăririi penale, dacă acestea sunt îndestulătoare.

În alte situații, instanțele au admis plângerile petenților formulate în baza art.278¹ C.p.p. și au dispus restituirea dosarului parchetului, pentru continuarea cercetărilor (Sentința penală nr.1759/22.04.2004, pronunțată de Judecătoria Craiova, în dosarul nr. 2756/2004.).

Soluția instanței este discutabilă întrucât articolul 278¹ pct.8 din C.p.p. prevede, în mod expres, care sunt soluțiile pe care instanța le poate pronunța în situațiile în care s-a formulat plângere împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului, restituirea dosarului la parchet pentru continuarea cercetărilor nefiind una dintre acestea.

Este adevărat că, disp.art.278¹ pct.8 lit. b din C.p.p., face trimitere la disp.art.333 alin.2 C.p.p., aplicabile în situația în care, în cursul judecății, instanța restituie dosarul procurorului, însă soluția corectă în această cauză era aceea a trimiterii cauzei la procuror, în vederea începerii sau redeschiderii urmăririi penale, instanța având obligația de a arăta motivele pentru care a dispus trimiterea, indicând totodată

faptele și împrejurările ce urmau a fi constatate și prin ce anume mijloace de probă.

Pe de altă parte, în situațiile prevăzute la art.278¹ C.p.p., actul de sesizare al instanței spre judecarea cauzei îl constituie plângerea persoanei vătămate sau a persoanei ale cărei interese legitime au fost vătămate și nu actul parchetului de înaintare a dosarului astfel încât să poată fi vorba, ulterior, de restituirea acelei cauze parchetului.

Problematica generată de introducerea plângerii în fața instanței împotriva actelor de netrimitere în judecată emise de procuror, deși pune în discuție nenumărate aspecte referitoare la activitatea organelor de urmărire penală, conduce indiscutabil la concluzia că această instituție a dobândit un rol important în asigurarea accesului la un veritabil control jurisdicțional eficient și transparent asupra actelor de urmărire penală.

ÎNCADRAREA JURIDICĂ A FAPTEI DE CONSUM ILICIT DE DROGURI

DORINEL OANCEA

Procuror la Parchetul de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție

Potrivit **art.4** din *Legea nr.143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri*¹ astfel cum a fost modificată prin *Legea nr.522 din 24 noiembrie 2004 pentru modificarea și completarea Legii nr.143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri*²:

„Art.4 - (1) Cultivarea, producerea, fabricarea, experimentarea, extragerea, prepararea, transformarea, cumpărarea sau deținerea de droguri de risc pentru consum propriu, fără drept, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau amendă.

(2) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) privesc droguri de mare risc, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 5 ani.”

Inițial, *art.4* avea același conținut, cu excepția felului și limitelor pedepsei: *„Cultivarea, producerea, fabricarea, experimentarea, extragerea, prepararea, transformarea, cumpărarea sau deținerea de droguri pentru consum propriu, fără drept, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani”*.

Incriminarea anterioară – *art.312 al.(1) din Codul penal*³ – avea următorul conținut: *„Producerea, deținerea sau orice operațiune privind circulația produselor ori substanțelor*

¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 362 din 3 august 2000.

² Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1155 din 7 decembrie 2004.

³ Republicat în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, Partea I, nr. 55-56 din 23 aprilie 1973.

stupefiante sau toxice, cultivarea în scop de prelucrare a plantelor care conțin astfel de substanțe ori experimentarea produselor sau substanțelor toxice, toate acestea fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

Dacă fapta prevăzută în alin.(1) a fost săvârșită organizat, pedeapsa este detențiunea pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

Prescrierea de către medic, fără a fi necesar, a produselor sau substanțelor stupefiante, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani, iar organizarea sau îngăduirea consumului de asemenea produse ori substanțe în locuri anumite se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.”

Toate acțiunile incriminate de aceste texte reprezintă modalități alternative în care se săvârșește infracțiunea de trafic de droguri, fiind suficientă săvârșirea uneia singure din acestea pentru a se consuma infracțiunea⁴.

Urmarea imediată a infracțiunii este o stare de pericol pentru valorile sociale ocrotite de lege – în legătură cu sănătatea sau viața oamenilor.

Se pune problema dacă legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta de „*consum ilicit de droguri*”, a cărei combatere constituie de altfel unul din scopurile esențiale ale Legii nr.143/2000, după cum rezultă chiar din titlul acesteia.

Din analiza acestei legi și a celorlalte reglementări în materie⁵ rezultă că nici un text nu incriminează în mod expres

⁴ Octavian Loghin, Tudorel Toader – Drept penal român – Partea specială, Ediția a IV-a revizuită și adăugită, Casa de Editură și Presă „Șansa” – SRL, 2001, pag. 622-623.

⁵ Dispoziții penale se regăsesc și în cuprinsul Legii nr. 73/1969 privind regimul produselor și al substanțelor stupefiante, publicată în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, Partea I, nr. 154 din 29 decembrie 1969. Convențiile internaționale ratificate de România conțin doar recomandări și nu incriminări propriu-zise.

consumul ilicit de droguri. În această situație, singura posibilitate pentru un răspuns afirmativ al problemei este ca fapta de consum să fie cuprinsă în conținutul alteia din faptele incriminate de legislația privind traficul de droguri.

Noțiunile care descriu faptele incriminate nu sunt definite de lege. Totuși, înțelesul acestora nu a suscitât controverse, cu excepția noțiunii de „*deținere*”.

I. Mai întâi, fiind folosită în înțelesul comun, potrivit normelor de tehnică legislativă, noțiunea nu este sinonimă detenției din dreptul civil.

Potrivit „Dicționarului explicativ al limbii române⁶”, „*a deține*” înseamnă „*a avea în stăpânire sau în păstrare un bun material*”.

Deținerea implică prin urmare o anumită durată în timp a posesiei, care delimitează un moment al consumării infracțiunii și un moment al epuizării, aceasta fiind deci susceptibilă de săvârșire în formă continuă. Concluzia este susținută pe de o parte de natura acțiunii incriminate, care se poate prelungi în timp în mod natural, precum și de sensul incriminării, astfel cum va fi analizat în cele ce urmează.

Este important de stabilit momentul consumării infracțiunii în modalitatea deținerii, care este influențat de conținutul noțiunii de deținere și deci poate oferi indirect un element pentru definirea acesteia.

Mai exact, trebuie stabilit dacă infracțiunea în modalitatea deținerii se consumă instantaneu, în momentul în care făptuitorul are contact fizic cu drogul, al împosedării sau dacă după acest moment trebuie să treacă un interval minim de timp pentru a contura atât posesia ca stare de fapt, cât și intenția de a deține.

Distincția este facilitată de prevederea cuprinsă în art.13 al.(1) și (2) din Legea nr.143/2000. Astfel, alin. (1) prevede că

⁶ *Dicționarul explicativ al limbii române*, Academia Română, Institutul de Lingvistică "Iorgu Iordan", Editura Univers Enciclopedic, 1998.

„tentativa la infracțiunile prevăzute de art. 2-7, la art. 9 și 10 se pedepsește”, iar în alin.(2) se arată că „se consideră tentativă și producerea sau procurarea mijloacelor ori instrumentelor, precum și luarea de măsuri în vederea comiterii infracțiunilor prevăzute la alin. (1)”.

Având în vedere că tentativa nu este posibilă la infracțiunile cu consumare instantanee⁷, din alin.(1) ar rezulta că legiuitorul, sancționând tentativa la infracțiunea prevăzută de art.4, în toate modalitățile, între care și cea a deținerii, a avut în vedere faptul că deținerea nu se consumă instantaneu, ci după un interval de timp de la momentul intrării în posesie.

Mai mult, incriminarea actelor premergătoare – asimilate tentativei în art. 13 alin.(2) – mai ales cele constând în „*luarea de măsuri în vederea (...)*” sugerează că, indiferent de momentul în care se consumă infracțiunea în forma deținerii, simpla împosedare realizează cel puțin o tentativă pedepsibilă – dacă, desigur, sunt îndeplinite și celelalte condiții privind latura subiectivă.

Opinăm pentru existența unei durate, fie și minime, de timp între momentul împosedării și momentul consumării infracțiunii, în caz contrar putându-se ajunge la soluția pedepsirii unei simple detenții momentane, foarte scurte, căreia îi lipsește elementul subiectiv – „*animus*”, situație care nu putea fi urmărită de legiuitor, deoarece unei asemenea fapte îi lipsește pericolul social ca trăsătură esențială a infracțiunii.

Această durată se va aprecia în concret și trebuie să fie suficientă pentru a semnifica intenția de a păstra, pentru sine sau pentru altul.

Interpretarea sistematică a textului *art.4* conduce la aceeași concluzie – a duratei în timp a „*deținerii*” – deoarece se poate observa că toate celelalte modalități de săvârșire a

⁷ Constantin Mitrache - Drept penal român – Partea generală, Ediția a IV-a revizuită și adăugită, Casa de Editură și Presă „Șansa” – SRL , 2001, pag. 192.

acestei infracțiuni au ca trăsătură comună esențială o anumită durată în timp, mai mare – în cazul cultivării – sau mai mică – în cazul cumpărării – a acțiunii ce constituie elementul material al laturii obiective.

De asemenea, modalitățile alternative de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art.2, precum și de art.312 din Codul penal au aceeași trăsătură comună.

II. Din alt punct de vedere, acceptând prin ipoteză că noțiunea de „*deținere*” din art.4 nu este inclusă în noțiunea de „*consum*”, în sensul că fapta de „*a consuma*” nu implică în mod necesar, automat, fapta de „*a deține*”, trebuie stabilită atitudinea legiuitorului cu privire la tratamentul juridic al „*consumului ilicit de droguri*” propriu-zis.

În acest scop, vor fi analizate textele de lege incidente, potrivit tuturor metodelor de interpretare, privite conjugat.

A. Interpretarea literală, a sensului termenilor folosiți, arată că legiuitorul, folosind *noțiunile* care redau faptele incriminate în cuprinsul Legii nr. 143/2000 în înțelesul lor comun, nu s-a referit și la „*consum*”, deoarece, potrivit „Dicționarului explicativ al limbii române”, niciuna din acestea nu includ sensul de „*consum*”.

B. Interpretarea gramaticală relevă faptul că scopul urmărit prin oricare din operațiile prevăzute de art.4 este consumul propriu, expresia „*pentru consum propriu*” arătând că acest scop este exterior acțiunilor desfășurate și urmează a fi atins în timp, după epuizarea oricăreia dintre acțiuni, și nu este atins în mod automat imediat după săvârșirea faptelor, care reprezintă **mijlocul**.

Consumul propriu fiind scopul, în mod evident nu se poate confunda cu deținerea, care apare ca un mijloc de atingere a acestui scop. Prin urmare, rezultă că legea delimitează clar cele două noțiuni.

C. Interpretarea logică oferă, prin argumentul „*per a contrario*”, cel mai important argument pentru tranșarea

problemei în discuție: dacă legiuitorul ar fi dorit să incrimineze consumul ilicit de droguri, ar fi prevăzut expres în lege această modalitate de săvârșire a infracțiunii. Modalitățile alternative din art.4 fiind expres și limitativ prevăzute, rezultă *per a contrario* că alte modalități nu au fost avute în vedere.

Aceasta cu atât mai mult cu cât legiuitorul nu a făcut „economie” de termeni, incriminând, în această materie, numeroase fapte ca modalități de săvârșire a infracțiunilor de trafic de droguri.

D. Interpretarea sistematică, atât prin prisma structurii și conținutului dispozițiilor Legii nr.143/2000, cât și cea corelată a dispozițiilor din celelalte acte normative în materie – în special *Decretul nr.466/1979 privind regimul produselor și substanțelor toxice*⁸ și art.312 din Codul penal – conduce la concluzia că legiuitorul a urmărit constant să combată în mod indirect consumul ilicit de droguri, prin măsuri extrapenale, de siguranță, specifice – de tratament medical – incriminând ansamblul faptelor care fac posibil consumul de droguri, nu însă și această faptă ca atare.

Astfel, art.312 alin.(1) din Codul penal, în redactarea de până la apariția Legii nr.143/2000⁹, trata în mod nediferențiat, în aceeași incriminare, operațiile privind atât substanțele stupefiante, cât și substanțele toxice.

Aceasta înseamnă în mod evident că legiuitorul de la 1968 a înțeles să nu incrimineze consumul, deoarece ar fi fost superfluu, lipsit de sens să interzică consumul substanțelor

⁸ Publicat în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, Partea I, nr.2 din 3 ianuarie 1980. Decretul nr.466/1979 a fost abrogat prin art.2 din Legea nr.263 din 5 octombrie 2005 pentru modificarea și completarea Legii nr. 360/2003 privind regimul substanțelor și preparatelor chimice periculoase, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 899 din 7 octombrie 2005.

⁹ Art. 32 din Legea nr. 143/2000 a abrogat dispozițiile art. 312 din Codul penal, în ceea ce privește produsele sau substanțele stupefiante, precum și alte dispoziții contrare.

toxice. Repetăm, cum toate faptele prevăzute de art.312 alin.(1) privesc în mod egal ambele categorii de substanțe, modalitatea „consumului” ar fi fost, de asemenea, comună ambelor.

Aici s-a avut deci în vedere, în mod corect, că pericolul social al faptelor de nerespectare a regimului substanțelor stupefiante și substanțelor toxice derivă din pericolul potențial pe care îl prezintă în sine aceste substanțe pentru sănătatea și chiar viața oamenilor datorită proprietăților chimice, indiferent de modul cum ajung în organism – voluntar sau accidental – în condițiile liberei lor circulații, și nu din pericolul pe care îl prezintă consumul lor voluntar.

Deși denumirea marginală a art.312 este „*Traficul de stupefiante*” și nu „*Traficul de substanțe toxice*”, practic stupefiantele sunt o categorie de substanțe toxice, raportul fiind gen-specie, iar diferențierea lor în text și denumirea marginală a articolului sunt determinate de alte rațiuni – de tehnică legislativă și, respectiv, de obligațiile de a reprimă traficul ilicit privind substanțele stupefiante, asumate de România prin convenții internaționale ratificate.

Sistematizarea pe capitole a Legii nr.143/2000 este, de asemenea, edificatoare pentru problema analizată.

Astfel, toate infracțiunile prevăzute de această lege sunt cuprinse în Cap.2 – „*Sanționarea traficului și a altor operațiuni ilicite cu substanțe aflate sub control național*”.

În schimb, tratamentul consumului de droguri face obiectul Cap.4 – „*Măsuri împotriva consumului ilicit de droguri*”, care prevede numai măsuri medicale și educative față de consumatorii de droguri, nesanționând însă, nici măcar contravențional, consumul de droguri.

Cuprinderea incriminărilor privind traficul de droguri și, respectiv, a măsurilor privind consumul ilicit de droguri în capitole distincte, care instituie un regim juridic diferit, evidențiază neechivoc voința legiuitorului de a nu sancționa penal consumul de droguri.

Termenii folosiți în titlurile Cap.2 și Cap.4 subliniază aceeași voință – „**Sanționarea traficului ș.a.m.d.**” și, spre deosebire de acesta, „**Măsuri împotriva consumului ș.a.m.d.**”.

Potrivit *art.1 lit.p)* din *Hotărârea Guvernului nr.75 din 26 ianuarie 1991*¹⁰ pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele privind regimul produselor și substanțelor stupefiante, constituie contravenție „*autoadministrarea de produse sau substanțe stupefiante fără indicație medicală*”, sancțiunea fiind amenda de la 2000 la 5000 lei, conform *art.2 lit. b)*.

De asemenea, *art.22 lit. b)* din *Convenția asupra substanțelor psihotrope*, întocmită la Viena la 21 februarie 1971, la care România a aderat prin Legea nr. 118 din 15 decembrie 1992¹¹, stipulează următoarele: „*Contrar dispozițiilor cuprinse în alineatul precedent, atunci când persoanele care utilizează în mod abuziv substanțe psihotrope vor fi săvârșit aceste infracțiuni (infracțiunile grave privind traficul ilicit de substanțe psihotrope – n.n.), părțile vor putea – în loc de a le condamna sau de a aplica o sancțiune penală împotriva lor sau ca un complement al sancțiunii penale – să supună aceste persoane unor măsuri de tratament, de educare, de postcură, de readaptare și de reintegrare socială, conform prevederilor paragrafului 1 al art. 20*”.

Așadar, această convenție la care România a aderat fără rezerve recomandă implicit neincriminarea faptei de consum de substanțe psihotrope, privind această problemă ca pe una medicală și socială și nu ca având relevanță penală.

¹⁰ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 20 din 28 ianuarie 1991.

¹¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 341 din 30 decembrie 1992.

Hotărârea Guvernului nr.860 din 28 iulie 2005¹² pentru aprobarea *Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cu modificările și completările ulterioare* nu sancționează contravențional fapta de consum ilicit de droguri.

Nici actul normativ inițial - Hotărârea Guvernului nr.1359 din 20 decembrie 2000 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Legii nr.143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri¹³ - nu sancționa contravențional fapta de consum ilicit de droguri.

În ceea ce privește *alte susțineri* în aceeași problemă de drept, în urma analizei izolate a unor acte normative în materie s-a concluzionat cu caracter de generalitate că legiuitorul a înțeles să reprime **penal** consumul ilicit de droguri.

Dintre argumentele contrare reține în mod deosebit atenția cel potrivit căruia *nu se poate concepe consumul unor substanțe stupefiante sau psihotrope fără ca în prealabil acestea să nu fi fost deținute, iar infracțiunea de deținere a drogurilor pentru consum propriu, se consumă instantaneu, așa cum rezultă din structura normei incriminatoare, care nu prevede cerința ca deținerea să dureze un anumit interval de timp.*

Raționamentul este eronat pentru că premisa și concluzia sunt inversate. Din argumentul că fapta de consum implică întotdeauna deținerea – a cărei justețe va fi analizată în continuare – se deduce că, deținerea fiind o acțiune incriminată, este incriminat în mod automat și consumul.

Se omite însă faptul că deținerea și consumul, chiar și în acest raționament, sunt acțiuni **distincte**. Deținerea este

¹² Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.749 din 17 august 2005.

¹³ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.46 din 29 ianuarie 2001.

independentă de consum, în sensul că fapta va constitui infracțiune în mod necondiționat, chiar dacă nu se soldează cu consumul, indiferent din ce motiv – fapta este descoperită, făptuitorul se „desistează” după momentul consumării infracțiunii etc. Prin urmare, deținerea este posibilă întotdeauna fără consum. Or, legiuitorul incriminează numai *deținerea*, fără distincție dacă este propriu-zisă, simplă, sau dacă este o condiție de existență a consumului.

A deduce din incriminarea deținerii că legiuitorul a incriminat și consumul înseamnă a considera că legiuitorul a prezumat consumul în cazul deținerii, ceea ce contravine însăși formulării textului – „*deținerea (...) pentru (subl. n.) consum propriu*”.

Raționamentul ar fi fost perfect valabil dacă, **invers**, deținerea nu ar fi posibilă fără consum.

De asemenea, teza potrivit căreia *deținerea se consumă instantaneu* este de asemenea susținută de un argument eronat – *norma nu prevede cerința ca deținerea să dureze un anumit interval de timp*. Dimpotrivă, lipsa acestei cerințe ar putea însemna chiar contrariul – dacă deținerea este privită de legiuitor ca o acțiune cu o anumită durată, era inutil, pleonastic să se precizeze expres aceasta.

Definiția dată expresiei „*producerea, deținerea sau orice operație privind circulația produselor ori a substanțelor stupefiante*” în art.1 alin.(3) din *Legea nr. 73/1969 privind regimul produselor și al substanțelor stupefiante*¹⁴, la care se face de asemenea referire, enumără aceste operații, fiecare activitate enumerată – fabricarea ș.a.m.d. – având prin însăși natura ei o anumită durată în timp. Prin urmare, așa cum s-a arătat mai sus, definiția sprijină concluzia duratei în timp a deținerii.

¹⁴ Publicată în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, Partea I, nr.154 din 29 decembrie 1969.

Referirile la dreptul comparat susțin concluzia contrară, deoarece se observă clar că enumerarea faptelor sancționate de aceste legislații nu cuprinde fapta de „*consum*”, ci fapte care favorizează consumul, similar legislației românești.

Obligațiile asumate de România prin convențiile internaționale în materie ratificate nu impun incriminarea consumului, ci dimpotrivă, (alte) măsuri pentru prevenirea și combaterea acestuia.

Aici mai pot fi amintite „*Convenția unică asupra stupefiantelor*”, adoptată de O.N.U. în anul 1961 și intrată în vigoare în 1964¹⁵, precum și „*Convenția O.N.U. privind lupta împotriva traficului ilicit de produse stupefiante și substanțe psihotrope*” din 1988, ratificată de România prin Legea nr.118/1992¹⁶.

Art.36 – „Dispoziții penale” – al *Convenției din 1961* recomandă părților incriminarea a numeroase operații și alte fapte legate de traficul ilicit de stupefiante, consumul neregăsindu-se printre acestea.

De asemenea, normele prohibitive din *Convenția din 1988*, cuprinse în *art.3 – „Infrațiuni și sancțiuni”* – conțin recomandări similare, fără a menționa consumul¹⁷.

În sfârșit, pentru a răspunde opiniilor exprimate în sensul că nu este posibil „*consumul fără deținere*”, este de observat că acest argument nu are relevanță pentru problema de drept în discuție, deoarece chiar dacă este adevărat, nu poate conduce la concluzia că „*nu este posibilă incriminarea*

¹⁵ La care România a aderat prin Decretul 326 din 31 decembrie 1973 – Grigore Geamănu – Drept internațional penal și infracțiuni internaționale – Editura Academiei R.S.R., București, 1977, pag. 190-191.

¹⁶ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 341 din 30 decembrie 1992.

¹⁷ Eldar H. Hasanov – Lupta împotriva infracționalității legate de droguri – Editura Paideia, București, 2002, pag. 78-79.

deținerii fără incriminarea consumului”, după cum s-a arătat mai sus.

Concluzionând, legislația română actuală nu incriminează fapta de consum ilicit de droguri, scopul reglementărilor în materie fiind prevenirea acesteia – prin sancționarea traficului ilicit și a altor fapte în legătură cu circulația drogurilor – și combaterea sa prin măsuri medicale – de tratament – și sociale – de educație civică, reintegrare etc. – specifice.

UNELE ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE DE DIFERENȚIERE A INFRAȚIUNII DE TORTURĂ FAȚĂ DE DE ARESTAREA NELEGALĂ ȘI CERCETAREA ABUZIVĂ

ION MARIAN

**Procuror la Parchetul de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție**

În rândul infracțiunilor care împiedică îmfăptuirea justiției au fost înscrise, de a lungul timpului, infracțiuni care sub aspectul obiectului juridic, subiecți, element material, urmări produse, etc. prezintă similitudini care fac dificil procesul de încadrare juridică a faptelor.

Astfel, infracțiunile de supunere la rele tratamente, tortură și arestare nelegală și cercetare abuzivă se referă la valori sociale asemănătoare și la relații sociale care înscriu în aceeași sferă.

Diferențierea ultimelor două infracțiuni prezintă importanță sub aspect teoretic dar, mai ales, pentru practicienii dreptului penal.

Spre deosebire de infracțiunea prevăzută de art. 266 C.pen., cea de tortură este un produs, relativ recent, al eforturilor comunității internaționale de apărare a drepturilor fundamentale ale omului. În acest context, interzicerea torturii a cunoscut o reglementare amplă.

Convenția împotriva torturii a generat, în planul dreptului penal intern al statelor, măsuri legislative energice, asigurându-se o reglementare completă care definește tortura și stabilește obligațiile statelor semnatare în legătură cu incriminarea torturii, interzicerea expulzării ori extradării către state unde există temerea că se practică tortura dar și alte

măsurile administrative ori funcționale menite să prevină practici de genul celor încriminate.

Prin adoptarea art. 267¹ C.pen., legiuitorul român a preluat efectiv prevederile incriminatoare ale Convenției împotriva torturii. Constituie tortură, în sensul prevederilor art. 267¹ C.pen., fapta prin care se provoacă unei persoane, cu intenție, o durere sau suferințe puternice, fizice sau psihice, îndeosebi cu scopul de a obține de la acea persoană sau de la o persoană terță informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o persoană terță l-a comis ori este bănuită că la comis, de a o intimida sau de a face presiune asupra ei, asupra unei terțe persoane, sau alt motiv bazat pe o formă de discriminare oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau astfel de suferință sunt aplicate de către un agent al autorității publice sau de orice persoană care acționează cu titlu oficial sau la instigarea ori consimțământul expres sau tacit al unei asemenea persoane.

Infrațiunile de arestare nelegală și cercetare abuzivă prevăzute de art. 266 C. pen. și tortură prevăzută de art. 267¹ C. pen. sunt cuprinse în TITLUL VI, CAP. II din C. pen. - infrațiuni care împiedică îndeplinirea justiției.

Prin urmare, au același **obiect juridic comun**, reprezentat de relațiile sociale referitoare la îndeplinirea justiției, relații care sunt incompatibile cu orice ingerință în desfășurarea normală a activității organelor judiciare.

Totuși, tortura excede, ca posibilitate de comitere și conținut, sfera justiției.

Legiuitorul a cuprins această infrațiune în categoria infrațiunilor împotriva îndeplinirii justiției deoarece, cel mai adesea, ar putea fi săvârșită în această sferă.¹

¹ V. Dobrinoiu și N. Conea - Drept penal. Partea specială. Teorie și Practică judiciară, vol. II, pag. 218.

Trebuie precizat că, spre deosebire de infracțiunea de arestare nelegală și cercetare abuzivă, în cazul torturii practica judiciară este deosebit de săracă.

O explicație constă în incriminarea, relativ recentă, a actelor de tortură.²

Pe de altă parte, statistic, s-au înregistrat puține cazuri de trimitere în judecată pentru această infracțiune, cristalizarea unei practici judiciare interne nefiind cu putință.

Obiectul juridic special deosebește evident cele două infracțiuni.

În cazul celei prevăzute de art. 266 C. pen., relațiile sociale afectate sunt cele referitoare la luarea măsurilor preventive, legalitatea executării pedepselor, a măsurilor de siguranță și educative ori cele referitoare la respectarea normelor legale în activitatea judiciară, care implică neutilizarea promisiunilor, amenințărilor ori violențelor față de persoanele anchetate penal ori judecate, pentru obținerea de declarații.

Adiacent, sunt afectate și relațiile sociale referitoare la libertatea psihică ori integritatea corporală.³

Se poate observa că sfera relațiilor sociale care alcătuiesc obiectul juridic special al infracțiunii de arestare nelegală și cercetare abuzivă este precis limitată.

Obiectul juridic special al infracțiunii de tortură nu este la fel de clar limitat, fiind alcătuit dintr-un fascicul de relații sociale legate, direct ori indirect, de activitatea de înfăptuire a justiției.

² România a ratificat Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente inumane sau degradante, adoptată la New York de ONU, în anul 1984, prin Legea nr. 19/1990, iar prin legea nr. 20/1990, a fost introdusă în Codul penal - infracțiune prevăzută de art. 267¹. A se vedea M.Of. nr. 112 din 10 octombrie 1990.

³ V. Dobrinou și N. Conea - op. cit., pag. 205.

Obiectul juridic secundar al infracțiunii de tortură este alcătuit din relațiile sociale referitoare la atributele fundamentale ale omului,⁴ deci, mai larg și puțin definit decât în cazul infracțiunii prevăzute de art. 266 C. pen.

Subiectul activ al infracțiunii de arestare nelegală este calificat și nu poate fi decât persoana care are atribuții în legătură cu luarea, punerea în executare, executarea reținerii ori arestării preventive sau în legătură cu punerea în executare ori executarea unei pedepse, măsuri de siguranță sau educative.

Pe de altă parte, infracțiunea de cercetare abuzivă poate fi comisă numai de persoana care, potrivit atribuțiilor sale, desfășoară activități de cercetare sau urmărire penală ori judecată.

S-a apreciat că, subiect activ al acestei infracțiuni nu poate fi decât judecătorul, procurorul, lucrătorul de poliție, lucrătorul de la locul de executare a pedepselor, măsurilor de siguranță ori educative.⁵

Într-o altă opinie, care nu o contrazice pe prima ci o circumstanțiază, cercetarea abuzivă poate fi săvârșită de către un funcționar public care are calitatea de a asculta o persoană aflată în curs de urmărire penală sau de judecată, de a audia martori sau de a recurge la serviciile unor experți sau interpreți (judecător, procuror, organ de cercetare penală).⁶

În cazul infracțiunii de tortură, subiectul activ este relativ determinat.

Din analiza textelor legale, rezultă că, sfera subiecților activi este mai cuprinzătoare față de cea a infracțiunii prevăzute de art. 266 C. pen.

Subiect activ al infracțiunii de tortură poate fi agentul autorității publice, persoana care acționează cu titlu oficial sau

⁴ Tudorel Toader - drept penal. Partea Specială, Ed. ALL BECK, 2001, pag.321.

⁵ V. Dobrinou și N. Conea - op. cit., pag. 205.

⁶ Tudorel Toader - op. cit. pag. 316.

la instigarea ori cu consimțământul expres sau tacit al unei asemenea persoane.

Deci, în cazul ultimei ipoteze, subiectul activ nu are o calitate oficială. În lipsa acestei calități, pentru a fi subiect activ al infracțiunii, trebuie să acționeze în baza unui mandat al persoanei oficiale.

Subiectul pasiv al infracțiunii de tortură este cel supus în mod direct unor suferințe fizice ori psihice puternice. Subiectul pasiv poate fi și o terță persoană care prin torturarea victimei este intimidată, suportă o constrângere morală.⁷

Subiectul pasiv al infracțiunii de arestare nelegală și cercetare abuzivă este circumstanțiat. Arestarea nelegală presupune existența unei persoane fizice reținute, arestate preventiv pe nedrept, aflate în executarea pedepsei, a măsurii de siguranță ori educative.

La cercetarea abuzivă, subiectul pasiv este o persoană care se află în curs de cercetare penală, anchetă penală ori judecată.

Elementul material, în cazul infracțiunii de cercetare abuzivă, se realizează prin acțiunea de exercitare a unor promisiuni, amenințări sau violențe, față de o persoană aflată în curs de cercetare, anchetă penală ori judecată. Aceleași acțiuni se pot exercita asupra unui martor, expert ori interpret.

Elementul material, în cazul infracțiunii de tortură, constă în acțiuni ori inacțiuni prin care se cauzează unei persoane durere, suferințe puternice sau chiar moartea.

Acțiunile ori inacțiunile, în cazul acestei din urmă infracțiuni, au ca scop obținerea de informații ori mărturisirii, pedepsirea, intimidarea exercitată asupra subiectului pasiv, direct ori pentru intimidarea unei terțe persoane.

⁷ Gh. Nistoreanu, A. Boroi - Drept penal. Partea specială, Ed. ALL BECK, 2002, pag. 330.

Datorită faptului că legea nu prevede gravitatea acestor suferințe fizice sau psihice, rămâne la latitudinea organelor judiciare de a verifica îndeplinirea acestei condiții.⁸

S-a apreciat că, atunci când cerința legii nu este realizată, în sensul că durerea sau suferințele provocate persoanei nu au fost puternice, fapta va constitui, după caz, purtarea abuzivă, supunerea la rele tratamente, lovire sau alte violențe etc.⁹

Nu interesează dacă suferințele sunt fizice ori psihice. De asemenea, nu interesează metodele sau mijloacele prin care acestea au fost provocate.

Totuși, trebuie analizate și avute în vedere mijloacele și metodele de comitere a faptei, instrumentele folosite, intensitatea acțiunii ori inacțiunii, zonele vizate, persoana supusă durerii ori suferințelor, urmările produse, etc., pentru a verifica îndeplinirea condiției producerii de dureri ori suferințe puternice.

Curtea Europeană a drepturilor Omului a statuat că, pentru determinarea caracterului durerilor ori suferințelor, trebuie analizat ansamblul datelor cauzei, durata tratamentului, efectele fizice ori mentale, sexul, vârsta, starea de sănătate a victimei, etc.¹⁰ Curtea a apreciat că evoluția în creștere a exigențelor în materia protecției drepturilor omului și a libertăților fundamentale, implică în paralel și inevitabil, un grad mai mare de severitate în aprecierea încălcărilor aduse valorilor fundamentale ale societăților democratice. Prin urmare, acte care în trecut erau calificate „tratamente inumane ori

⁸ Gh. Nistoreanu, A. Boroii, op. cit. pag. 330.

⁹ V. Dobrinioiu, N. Conea, op. cit. pag. 217.

¹⁰ Vincent Bergher. - Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Institutul Român pentru Drepturile Omului. Ed. a 5 a, 2005. Cazul Selmouni contra Franței, pag. 35. A se vedea și edițiile anterioare, pag. 25 și urm.

degradante”, iar nu, „tortură” ar putea fi calificate diferit în viitor.¹¹

Curtea consideră că atunci când un individ este reținut de poliție, iar apoi se constată că este rănit la data eliberării sale, revine statului obligația de a furniza o explicație plauzibilă pentru originea rănilor, în lipsa cărora art. 3 este evident aplicabil.

Pentru a determina dacă poate fi calificată drept tortură o formă specială de rele tratamente, Curtea constată, că leziunile (în ansamblu) indicate în diferite certificări medicale, stabilesc existența de dureri sau suferințe fizice, și fără tăgadă mentale, chiar în absența unei expertize psihologice a reclamantului.

În legătură cu modul de stabilire a caracterului „ascuțit” al „durerilor sau suferințelor”, Curtea estimează că acest caracter „ascuțit” este, ca și „minimumul de gravitate” cerut pentru aplicarea art. 3, relativ prin esența lui.

El depinde de ansamblul datelor cauzei, care trebuie exact stabilit de organele judiciare.

În legătură cu persoanele bolnave deținute, Curtea a apreciat că, deși Convenția nu conține nici-o dispoziție specifică, nu exclude ca detenția unei persoane bolnave să pună probleme sub aspectul art. 3 din Convenție. Se are în vedere situația persoanelor în vârstă și bolnave ținute perioade îndelungate în regim de detenție. Astfel, menținerea în stare de deținere a unei persoane handicapate la cele 4 membre, în condiții neadaptate stării sale de sănătate, constituie un tratament degradant.¹²

¹¹ A se vedea Hotărârea nr. 12/2004 a Curții Europene a Drepturilor Omului, în cazul Bursuc contra României.

¹² C. Popescu - Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, Ed. ALL BILEK, 2002, pg. 59 – 60.

Alternativ, elementul material al infracțiunii de tortură se comite pe un motiv de discriminare, indiferent de natura acesteia.

Întinderea noțiunii de „cercetare penală” poate necesita unele discuții.

S-a apreciat fără relevanță faptul că împotriva părții vătămate nu se începuse urmărirea penală, amenințările sau violențele pentru obținerea de declarații fiind întrebuițate în timpul cercetărilor care premerg urmărirea penală.¹³

În același timp însă, nu există infracțiunea de cercetare abuzivă atunci când conduita violentă a organului de cercetare s-a manifestat față de o persoană contra căreia s-a făcut plângere pentru insultă și calomnie, fapte care nu intră în atribuțiile de cercetare ale organelor de urmărire penală.¹⁴

Sub aspectul laturii subiective, infracțiunea de arestare nelegală și cercetare abuzivă presupune vinovăția în forma intenției.

Arestarea nelegală poate fi comisă cu intenție directă ori indirectă.

Cercetarea abuzivă nu poate fi comisă decât cu intenție directă.

Infracțiunea de tortură nu poate fi comisă decât cu intenție directă calificată prin scop, acela de a obține de la persoana respectivă sau de la o terță persoană informații sau mărturisiri, de a o pedepsi, pentru un act pe care aceasta ori o terță persoană l-a comis sau este bănuită că l-ar fi comis.

Alternativ, scopul poate consta în intimidarea persoanei respective ori de a intimida o terță persoană.

¹³ C. Supremă de Justiție. Secția militară dec. nr. 26/1994, în CD/1994, pag.150 ori V. Dobrinou, N. Conea, op. cit., pag. 211.

¹⁴ Tribunalul Suprem. Secția militară. dec. 67/1973, în RRD 3/1974, pag.146.

În același timp, infracțiunea de tortură poate fi săvârșită din orice motiv bazat pe o formă de discriminare, chiar dacă scopul nu este realizat.

Legiuitorul nu distinge natura discriminării, aceasta putând fi socială, economică, politică, culturală, etc.

Cercetarea abuzivă soldată cu vătămarea corporală va intra în concurs cu infracțiunea prevăzută de art. 181 C. pen.

În cazul infracțiunii de tortură, producerea consecințelor specifice infracțiunilor prevăzute de art. 181, 182 în 174 C. pen., determină încadrarea faptei în formele agravate ale aceleiași infracțiuni.

În cazul torturii, ordinul unui superior sau unei autorități publice nu poate justifica tortura, așa cum nici o împrejurare excepțională (stare de război, instabilitate politică internă) nu o poate justifica.¹⁵

Fără a avea pretenția epuizării aspectelor ce pot diferenția cele două infracțiuni, aceste succinte considerații doresc a se constitui într-o provocare a mediului juridic și practicienilor pentru analiza și dezbaterăa unei problematici, pe cât de actuală, pe atât de spinoasă, din perspectiva practicii impuse prin hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului.

¹⁵ Convenția împotriva torturii, M. Of. nr. 112/1990.

RĂSPUNDEREA PATRIMONIALĂ A STATULUI ROMÂN PRIN MINISTERUL DE FINANȚE PENTRU PREJUDICIILE CAUZATE PRIN ERORI JUDICIARE

ELENA VLAD

Procuror general adjunct

Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța

1. Temeiurile legale privind justificarea unei asemenea acțiuni

Înfăptuirea justiției penale are ca scop tragerea la răspundere penală a oricărei persoane care a săvârșit cu vinovăție o infracțiune și apărarea de răspundere penală a persoanelor nevinovate.

Procesul penal trebuie să contribuie la apărarea ordinii de drept, la apărarea persoanei, a drepturilor și libertăților acesteia, la prevenirea infracțiunilor, precum și la educarea cetățenilor în spiritul respectării legii.

Codul de procedură penală cuprinde o serie de garanții procesuale menite să prevină luarea unor măsuri preventive ilegale față de unele persoane nevinovate.

Recunoașterea erorilor judiciare nu este suficientă pentru repararea unui act de injustiție.

Statul fiind garantul drepturilor și libertăților persoanei, orice lipsire de libertate ilegală sau condamnare nelegală atrage răspunderea patrimonială a statului.

Normele de drept material și procesual care conduc la răspunderea statului pentru erori judiciare:

- art. 48 alin 3 din Constituția României - „Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare”;

- art. 5 alin 4 din Codul de procedură penală - „Orice persoană care a fost în cursul procesului penal, privată de libertate sau căreia i s-a restrâns libertatea, ilegal sau pe nedrept, are dreptul la repararea pagubei suferite;

- art. 504 alin 1 din Codul de procedură penală - „Persoana care a fost condamnată definitiv are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite, dacă în urma rejudecării cauzei s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare;

- art. 504 alin 2 din Codul de procedură penală – „Are dreptul la repararea pagubei și persoana care în cursul procesului penal, a fost privată de libertate ori căreia i s-a restrâns libertatea în mod nelegal”;

- art. 94 alin 1 din Legea 303/2004 – „Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare;

- art. 5 pct. 5 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale – „Orice persoană care este victima unei arestări sau a unei dețineri, în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații”.

- art. 3 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale – „Atunci când o condamnare penală definitivă este ulterior anulată sau când este acordată grațierea pentru că un fapt nou sau recent descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă din cauza acestei condamnări este despăgubită conform legii ori practicii în vigoare a statului, respectiv cu excepția cazului în care se dovedește că nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut îi este imputabil în tot sau în parte.

- Decizia Curții Constituționale nr. 45/1998 publicată în Monitorul Oficial nr. 182 din 18.05.1998.

2. Cazurile care dau dreptul la repararea pagubei

Erorile judiciare care pot motiva acțiunea patrimonială sunt prevăzute în art. 504 din Codul de procedură penală:

- când o persoană condamnată definitiv în urma rejudecării cauzei într-o cale extraordinară de atac a fost achitată definitiv pentru oricare din motivele prevăzute în Codul de procedură penală;

- privarea sau restrângerea libertății a fost nelegală în timpul procesului penal;

- privarea de libertate a fost luată după ce fapta a fost amnistiată, dezincriminată sau a intervenit prescripția.

Privarea sau restrângerea libertății pentru a da dreptul la despăgubiri trebuie să îndeplinească două condiții:

- să fie nelegală. Nelegalitatea să fie stabilită prin ordonanța procurorului de revocarea măsurii privative sau restrictive de libertate; SUP sau încetarea urmăririi penale pentru cazul prevăzut de art. 10 alin 1 lit. j – autoritate de lucru judecat.

- prin hotărâre definitivă a instanței de judecată de revocare a măsurii privative; prin hotărâre definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în baza art. 10 alin 1 lit. j din Codul de procedură penală.

Pentru dobândirea dreptului de repararea dreptului trebuie să existe un prejudiciu care să fie urmarea condamnării pe nedrept sau a privării de libertate sau restrângerea libertății în mod nelegal.

3. Felurile și întinderea reparației (art. 505 din Codul de procedură penală)

Conform dispozițiilor art. 505 alin 1 din Codul de procedură penală la stabilirea prejudiciului suferit se are în vedere următoarele criterii:

- durata privării de libertate sau a restrângerii de libertate suportate;

- consecințele produse asupra persoanei ori asupra familiei acestuia prin condamnarea sau arestarea nelegală.

Ca atare în soluționarea cererilor întemeiate pe dispozițiile art. 504 din Codul de procedură penală, sunt

aplicabile normele Codului civil, art. 998 și art. 999 care prevăd dispoziții de principiu, concepute în termeni generali, permit interpretarea extensivă, aptă a realiza repararea integrală a prejudiciului produs persoanei, victimă a unei erori judiciare.

Dispoziții legale menționate nu fac distincție între prejudiciul material și prejudiciul moral, ambele fiind supuse reparării.

Sub aspectul întinderii prejudiciului suferit este de reținut că prejudiciul material poate fi cuantificat potrivit dispozițiilor art. 1084 din Codul civil, care stabilește că acesta cuprinde pierderea suferită și beneficiul nerealizat.

Cu privire la prejudiciul moral suferit, efectul negativ privește afectarea acelor atribute ale persoanei care influențează relațiile sale sociale și cele care se situează în domeniul afectiv al vieții persoanei.

Dauna morală constă în atingerea adusă acelor valori care definesc personalitatea umană și se referă la existența fizică a omului, sănătatea și integritatea corporală, la cinste, demnitate, onoare, prestigiu profesional și alte valori similare.

Prin privarea de libertate a persoanei i-au fost afectate drepturile și libertățile fundamentale iar suferințele fizice și psihice provocate de o asemenea măsură, pot și trebuie să fie reparate prin acordarea unor despăgubiri.

Aceeași măsură luată pe nedrept afectează în mod diferit victimele erorii judiciare, așa încât cuantificarea nu este și nu poate fi rezultatul unui cumul aritmetic ca în cazul prejudiciului material și nici nu este în funcție de gravitatea măsurii luate pe nedrept ci a aprecierii de judecător în fiecare caz în parte.

Această apreciere privește aplicarea criteriilor referitoare la consecințele negative, certe însă nu palpabile și identice, suferite de cel în cauză în plan fizic, psihic, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost afectate aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecințele

vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială.

Ca atare pentru ca instanța să poată aplica aceste criterii, cu proporția inerentă de aproximare, apare necesar, într-adevăr, ca cel care pretinde daunele morale să producă un minim de argumente și indicii din care să rezulte afectarea drepturilor personale nepatrimoniale prin măsura procesuală luată pe nedrept pentru a se putea proceda la evaluarea despăgubirilor ce urmează să compenseze prejudiciul. Invocăm în acest sens decizia nr. 180 din 17.05.2004 a Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțată în complet de 9 judecători.

Reparația mai poate consta conform art. 505 alin 3 din Codul de procedură penală, pentru persoanele care anterior erau încadrate în muncă în stabilirea vechimii în muncă pe perioada cât au fost private de libertate.

4. Titularul acțiunii și termenul pentru introducerea acțiunii și instanța competentă să judece fondul cauzei

Conform dispozițiilor art. 506 alin 1 din Codul de procedură penală, acțiunea poate fi introdusă de persoana îndreptățită, prevăzută în art. 504 din Codul de procedură penală, iar după moartea acestuia poate fi continuată sau primită de către persoanele care se află în întreținerea sa.

Acțiunea poate fi introdusă de titularul acțiunii în termen de 18 luni de la data rămânerii definitive a hotărârilor instanței de judecată sau a ordonanțelor procurorului, prev. în art. 504 din Codul de procedură penală.

Termenul de 18 luni este un termen de prescripție dar în același timp un termen rezonabil care asigură celui prejudiciat posibilitatea de a formula acțiunea civilă în justiție pentru a obține repararea pagubei suferite.

Acțiunea civilă se introduce la tribunalul în circumscripția căruia domiciliază persoana prejudiciată și se judecă în contradictoriu cu Statul Român, care este reprezentat de Ministerul de Finanțe.

Procedura de soluționare a acțiunii se face conform regulilor procedurale, prevăzute de Codul de procedură civilă, iar hotărârea este supusă aceluiași căi de atac prev. de Codul de procedură civilă.

Participarea procurorului nu este obligatorie, nefiind prevăzută de dispozițiile legale, dar participarea procurorului se asigură conform Ordinului 14 din 14.02.2003 al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

5. Acțiunea în regres – temeiul legal

Conform dispozițiilor art. 507 din Codul de procedură penală – „În cazul în care statul a acordat despăgubiri conform dispozițiilor art. 506 din Codul de procedură penală, are acțiune în regres împotriva celui care cu rea-credință sau din gravă neglijență a provocat situația generatoare de daune.

- art. 48 alin 3 din Constituție prevede, „... răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciile cauzate prin erori judiciare”, dar această răspundere nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea credință sau gravă neglijență;

- art. 94 alin 2 din Legea 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor prevede că, „răspunderea statului nu înlătură răspunderea judecătorilor și procurorilor care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență”;

- art. 94 alin 4 din Legea 303/2004, prevede „dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciului cauzat prin erori judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale nu se va putea exercita decât în cazul în care s-a stabilit în prealabil printr-o hotărâre definitivă, răspunderea penală sau disciplinară, după caz, a judecătorului sau a procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecării procesului și dacă această faptă este natură să determine o eroare judiciară.

Același text de lege prevede că nu este îndreptățit la repararea pagubei, persoana care în cursul procesului, a

contribuit în orice mod la săvârșirea erorii judiciare de către judecător și procuror.

Din dispozițiile legale menționate rezultă o delimitare între acțiunea promovată de persoana vătămată printr-o eroare judiciară în penal și cea vătămată prin erori judiciare în alte procese.

Pentru persoanele vătămate prin alte erori judiciare decât cele penale dreptul la repararea pagubei este condiționat de existența unei hotărâri judecătorești definitive prin care s-a stabilit răspunderea penală sau disciplinară a judecătorului sau a procurorului pentru o faptă săvârșită în timpul procesului care a determinat eroarea judiciară.

Termenul de introducere a acțiunii în regres este de 1 an și este un termen de prescripție.

**REGIMUL JURIDIC AL BUNURILOR ARHEOLOGICE
CARE PROVIN DINTR-UN SIT CLASAT MONUMENT
ISTORIC, APARTINÂND DOMENIULUI PUBLIC:
RES NULLIUS SAU BUNURI PROPRIETATE PUBLICĂ
(RES PUBLICAE)?**

dr. AUGUSTIN LAZĂR

Procuror general adjunct

Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia

Două soluții contrare emise de Tribunalul Hunedoara (înch. nr. 72/2005, pronunțată în dosarul nr. 3138/2005) și Curtea de Apel Alba Iulia (înch. nr. 61/2005, pronunțată în dosarul nr.3285/2005) ne ocazionaază examinarea *regimului juridic al bunurilor detașate și însușite fără drept în urma unor activități de braconaj arheologic, din siturile arheologice clasate monument istoric, aparținând domeniului public.*

În fapt, inculpații – membri ai lumii interlope din municipiul Deva - s-au organizat în trei asociații infracționale și în perioada 2000 – 2003, printre alte fapte (șantaj, violare de domiciliu, lipsire de libertate în mod ilegal etc.) au efectuat detecții și săpături neautorizate în situl arheologic „Sarmizegetusa Regia”, clasat monument istoric pe lista monumentelor aparținând patrimoniului cultural național (respectiv patrimoniului mondial), monument din care și-au însușit 15 brățări dacice din aur evaluate la 1,5 mil. dolari SUA (însă de valoare inestimabilă pentru patrimoniul cultural) pe care le-au valorificat pe piața neagră internă și internațională,

pricinuindu-se pierderea acestor bunuri pentru patrimoniul cultural național¹.

¹ Valoarea tezaurului, pentru patrimoniul cultural național, este evidențiată de expertiza muzeografică: ”această brățară, la care se adaugă și cele menționate de doamna expert B.Deppert-Lippitz, reprezintă un orizont de podoabe necunoscut până acum în epoca dacică clasică (secolele II a.Chr. – II p.Chr.), ele fiind singurele exemplare realizate din aur”. Este relevantă, de asemenea, în cuprinsul mesajelor trimise de expertul german Barbara Deppert – Lippitz pe parcursul anchetei, investigatorului sub acoperire Margot: „Dragă M,

Îți mulțumesc pentru e-mail și imaginile brățării. De fapt, am văzut o brățară de acest tip în vara lui 2000 și am discutat cu d-na Marinescu din punct de vedere arheologic. Dar nu pot spune că este într-adevăr brățara pe care mi-ai transmis-o. Tipul este exact același, dar mi se pare că este ceva mai “masivă”. Îmi amintesc că *greutatea, pe care am verificat-o cu cântarul meu de bucătărie, era puțin peste un kilogram.*

În urmă cu câțiva ani, poliția germană m-a contactat și mi-a arătat fotografii cu doi tineri, pentru a identifica persoana care a venit la mine cu brățara. Sper, în calitate de colegă, că vei înțelege că *am fost absolut fascinată de bijuterie și că am profitat de ocazie pentru a studia tehnica brățării*, chiar în momentele în care stăteam de vorbă cu tânărul. Îmi amintesc că, de fapt, persoana nu era un anticar profesionist.

Probabil că știi deja că o brățară a fost pusă în vânzare publică la New York, dar nu s-a vândut deoarece nu există cerere pentru obiecte de interes regional, adică cele care nu sunt nici grecești și nici romane. Conform zvonurilor publice, *există încă unele brățări de acest tip, descoperite împreună, la câțiva antiquari.* Sper că ne vom cunoaște cu prima ocazie în care voi fi în România sau aici, în Germania. Barbara Deppert.”

„După adresă, magazinul nu se află în Frankfurt, ci la Moglingen, după codul poștal, este în regiunea Stuttgart. Săptămâna trecută, o prietenă mi-a spus că *două brățări se află în vitrina unei noi galerii de artă din Munchen*, dar nu are și adresa.

În general, anticarii nu vor să vorbească de această afacere. Ei se tem de doi sârbi care fac tranzacțiile. Și mai multe persoane mi-au spus că *unul dintre cei doi sârbi controlează traficul cu monede și antichități în România, cu sprijinul unei persoane cu poziție foarte înaltă în ministerul român al culturii.* Același lucru mi s-a spus de mai multe ori și în anii trecuți. Salutări cordiale, Barbara.”

Prin încheierea penală nr. 72/2005, pronunțată de Tribunalul Hunedoara în dosarul nr. 3138/2005, s-a admis în parte propunerea Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia dispunându-se arestarea preventivă pe o perioadă de 29 de zile a 9 inculpați și respingerea propunerii privind înlocuirea măsurii de a nu părăsi țara cu referire la un alt inculpat, pentru săvârșirea faptelor de asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni prev. de art. 323 C.pen., furt calificat de bunuri aparținând patrimoniului cultural prev. de art. 208 al.1, 209 al.2 lit.a și al.4 C.pen. cu aplic. art. 280¹ al.2 C.pen. și efectuare de către persoane fizice neautorizate a unor detecții sau săpături în siturile arheologice, prev. de art.73 al.1 din Legea nr. 182/2000.

Pentru a emite această hotărâre Tribunalul Hunedoara a reținut că inculpații prezentau pericol social concret rezultat din asocierea într-o grupare vădind un mod de organizare profesional cu un scop bine determinat, efectuarea de activități infracționale menite a aduce atingere normelor ce ocrotesc patrimoniul cultural național al României, *însușirea unor bunuri arheologice din siturile Munților Orăștiei, clasate monument istoric și traficarea acestora pe „piața neagră” internă și internațională*².

² În luna februarie 2002, în timpul desfășurării anchetei, realizatorul tv. Tora Radu Dragoș a reușit o penetrare a rețelei infracționale din municipiul Deva, producând un film documentar în care doi membri ai rețelei, caracterizați tănuitori, prezentau sub protecția anonimatului, pe lângă alte obiecte de patrimoniu, o brățară spiralică din aur.

În seara zilei de 9 martie 2002, prezentatorul Tora Radu Dragoș arăta pe postul OTV: “Ceea ce vedeți aici, în mâna mea, este o *brățară de aur masiv*, ascunsă de unul dintre căutătorii din această zonă, o brățară pe care, v-o garantez, orice muzeu din lume și-ar dori-o. *Are în jur de 1.500 grame*, e incredibil! Poate n-o să vă vină să credeți, dar este crudul adevăr: *Muzeul Național de Istorie, în subsolul căruia într-o cameră blindată sunt expuse cele mai valoroase obiecte din aur descoperite în România, nu are o brățară ca cea aflată acum în posesia bandelor de căutători din Deva.*

S-a reținut că grupările susmenționate au capacitatea de a se autoproteja în sensul sustragerii de la investigații prin impunerea „legii tăcerii”, exercitarea de amenințări și violențe împotriva persoanelor care le-au cunoscut activitățile și nu au respectat regulile impuse. De asemenea, o altă grupare acționa violent prin desfășurarea de operațiuni tip „intervenții rapide” de recuperare, efectuate prin racolarea unor foști sportivi de performanță din Capitală și din Timișoara echipați și înarmați adecvat.

Înalta Curte de Casație și Justiție a respins cererea de recuzare a judecătorilor Curții de Apel Alba Iulia, formulată de unul dintre inculpați și a dispus în temeiul art. 52 al.5¹ din C.pr.pen., *menținerea stării de arest* a inculpatului (încheierea nr. 358/2005 pronunțată în dosarul nr. 3451/2005 al Înaltei Curți de Casație și Justiție, S.pen.).

Prin încheierea penală nr. 61/2005, pronunțată în dosarul nr. 3285/2005, Curtea de Apel Alba Iulia a admis recursurile inculpaților, a casat încheierea penală atacată și rejudecând, a respins propunerea formulată de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia, *dispunând punerea de îndată în libertate a inculpaților*.

Pentru a dispune această hotărâre instanța de recurs a reținut în esență, următoarele :

- „art. 208 C.pen., constituie un mijloc pentru ocrotirea posesiei”, iar bunurile din situl arheologic nu aparțin nimănui;
- „simplele declarații ale martorilor și prezentarea unui film” nu sunt suficiente probe; având în vedere că „în cauză grupurile se află într-o rivalitate notorie” înțelegerile între anumiți membri ai grupurilor erau „înțelegeri întâmplătoare”;
- „nu au fost identificate, respectiv audiate și alte persoane care au participat la săvârșirea acestor fapte” cu privire la infracțiunile de șantaj, violare de domiciliu și lipsire

Există totuși una foarte asemănătoare dar, aș spune eu, din păcate, din argint”.

de libertate în mod ilegal; nu este îndeplinită condiția pericolului social concret.

În cele ce urmează, lăsând la o parte aspectele privind evaluarea probațiunii care sunt de competența instanței de fond, vom analiza aspectul principal reținut, respectiv *calitatea bunurilor arheologice mobile, detașate și însușite fără drept dintr-un sit arheologic clasat monument istoric, aparținând domeniului public: simple obiecte din categoria „res nullius, res derelictae” sau bunuri aflate în proprietatea publică a Statului Român?*

Conform *motivării instanței de recurs*, „bunul mobil este, în fapt, în posesia sau detenția unei persoane în momentul sustragerii. Res nullius (lucrurile care nu aparțin cuiva) și res derelictae (lucrurile abandonate de posesorul lor) nu pot constitui obiect material al furtului. Brățărilor dacice nu s-au aflat în posesie și proprietate publică, nu au fost supuse unor proceduri de clasare potrivit Legii nr. 182/2000, deoarece nu au fost găsite”.

1. Problema instituirii unui regim juridic de protecție a bunurilor aflate în siturile arheologice, vizate spre a fi însușite în urma unor operațiuni de braconaj arheologic (acțiuni ajunse după anul 1989, în anumite regiuni ale țării, la nivelul de fenomen antisocial și executate de rețele infracționale specializate), a preocupat legiuitorul în sensul emiterii unor acte normative prin care a *definit conceptele* de patrimoniu cultural național³, patrimoniu arheologic, sit arheologic

³ (2) Patrimoniul cultural național este alcătuit din:

a) bunuri cu valoare excepțională, istorică, arheologică, documentară, etnografică, artistică, științifică și tehnică, literară, cinematografică, numismatică, filatelică, heraldică, bibliofilă, cartografică și epigrafică, reprezentând mărturii materiale ale evoluției mediului natural și ale relațiilor omului cu acesta, ale potențialului creator uman și ale contribuției românești la civilizația universală;

declarat zonă de interes național, bunuri culturale mobile, bunuri arheologice etc., precum și al *stabilirii regimului juridic al acestor bunuri*⁴.

*Patrimoniul arheologic este definit ca fiind „ansamblul bunurilor arheologice format din: siturile arheologice clasate în Lista cuprinzând monumentele istorice situate suprateran, subteran sau subacvatic, ce cuprind vestigiile arheologice: structuri, construcții, grupuri de clădiri, precum și terenurile cu potențial arheologic reperat, instituite conform legii; bunurile mobile, obiectele sau urmele manifestărilor umane, împreună cu terenul în care acestea au fost descoperite” (art. 2 lit.b din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 modificată prin art. 2 lit. b din Legea nr. 378/ 2001)*⁵.

b) bunuri culturale care fac parte din colecțiile publice care figurează în inventarele muzeelor, arhivelor și fondurilor bibliotecilor;

c) bunuri culturale care fac parte din inventarele cultelor religioase și ale instituțiilor ecleziastice.(art. 1 din Legea nr. 182/2000).

⁴ Principalele acte normative prin care a fost reglementat acest domeniu sunt: Ordonanța Guvernului nr. 68/1994 privind protejarea patrimoniului cultural național aprobată prin Legea nr. 41/1995; Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național aprobată cu modificări prin Legea nr. 378/2001; Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice; Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2001 privind unele măsuri în domeniile culturii și artei, cultelor, cinematografeii și dreptului de autor aprobată cu modificări prin Legea nr. 574/2001; Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16/2003 pentru modificarea și completarea **Legii nr. 182/2000** privind protejarea patrimoniului cultural național mobil aprobată cu modificări prin Legea nr. 314/2004; Legea nr. 105/2004 privind pentru modificarea **Legii nr. 182/2000** privind protejarea patrimoniului cultural național mobil și Legea nr. 314/2004 privind aprobarea **Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 16/2003** pentru modificarea și completarea **Legii nr. 182/2000** privind protejarea patrimoniului cultural național mobil.

⁵ Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, publicată în Monitorul Oficial nr. 45/31 ianuarie 2000, a fost aprobată cu

Conform art. 20 al.3 și 4 din Ordonanța Guvernului nr. 68/1994 privind protejarea patrimoniului cultural național *bunurile culturale mobile descoperite* ca rezultat al cercetărilor arheologice sistematice, precum și descoperirile fortuite *sunt de drept proprietate publică*, indiferent de regimul de proprietate asupra terenului din care acestea au fost recuperate. *Din momentul descoperirii și până la încheierea procedurii de clasare, care se declanșează din oficiu, bunurile culturale mobile descoperite în condițiile de mai sus beneficiază de regimul juridic de protecție prevăzut pentru bunurile clasate în categoria tezaur.*

Aceste dispoziții privind protecția bunurilor culturale mobile indiferent de modul de descoperire au fost preluate în *art. 45 al.1 din Legea nr. 182/2000 privind protecția patrimoniului cultural național mobil, intrată în vigoare la 27 ianuarie 2001*, astfel: „*Bunurile arheologice, epigrafice, numismatice, paleontologice sau geolitice descoperite în cadrul unor cercetări sistematice cu scop arheologic sau geologic, precum și cele descoperite întâmplător prin lucrări de orice natură, efectuate în locuri care fac obiectul exclusiv al proprietății publice, conform art. 136 al.4 din Constituția României⁶, intră în proprietate publică, potrivit dispozițiilor legale. Din momentul descoperirii bunurile arheologice sunt supuse procedurii de clasare iar direcția județeană pentru cultură și patrimoniu cultural național decide cărei instituții i se vor transmite în administrare*”.

modificări și completări prin Legea nr. 378/2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 394/2001.

⁶ Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii organice, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate ori închiriate; de asemenea ele pot fi date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică (art.136 al.4 din Constituția României).

Bunurile mobile rezultate în urma unor descoperiri arheologice întâmplătoare vor fi predate de către descoperitor, în termen de maximum 72 de ore, direcțiilor pentru cultură, culte și patrimoniu cultural național județean (art. 48 al.1 din Legea nr. 182/2000). În acest caz procedura de clasare se declanșează din oficiu (art.11 pct.1 lit.e din Legea nr. 182/2000). În timpul desfășurării procedurii de clasare din oficiu a unui bun cultural mobil acesta se află sub regimul de protecție prevăzut pentru bunurile clasate în categoria tezaur (art. 17 din Legea nr. 182/2000).

Între siturile arheologice clasate în lista monumentelor istorice ce cuprind vestigii arheologice: structuri, construcții, grupuri de clădiri, precum și terenurile cu potențial arheologic reperat, sunt enumerate „Cetățile dacice din Munții Orăștiei, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara”, monumente aparținând domeniului public, aflate în paza și administrarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane din Deva (hotărârile nr. 13/1997, 18/1998 și 11/2001 ale Consiliului Județean Hunedoara)⁷. Importanța excepțională pentru istoria și cultura națională rezultată din mărturiile materiale, bunurile mobile ce fac parte din categoria „Tezaur al patrimoniului cultural național mobil” și bunurile imobile clasate în categoria monumentelor istorice aflate în Lista patrimoniului mondial a determinat protejarea lor prin instituirea asupra comunei Orăștioara de Sus a unei zone de interes arheologic prioritar (art. 2 lit. g din Ordonanța Guvernului nr. 43/ 2000)⁸.

⁷ Monumentele istorice sunt bunuri imobile, construcții și terenuri situate pe teritoriul României sau în afara granițelor, proprietăți ale statului român, semnificative pentru istoria, cultura și civilizația națională și universală (art.1 al.2 din Legea nr. 422/2001).

⁸ Despre preocupările privind perfecționarea legislației de ocrotire a monumentelor istorice a se vedea El. Tanislav, E. Tanislav, *Observații în legătură cu reglementarea actuală referitoare la protejarea monumentelor istorice*, în „Dreptul” nr. 6/2001, p.92; A. Condruz, *Prevenirea și combaterea traficului ilicit cu obiecte aparținând patrimoniului cultural*

Drept urmare, principalele căi de acces spre „Sarmizegetusa Regia” și celelalte cetăți dacice au fost *marcate cu panouri care informează și avertizează publicul cu privire la regimul special de protecție a zonei*.

Cetățile dacice și terenurile cu potențial arheologic reperat din Munții Orăștiei, reprezentând un complex de monumente istorice, au fost protejate prin încredințarea spre *administrare Muzeului Civilizației Dacice și Romane* încă de la înființarea sa (1920), precum și prin menționarea lor ca monumente istorice pe toate listele emise de autoritățile competente în domeniu, din 1957 și până în prezent.

Astfel, conform „*Statutelor pentru organizarea și conducerea Muzeului Județului Hunedoara*”, aprobate la 30 Decembrie 1920, între atribuțiile muzeului se enumerau:

„g) a îngriji ruinele Sarmizegetusa și a intenționa înființarea, lângă muzeul local, a unei filiale la Grădiște.

h) a îngriji ruinele castelelor, taberelor și *cetăților daco-romane* și a face săpături la fața locului. ...

j) a nu îngădui ca *nechemași să facă săpături de natură preistorică și istorică pe teritoriul județului*.

Muzeul stă sub supravegherea Ministerului Culturii și Artelor, care-l controlează prin Inspectoratul Muzeelor”.

Lista monumentelor de cultură de pe teritoriul României aprobată prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 661/1955, completată cu Hotărârea Consiliului de Miniștri nr.1619/1957, publicată de Editura Academiei, cuprindea la poz. 111 „Rezervația arheologică „Cetățile dacice”, Orăștioara de Sus, Costești, Regiunea Hunedoara” .

Lista monumentelor istorice situate pe teritoriul comunei Orăștioara de Sus, aprobată și comunicată de Comisia Națională a Monumentelor și Siturilor Arheologice (cu adresa nr. 6380/20.11.1991), cuprindea 17 monumente între care sunt

național, Academia de Poliție București, studii postuniversitare (nepublicată).

enumerated cele din Grădiștea de Munte, Costești, Blidaru etc. De asemenea, *Lista monumentelor istorice a județului Hunedoara*, păstrată în baza de date a Centrului de Informatică și Memorie Culturală București (1997), cuprinde *monumentele istorice din zona comunei Orăștioara de Sus* la pct. 52 – 54 și 82 – 86.

În plan administrativ, protecția siturilor – monument istoric din Munții Orăștiei s-a realizat printr-un „*Plan urbanistic zonal pentru zonele protejate: Cetatea Costești (Cetățuia), Cetatea Blidaru și Cetatea Sarmizegetusa – Regia – Grădiștea de Munte din comuna Orăștioara de Sus*”, care marchează *limita zonei arheologice*, precum și prin Regulamentul local de urbanism, elaborate de Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului URBANPROIECT – București, aprobate prin Hotărârea nr. 11/2001 a Consiliului Județean Hunedoara, emisă în temeiul Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării construcțiilor, republicată în 1997 .

Siturile arheologice clasate monument istoric ce cuprind vestigii arheologice: structuri, construcții, grupuri de clădiri, precum și *terenuri cu potențial arheologic reperat* sunt proprietatea publică a Statului Român⁹ reprezentat prin Ministerul Culturii și Cultelor, fiind atribuite în administrarea instituțiilor publice – muzeele (art.7 și 8 din Ordonanța Guvernului nr. 68/1994 privind protecția patrimoniului cultural național, art. 3 și art. 10-16 din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 aprobată cu modificări și completări ulterioare)¹⁰.

⁹ Bunurile care se află în proprietatea statului și servesc la folosința tuturor (*que sunt in uso publico*) aparțin *domeniului public (res publicae)*, spre deosebire de bunurile pe care statul le posedă și le administrează ca un particular și care aparțin *domeniului privat (patrimonio fiscali, res fiscales)*. A se vedea C. Hamangiu, I. Rosetti – Bălănescu, Al. Băicoianu, *Tratat de Drept Civil Român*, vol.I, Editura ALL, București, 1996, p.566.

¹⁰ Conform art. 4 din Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, publicată în Monitorul Oficial nr. 407/24 iulie 2001, monumentele

Obiectul protecției penale nu îl constituie dreptul de proprietate, ci posesia sau detenția unui bun de către o altă persoană, decât făptuitorul indiferent de titlu sau caracterul acestuia¹¹.

Situl arheologic “Sarmizegetusa Regia”, clasat monument istoric, este parte a domeniului public și se află în administrarea Muzeului Civilizației Dacice și Romane din Deva, de la înființarea acestuia.

În conformitate cu prev. art. 20 alin. 3 și 4 din Ordonanța Guvernului nr. 68/1994, „bunurile culturale mobile descoperite ca rezultat al cercetărilor arheologice sistematice, precum și descoperirile fortuite sunt de drept proprietate publică”. *Din momentul descoperirii și până la încheierea procedurii de clasare, care se declanșează din oficiu, bunurile culturale mobile descoperite în condițiile de mai sus, beneficiază de regimul juridic de protecție prezentat pentru bunurile clasate în categoria tezaur”. Aceste dispoziții privind protecția bunurilor mobile indiferent de modul descoperirii au fost preluate în art. 45 al. 1 din Legea nr. 182/2000 intrată în vigoare la 27 ianuarie 2001.*

Este de remarcat însă faptul că în cazul de față, bunurile arheologice mobile *nu reprezintă o descoperire întâmplătoare.*

Descoperirea arheologică întâmplătoare este definită ca fiind „evidențierea de bunuri de patrimoniu arheologic ca urmare a acțiunii factorilor naturali sau a acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică” (art. 2 lit. e din Ordonanța

istorice pot fi și în proprietate privată (ex. terenuri cuprinzând vestigiile arheologice), acestea fiind vândute numai în condițiile exercitării dreptului de preemțiune al statului român prin Ministerul Culturii și Cultelor sau al unităților teritoriale administrative, după caz, sub sancțiunea nulității absolute a vânzării.

¹¹ A se vedea O. Aug. Stoica, *Drept penal, partea specială*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976, p. 149.

Guvernului nr. 43/2000). Întâmplătoare este descoperirea „care se produce din întâmplare, care survine neprevăzut, incidental, accidental, aleatoriu”¹². Spre exemplu cu ocazia unor lucrări de corhănit buștenii în exploatarea forestiere. Nu poate fi întâmplătoare, neprevăzută, descoperirea unor bunuri arheologice realizată ca urmare a unor acțiuni organizate, în cadrul cărora mai mulți indivizi asociați care au cules informații despre existența unor tezaure în zone cu vestigii arheologice, s-au dotat cu autoturisme de teren, detectoare de metale performante, unelte pentru săpat, hărți și lucrări de specialitate, efectuând detecții pe terenuri aparținând domeniului public. Este exclus a se aprecia ca fiind întâmplătoare, identificarea unor bunuri prin detecții neautorizate, într-un sit arheologic declarat zonă de interes național clasat monument istoric, aparținând domeniului public.

Prin *sit arheologic declarat zonă de interes național* se înțelege „zona de interes arheologic prioritar care se instituie asupra teritoriului unității administrativ – teritoriale ce cuprinde acele situri arheologice a căror cercetare științifică, protejare și punere în valoare este de importanță excepțională pentru istoria și cultura națională prin mărturiile materiale, bunurile mobile sau imobile ce fac parte sau sunt propuse să facă parte din categoria <<Tezaur al patrimoniului cultural național mobil >> sau fac parte ori sunt propuse să fie incluse în categoria monumentelor istorice aflate în lista Patrimoniului Mondial” (art. 2 lit. g din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000).

Conform jurisprudenței, teritoriul comunei asupra căreia s-a instituit zona de interes arheologic prioritar este sit arheologic, fiind protejat în integralitatea sa de acțiunile

¹² A se vedea I. Coteanu și colab., *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 538.

constând în detecții și săpături efectuate de persoane fizice sau juridice neautorizate¹³.

În realitate situația de fapt relevă o localizare a bunurilor într-un sit arheologic – monument istoric, aparținând domeniului public al statului român, despre care sunt de notorietate informațiile și dovezile privind existența a numeroase tezaure ale civilizației dacice și romane doar parțial evidențiate până în prezent, care de altfel conferă sitului valoarea de monument istoric. Este și rațiunea pentru care desfășurarea de activități de cercetare arheologică într-un sit de către persoane neautorizate și folosirea detectoarelor de metale era interzisă (art.7 din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000).

Cum bunul imobil, monument istoric aflat în patrimoniul muzeului, nu poate fi însușit ca atare, inculpații au localizat, detașat, apoi și-au *însușit pe nedrept bunuri arheologice încorporate în situl monument istoric*, care în calitatea lor de mărturii ale civilizației materiale a strămoșilor îi și confereau valoarea de monument istoric.

Examinând problema obiectului material al infracțiunii de furt (*corpus criminis*), literatura de specialitate reține că imobilele nu pot constitui obiect material al furtului, doar părțile componente ale acestora (ex. materialele componente ale unei case), odată ce au fost detașate de corpul imobilului, devin bunuri mobile și însușirea lor constituie infracțiunea de furt¹⁴. Obiectul material poate fi un bun corporal mobil ce prezintă valoare și care în momentul săvârșirii infracțiunii se află în posesia sau deteția altuia¹⁵.

¹³ A se vedea Judecătoria Hunedoara, S.pen. nr. 282/2001, pronunțată în dosarul nr. 2007/2001 (nepublicată).

¹⁴ A se vedea T.Vasilii ș.a., *Codul penal comentat și adnotat, partea specială, vol. I*, Editura Stiințifică și Enciclopedică, București, 1975, pag.255.

¹⁵ A se vedea O. Aug. Stoica, op. cit., p. 149.

Posesia sitului monument istoric în integralitatea sa, cu toate bunurile arheologice mobile încorporate, ca stare de fapt existentă în momentul însușirii unora dintre acestea era realizată atât sub aspectul *elementului material, corpus*, constând în puterea materială pe care muzeul o avea asupra universalității bunurilor aflate în sit, respectiv totalitatea faptelor de păzire, deținere, conservare, cercetare și valorificare a bunurilor și informațiilor obținute, cât și sub aspectul *elementului intențional, animus*, constând în voința muzeului, ca persoană juridică, de a se comporta ca titular al dreptului exercitat asupra sitului monument istoric și a bunurilor arheologice mobile încorporate în acesta¹⁶.

În toate cazurile, conf. art. 20 al. 3 și 4 din Ordonanța Guvernului nr. 68/1994, în vigoare la data săvârșirii faptelor, „*bunurile descoperite sunt proprietate publică și din momentul descoperirii, beneficiază de regimul de protecție prevăzut pentru bunurile clasate în categoria “tezaur”*”.

În *concluzie*, susținerile inculpaților că brățăările dacice - bunuri care, conform expertizei muzeografice, se încadrează în patrimoniul cultural național, clasa tezaur - detașate dintr-un sit arheologic clasat monument istoric aparținând domeniului public, înscris pe Lista Monumentelor Patrimoniului Cultural Național (din anul 1955), nu fac parte din patrimoniul cuiva (res nullius sau res derelictae, susțineri reținute întocmai în încheierea curții de apel nr. 61/21 mai 2005, ca motiv al punerii în libertate a acestora), sunt lipsite de temei. *Aceste apărări confundă dorința inculpaților cu realitatea normativă* riguroasă care exista la data săvârșirii faptelor: plasarea sitului arheologic “Sarmizegetusa Regia” pe lista monumentelor istorice ale patrimoniului cultural național și protecția juridică a bunurilor arheologice mobile încă de la descoperire.

¹⁶ Despre elementele posesiei, a se vedea C. Hamangiu, I. Rosetti – Bălănescu, Al. Băicoianu, op. cit., vol. I., p. 576.

*Apărarea conform căreia bunurile însușite nu ar fi aparținut patrimoniului cultural național deoarece încă nu au fost supuse procedurii de clasare se impune a fi înlăturată întrucât pe de o parte ele sunt părți detașate dintr-un monument istoric clasat și sunt protejate încă de la detașare, iar pe de altă parte, în situația unei descoperiri arheologice întâmplătoare (ceea ce nu este cazul), inculpații nu-și pot invoca în apărare propria încălcare a legii, respectiv obligația legală de a preda bunurile autorităților competente în termen de 72 de ore de la descoperire. Această apărare este contrazisă de dispozițiile legale susmenționate care prevăd ca *bunurile arheologice descoperite aparțin domeniului public, fiind protejate din momentul descoperirii*, precum și în cursul perioadei de clasare, asemenea bunurilor din categoria “tezaur”.*

Sub aspectul *vinovăției* inculpații nu se pot apăra nici în sensul necunoașterii calității de monument istoric al sitului arheologic, calitate care este de notorietate, dovadă fiind și faptul că membrii asociației “braconierilor” își orientau acțiunile exclusiv spre zona protejată a cetăților dacice unde se cunoaște că s-au descoperit numeroase tezaure și chiar după ce au fost surprinși, fiind sancționați, și-au continuat activitatea infracțională luând măsuri suplimentare pentru a nu fi depistați.

În practica judiciară a fost înlăturată apărarea inculpaților cetățeni străini, surprinși în timp ce efectuau, neautorizați, detecții și săpături în zona cetății dacice „Piatra Roșie”, situată pe teritoriul comunei Boșorod, jud. Hunedoara, apărare constând în greșita reprezentare a realității, pretins generată de lipsa unor inscripții și marcaje privind protejarea sitului arheologic, respectiv interdicția efectuării de detecții și săpături, înlăturată de instanță ca fiind irelevantă raportat la principiul conform căruia nimeni nu poate invoca necunoașterea dispozițiilor legii penale¹⁷

¹⁷ A se vedea Curtea de Apel Alba Iulia, S. pen. dec. nr. 660/2001, pronunțată în dosarul nr. 4968/2001 (nepublicată).

Punctul arheologic Căprăreăța, nu se află la vreo margine a zonei de interes arheologic prioritar instituit asupra sitului arheologic, cuprinzând întreaga suprafață a comunei Orăștioara de Sus, ci *în zona centrală* a acesteia, astfel încât inculpații nu pot invoca nici vreo eroare de demarcare a zonei¹⁸.

Mai mult chiar, accesul în zona protejată fiind controlat cu o *barieră și un punct de control, instalate pe drumul spre situl arheologic „Sarmizegetusa Regia”*, în localitatea Costești, adeseori *inculpații se avertizau reciproc* pentru a evita trecerea pe la bariera unde autoritățile efectuau verificări, împrejurare care de asemenea demonstrează *conștiința vinovată* a acestora. În practica judiciară, conștiința vinovată a făptuitorilor a mai fost pusă în evidență, după caz, prin descoperirea în urma unor percheziții domiciliare a bunurilor arheologice (monede dacice și romane), însușite fără drept din situri și îngropate în rondul

¹⁸ Punctul arheologic Căprăreăța, parte componentă a sitului „Sarmizegetusa Regia” este menționat în literatura de specialitate și cercetat încă din anul 1971, astfel: „În primăvara anului 1971, la corhănitul buștenilor din exploatarea forestieră de pe versantul de sud al piciorului Muncelului pe care se află Sarmizegetusa și la est de “încinta” sacră, s-au descoperit unelte dacice de făurărire. Această descoperire fortuită a determinat începerea săpăturilor din campania anului 1971 în acel punct, cunoscut cu numele de Căprăreăța. Cercetările au dus la dezvelirea unui mare atelier de făurărire, cu unelte, produse în curs de prelucrare și produse finite, precum și a circa 1.000 Kg de fier în lupe. Alte terase din apropiere au fost sondate constatându-se că toate au urme de locuire antică”, H. Daicoviciu, Șt. Ferenczi și I. Glodariu, *Cetăți și așezări dacice în sud – vestul Transilvaniei*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 164.

de flori din fața casei¹⁹, în curtea casei socrilor²⁰, sau ascunse în scorbura unui nuc din grădină²¹.

În raport cu aceste considerente, inculpații au acționat cu *vinovăție sub forma intenției directe*: au avut reprezentarea urmării activității pe care o desfășoară, respectiv trecerea bunurilor de patrimoniu din posesia administratorului, Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva, în sfera lor de stăpânire și au urmărit realizarea acestui rezultat. Au urmărit de asemenea, valorificarea prin înstrăinarea acestor bunuri pricinuind *pierderea lor pentru patrimoniul cultural național*, urmare care a fost efectiv realizată²². Prin *înstrăinarea* unui bun se înțelege transmiterea aceluși bun unei alte persoane sub orice formă în alte condiții decât cele prevăzute de lege²³.

Dacă cu privire la pierderea bunului la care s-a făcut referire mai sus a fost săvârșită și o altă faptă, care constituie prin ea însăși o altă infracțiune, în cauză sunt incidente prevederile referitoare la acea infracțiune, cu aplicarea art. 280¹ al.2 C.pen. Astfel, într-o speță similară, instanța supremă a decis că fiind îndeplinită cerința prev. de art. 280¹ al. 2 C.pen., se impune să se rețină că inculpații care au sustras bunuri de patrimoniu dintr-un muzeu și le-au ascuns, au săvârșit o singură infracțiune, aceea prev. de art. 208 rap. la art. 209 lit. a, e, g cu aplicarea art.280¹ alin. 2 C.pen.²⁴.

¹⁹ Parchetul de pe lângă Judecătoria Orăștie, dosar nr. 55/P/2001 (nepublicat).

²⁰ Parchetul de pe lângă Judecătoria Orăștie, dosar nr. 55/P/2001 (nepublicat).

²¹ Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara, dosar nr. 351/P/2002 (nepublicat).

²² A se vedea M. Bădilă, *Drept penal*, Partea specială, vol. II, Editura ALTIP, Alba Iulia, 2000, p. 81.

²³ A se vedea O. Loghin, T. Toader, *Drept penal român*, partea specială, Casa de editură și presă “Șansa” SRL, București, 1994, p. 429.

²⁴ A se vedea Trib. Suprem, S. pen., dec. nr. 1320/1984, în „Revista Română de Drept” nr. 9/1985, p. 78; Aug. Ungureanu și A. Ciopraga,

Aceeași încadrare juridică, cu aplicarea art. 280¹ al. 2 C. pen., se impunea a fi reținută și în cazul inculpaților cetățeni români, condamnați pentru infracțiunea de furt calificat prevăzută de art. 208 al. 1, 209 al. 2 lit. a C. pen., cu aplicarea art. 74 lit. c și art. 76 lit. c C. pen., care la comanda unui cetățean străin, rămas neidentificat, au sustras contra sumei de câte 100 mărci germane un medalion funerar și un altar cu inscripție în limba latină, monumente aparținând patrimoniului cultural național, expuse în curtea Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, pricinuindu-se pierderea acestora pentru patrimoniul cultural al României²⁵.

Într-un alt caz, infracțiunea de abuz în serviciu contra intereselor publice prevăzută de art. 248 C.pen., se impunea a fi reținută cu aplicarea art. 280¹ al.2 C.pen. funcționarului care în exercițiul atribuțiilor de serviciu, printr-o conduită abuzivă a vândut, la comandă, unui colecționar rămas neidentificat, biblioteca în stil Biedermeier a unei vechi familii nobiliare din Transilvania, datată din 1887, aflată în inventarul Primăriei Sălașu de Sus, jud. Hunedoara și cuprinsă în evidența patrimoniului cultural național. Înstrăinarea a avut ca urmare și în acest caz, pierderea bunului pentru patrimoniul cultural național²⁶.

Practica judiciară a înregistrat, de asemenea, cazuri în care furtul calificat de bunuri aparținând patrimoniului cultural național prevăzut de art. 208 al.1, 209 alin.1 lit.a și alin. 2 lit. a C.pen. cu aplicarea art. 280¹ C.pen., a fost comis în concurs ideal cu infracțiunea de distrugere de monumente istorice prevăzută de art. 55 al.1 din Legea nr. 422/2001 cu aplicarea

Dispoziții penale din legi speciale române, vol. VII, Editura Lumina Lex, 1996, p. 462.

²⁵ A se vedea Judecătoria Deva, s. pen. nr. 2297/2000, pronunțată în dosarul nr. 2856/2000 (nepublicată).

²⁶ Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara, dosar nr. 641/P/2004 (nepublicat).

art. 217 alin. 2 din C.pen. Astfel, făptuitorii însușindu-și fără drept blocuri de calcar din situl arheologic în conservare al castrului roman Germisara – Cigmău, jud. Hunedoara, au produs și distrugerea unei părți a zidurilor fortificației militare²⁷.

2. Însușirea bunurilor arheologice dintr-un sit monument istoric este realizată printr-o infracțiune – mijloc: *efectuarea de către persoanele fizice sau juridice neautorizate a unor detecții sau săpături în siturile arheologice*, faptă prevăzută de art. 73 al.1 din Legea nr. 182/2000²⁸.

Obiectul juridic special protejat este interesul ocrotirii patrimoniului arheologic, ca valoare socială importantă. *Obiectul material (corpus criminis)* îl constituie bunurile arheologice mobile încorporate în situri și vizate de interesul ocrotit prin incriminarea infracțiunii (în măsura în care sunt identificate). *Subiect activ* poate fi orice persoană fizică neautorizată, respectiv persoana din conducerea unei persoane juridice, care a dispus efectuarea detecțiilor sau săpăturilor în lipsa autorizației. Elementul material al *laturii obiective* constă în două acțiuni alternative: efectuarea de detecții sau efectuarea de săpături. Fiecare dintre acțiuni trebuie să îndeplinească cumulativ două condiții: neautorizarea conform art. 46 din lege²⁹ și efectuarea acțiunilor în locuri speciale, respectiv siturile arheologice.

²⁷ Parchetul de pe lângă Judecătoria Orăștie, dosar nr. 376/P/2004 (nepublicat).

²⁸ Săpăturile arheologice și activitățile umane întreprinse asupra patrimoniului arheologic se efectuează pe baza și în conformitate cu autorizația emisă de Ministerul Culturii și Cultelor la propunerea Comisiei Naționale de Arheologie în condițiile legii.

²⁹ (1) Cercetările arheologice sistematice, precum și cele preventive sau de salvare, *efectuate de persoane juridice*, sunt autorizate, coordonate și controlate de Comisia Națională de Arheologie și de Ministerul Culturii și Cultelor.

Detecția este „acțiunea de a detecta³⁰”, respectiv „operație de identificare a prezenței unui semnal util într-o recepție de unde electromagnetice” (din fr. *détection*)³¹. Identificarea este înțeleasă ca „acțiunea de a identifica (a constata, a stabili identitatea unei persoane sau a unui lucru, a recunoaște) și rezultatul ei”³².

Infrațiunea se consumă în momentul creării situației de pericol pentru interesele ocrotite: punerea în executare a acțiunilor de a efectua detecții sau săpături în aria ocrotită de lege, chiar dacă acțiunile au constat doar în parcurgerea procesului de identificare fără a se solda cu rezultate concrete (constatarea prezenței semnalului, localizarea bunului etc.).

Întrucât legiuitorul folosește expresia „detecții”, în practica de urmărire penală s-a pus problema dacă nu cumva utilizarea detectorului o singură dată, fără realizarea unei repetabilități, respectiv a exigenței pluralului, ar constitui tentativă la această infrațiune, prevăzută de art. 73 al.2 din lege³³. Cum detecția se realizează instantaneu în momentul punerii în funcțiune a aparatului în perimetrul protejat, deplasarea făptuitorului în situl arheologic implică obligatoriu o pluralitate de acte specifice operațiunii de căutare și identificare a prezenței semnalului util, caracterizate în mod firesc de legiuitor prin expresia „detecții”. În consecință, pentru reținerea acestei infrațiuni nu este necesară dovedirea

(2) Persoanele fizice sau persoanele juridice neautorizate nu au dreptul de a efectua în siturile arheologice detecții și cercetări sau orice fel de alte intervenții care pot deteriora sau pot afecta aceste situri (art. 46).

³⁰ A se vedea Fl. Marcu, C. Maneca, *Dicționar de Neologisme*, Editura Academiei, București, 1978, p. 331.

³¹ A se vedea I. Coteanu și colab., *Dictionarul Explicativ al Limbii Române*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 292.

³² *Idem*, p. 470.

³³ A se vedea M.E. Negruțiu, *Infrațiuni la patrimoniul cultural național*, Universitatea Babeș – Bolyai, Cluj Napoca, Facultatea de Drept. Studii postuniversitare (nepublicată), p. 40.

repetabilității faptelor, însă în cazul săvârșirii lor în mod repetat, în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, sunt aplicabile dispozițiile art. 41 al.2 C.pen. privind infracțiunea continuată.

În practica judiciară s-a reținut tentativă la această infracțiune, prevăzută de art. 73 alin.2 din Legea nr. 182/2000, făptuitorului care punându-și în executare hotărârea de a săvârși infracțiunea și-a procurat detector de metale performant, a chemat martorul posesor de autoturism de teren și a realizat cu acesta o recunoaștere a zonei protejate, pentru ca a doua zi să efectueze neautorizat detecții, acțiuni întrerupte de intervenția organelor de poliție care au executat o percheziție domiciliară și i-au ridicat detectorul³⁴.

În speța privind brățăările dacice discutată anterior, infracțiunea a fost săvârșită de inculpați cu *vinovăție în modalitatea intenției directe*. A fost comisă în mod repetat, în realizarea aceleiași rezoluții infracționale de a efectua detecții și săpături în lipsa autorizării, în vederea localizării și însușirii obiectelor arheologice de patrimoniu încorporate în siturile arheologice monument istoric.

Faptele inculpaților de a efectua fără autorizare detecții și săpături în siturile arheologice nu constituie contravenția de desfășurare de *activități de cercetare arheologică de către persoane neatestate, precum și folosirea detectoarelor de metale în alte condiții decât cele precizate de lege* (art. 5 al. 7) prevăzută de art. 24 pct. 1 lit. f din Legea nr. 378/2001 privind protecția patrimoniului arheologic publicată în Monitorul Oficial nr.394/18 iulie 2001. Această contravenție sancționează fapte de pericol social redus, abateri ce aduc atingere *activității de cercetare științifică arheologică* cu care inculpații nu aveau nimic comun.

³⁴ Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara, dosar nr. 498/P/2003 (nepublicat).

Cercetarea arheologică este definită ca fiind „ansamblul de măsuri cu caracter științific și tehnic menite să asigure prospectarea, identificarea, decopertarea prin săpături arheologice, investigarea, recoltarea, înregistrarea și valorificarea științifică, inclusiv publicarea, a patrimoniului arheologic. Cercetarea arheologică se realizează în condițiile prezentei ordonanțe de către *personalul de specialitate atestat și înregistrat în Registrul arheologic*” (art. 2 lit.c din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000).

Este de remarcat, totodată precizarea legii că faptele susmenționate sunt contravenții *dacă* “*potrivit legii nu constituie infracțiuni*”. Ori, inculpații erau asociați încă din anul 2000 în vederea săvârșirii de infracțiuni la regimul de ocrotire a bunurilor aparținând patrimoniului cultural național.

În acest sens s-a pronunțat și jurisprudența care a hotărât că fapta inculpaților care au efectuat fără autorizație detecții și săpături într-un sit arheologic declarat zonă de interes arheologic prioritar, constituie infracțiunea prevăzută de art. 73 alin. 1 din Legea nr. 182/2000, iar nu contravenția prevăzută de art. 24 pct. 1 lit. f din Legea nr. 378/2001³⁵.

Având în vedere problemele ridicate în practica judiciară de formularea textului art.73 al.1 din Legea nr.182/2000, la reglementarea regimului de protecție a patrimoniului arheologic printr-un act normativ special, în vederea asigurării unui instrument juridic mai eficace în reprimarea acestor fapte, legiuitorul a urmărit reformularea textului incriminator îndeosebi sub aspectul elementului material al laturii obiective .

Astfel, în conformitate cu prevederile *art. 1 pct. 19 din Legea nr. 462/2003* pentru modificarea și completarea art. 23

³⁵ A se vedea Curtea de Apel Alba Iulia, S. pen., dec. nr. 660/2001, pronunțată în dosarul nr. 4968/2001 (nepublicată).

din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri ca zonă de interes național, a fost incriminat ca infracțiune „*accesul cu detectoare de metale și utilizarea lor în zonele cu patrimoniu arheologic reperat, fără autorizarea prealabilă,*” fapte sancționate cu închisoarea de la 1 la 5 ani. *Tentativa se pedepsește.*

În cazul noii infracțiuni, *elementul material* al laturii obiective îl constituie acțiunea de accedea cu detectoare de metale în zonele cu potențial arheologic reperat, urmată de utilizarea lor. Acțiunea trebuie să întrunească, cumulativ, două condiții : neautorizarea conform dispozițiilor legii, precum și executarea acestora în ariile protejate de lege, respectiv „zonele cu patrimoniu arheologic reperat”.

Prin „*zonă cu patrimoniu arheologic reperat*” se înțelege „*terenul delimitat conform legii, în care urmează să se efectueze cercetări arheologice pe baza informațiilor sau a studiilor științifice care atestă existența subterană sau subacvatică de bunuri de patrimoniu, susceptibile să facă parte din patrimoniul cultural național.*” (art.2 alin.1 lit.k din Ordonanța Guvernului nr.43/2000 – republicată cu modificările și completările ulterioare).

Cum infracțiunea prevăzută de art. 73 alin. 1 din Legea nr. 182/2000 nu a fost abrogată prin reglementarea specială a regimului de protecție a patrimoniului arheologic, ne aflăm în prezența unui concurs de texte de incriminare . În cauza discutată sunt aplicabile prev. *art. 13 C.pen., dispoziția legală mai favorabilă* fiind cea cuprinsă în *art. 73 alin.1 din Legea nr. 182/2000* care prevede sancțiunea închisorii de la 6 luni la 5 ani .

Adoptarea noului text incriminator prin legislația specială, presupune - *de lege ferenda* - abrogarea infracțiunii

prevăzute în vechiul text, concurent, al art. 73 alin. 1 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, care nu își mai găsește rațiunea juridică . Problemele ridicate de aplicarea în practică impun, de asemenea, reformularea și completarea art. 27 din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 astfel: „*accesul cu detectoare de metale sau efectuarea de săpături în siturile arheologice sau zonele cu patrimoniu arheologic reperat, fără autorizarea prealabilă*”.

În practica de urmărire penală s-au întâlnit frecvent, situații în care făptuitorii au fost surprinși la controlul vamal, în *tentativa de a scoate ilegal din țară bunuri susceptibile a face parte din patrimoniul cultural național*, faptă neincrimată de legea penală. Astfel, făptuitorii cetățeni români și sârbi au fost surprinși de organele poliției de frontieră în zona Punctului de Control Trecere Frontieră Moldova Nouă având în bagajele din autoturism un tezaur compus din 2990 monede romane și 606 obiecte de podoabă, arme etc.³⁶ După ridicarea bunurilor de patrimoniu, organele judiciare au fost solicitate de persoanele în cauză să le restituie, pretinzând că acestea reprezentau moștenire de familie .

De lege ferenda se impune incriminarea grabnică a tentativei la infracțiunea de export ilegal de bunuri culturale mobile prevăzută de art. 69 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil. De altfel, această faptă a mai fost incriminată prin art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 27/1992 privind unele măsuri pentru protecția patrimoniului cultural național, astfel: „Trecerea peste frontieră, fără autorizație, a bunurilor aparținând patrimoniului cultural național (...). Tentativa se pedepsește”. Textul

³⁶ Inspectoratul Județean al Poliției de Frontieră Mehedinți, dosar nr. 678597/2004 (nepublicat).

susmenționat a fost abrogat, în mod surprinzător, prin art. 1 pct. 7 lit. g din Legea nr. 11/1994 privind unele ordonanțe ale Guvernului emise în baza Legii nr. 81/1992 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe și autorizarea contractării și garantării unor credite externe. Ulterior, fapta de export ilegal de bunuri culturale mobile a fost reîncrimată abia prin dispozițiile art. 69 din Legea nr. 182/2000, *omițându-se însă sancționarea tentativei.*

3. Elucidarea problematicii regimului juridic al bunurilor arheologice presupune, de asemenea, examinarea *situației bunurilor arheologice mobile ce provin dintr-o zonă cu patrimoniu arheologic reperat sau dintr-un sit clasat monument istoric aflat în proprietate privată.*

În conformitate cu dispozițiile art. 48 din Legea nr. 182/2000 persoanele fizice care au *descoperit întâmplător* bunuri din categoria celor prevăzute în art. 45 alin.1 (arheologice, epigrafice, numismatice, paleontologice sau geolitice) sunt obligate să le predea în termen de 72 de ore de la descoperire, primarului unității administrativ –teritoriale în a cărei rază s-a făcut descoperirea, *indiferent dacă terenul se află în proprietate privată sau publică*, beneficiind de recompensă bănească prevăzută de lege.

Proprietarii și titularii altor drepturi reale asupra terenurilor în care se află situri arheologice și a celor pe care au fost instituite zone cu patrimoniu arheologic reperat au obligația de a permite accesul personalului autorizat, în condițiile legii, în vederea cercetării și protejării patrimoniului arheologic, precum și *asigurării măsurilor de protecție și pază a bunurilor de patrimoniu* (art. 9 alin.1 din Ordonanța Guvernului nr.43/2000, republicată).

De asemenea, potrivit art. 95 din Legea nr. 18/1991, republicată, *monumentele istorice, vestigiile și obiectele arheologice, tezaurile care se vor descoperi la suprafața solului sau în subsol sunt sub protecția legii*. Proprietarii și deținătorii terenurilor sunt obligați să asigure integritatea acestora, să sesizeze organele de stat și să permită efectuarea lucrărilor de cercetare și conservare. Pentru pagubele suferite se vor acorda despăgubiri³⁷.

La rândul lor, direcțiile pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București au obligațiile de a asigura *supravegherea de specialitate a lucrărilor* la care au fost consemnate descoperiri arheologice întâmplătoare, declanșând, după caz, *procedurile de clasare* pentru bunurile prevăzute de lege; *emit certificatul de descărcare de sarcină arheologică* în cazul cercetărilor arheologice preventive necesitate de construcția de locuințe private; *anunță poliția și jandarmeria* cu privire la fiecare descoperire întâmplătoare, în vederea *organizării pazei și supravegherii zonei respective* (art. 13 din Ordonanță).

Cercetările arheologice pot fi efectuate numai cu acordul proprietarului terenului (în caz contrar cu autorizarea instanței) care este îndreptățit să primească despăgubiri din partea instituțiilor publice în subordinea cărora se află inițiatorul cercetărilor arheologice, pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru orice alte prejudicii produse prin cercetările efectuate (art. 47 din Legea nr. 182/2000).

³⁷ Despre *îngrădirile legale privind dreptul de proprietate* aduse dintr-un interes public (îngrădiri de interes cultural, istoric și arhitectural), a se vedea I.P. Filipescu, *Dreptul Civil, Dreptul de proprietate și alte drepturi reale*, Editura Actami, București, 1996, p. 166.

Terenul delimitat, (inclusiv cel proprietate privată), în care urmează să se efectueze cercetări arheologice pe baza informațiilor sau a studiilor științifice care atestă existența subterană sau subacvatică de bunuri de patrimoniu arheologic, susceptibile să facă parte din patrimoniul cultural național, reprezintă o *zonă cu patrimoniu arheologic reperat*. Până la finalizarea cercetării arheologice și luarea măsurilor corespunzătoare de protecție și punerea în valoare a descoperirilor arheologice, zonele de protecție a siturilor arheologice sau istorice, instituite conform legii, sunt asimilate zonelor cu potențial arheologic reperat (art. 2 alin.1 lit. k din Ordonanța nr. 43/2000, republicată). Aceste zone sunt protejate, asemeni siturilor proprietate publică, prin incriminarea accesului cu detectoare de metale și a utilizării lor fără autorizare prealabilă (art. 27 din Ordonanță) împotriva oricăror făptuitori chiar a celor care au calitatea de proprietari ori sunt titularii altor drepturi reale .

Astfel, în practica judiciară s-a reținut săvârșirea infracțiunilor de efectuare de detecții și săpături neautorizate în situri arheologice, prevăzută de art. 73 alin. 1 din Legea nr. 182/2000 și nerespectarea regimului de ocrotire a unor bunuri prevăzută de art. 280¹ alin. 1 C.pen., făptuitorilor care efectuând neautorizați detecții și săpături³⁸ în grădina aflată în proprietatea unuia dintre ei, situată în satul Grădiștea de Munte, comuna Orăștioara de Sus, jud. Hunedoara, cuprinsă în zona de protecție a siturilor arheologice, au descoperit un tezaur alcătuit din 160 monede dacice și romane cu valoare de patrimoniu cultural național, pe care le-au ascuns. Dintre acestea, 80 monede le-au înstrăinat unei persoane neidentificate din

³⁸ Prin expresia “săpături” în sensul legii se înțelege activitatea făptuitorului care urmărește identificarea și însușirea bunurilor arheologice aflate într-un sit, iar nu lucrarea agricolă curentă efectuată într-o grădină care poate avea ca rezultat o descoperire întâmplătoare.

municipiul Timișoara, pricinuindu-se pierderea lor pentru patrimoniul cultural național³⁹.

Siturile clasate monument istoric aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat pot face obiectul circuitului civil, respectiv pot fi vândute în condițiile exercitării dreptului de preemțiune al statului român prin Ministerul Culturii și Cultelor .

În *concluzie* siturile arheologice, zonele cu patrimoniu arheologic reperat, respectiv bunurile aflate în acestea sunt protejate prin lege și în situația în care fac obiectul proprietății private, inclusiv împotriva proprietarilor sau titularilor altor drepturi reale care ar fi tentați să comită actele incriminate de lege (efectuarea de detecții sau săpături în situri arheologice, accesul cu detectoare de metale în zonele cu patrimoniu arheologic reperat, distrugerea sau degradarea unor monumente, sustragerea bunurilor arheologice din situri aflate în administrarea muzeelor). Dreptul real de proprietate al acestora asupra terenurilor în cauză este îngădit legal dintr-un interes public, cultural – istoric, respectiv interesul ocrotirii și conservării siturilor arheologice și a bunurilor încorporate în calitatea lor de mărturii ale civilizației materiale a strămoșilor .

Ministerul Culturii și Cultelor, ca reprezentant al Statului Român, abilitat prin lege cu luarea măsurilor de ocrotire și conservare a siturilor arheologice, respectând nuda proprietate, atribuie prin direcțiile județene pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național, posesia și administrarea sitului, unei instituții muzeale care organizează șantierul arheologic. Direcțiile județene asigură supravegherea de specialitate a lucrărilor, luarea măsurilor de clasare a bunurilor prevăzute de

³⁹ Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara, dosar nr. 351/P/2002 (nepublicat).

lege și emiterea certificatului de descărcare de sarcină arheologică, în cazul cercetărilor arheologice preventive .

Fapta unei persoane de a efectua detecții și săpături, fără a fi autorizată și de a sustrage bunuri arheologice cu valoare de patrimoniu dintr-un sit clasat monument istoric, aflat pe un teren proprietate privată, respectiv de a le înstrăina, pricinuindu-se pierderea lor pentru patrimoniul cultural național, constituie infracțiunile prevăzute de art. 73 alin.1 din Legea nr. 182/2000 și art. 208 alin. 1, art.209 al.2 lit. a C.pen. cu aplicarea art. 280¹ al.2 C.pen. Parte vătămată este Statul Român, reprezentat de Ministerul Culturii și Cultelor.

Aceleași infracțiuni se vor reține și în cazul proprietarului de teren care prin detecții sau săpături, efectuate fără a fi autorizat, identifică și înstrăinează bunuri arheologice cu valoare de patrimoniu, pricinuind pierderea lor pentru patrimoniul cultural național.

Când se justifică, legitim, dreptul de proprietate (cumpărare, moștenire etc.), monedele și alte piese antice pot fi deținute și înstrăinate legal pe teritoriul național.

Jurisprudența a stabilit că elucidarea situației de fapt și de drept într-o cauză privind deținerea și tranzacționarea de monede și alte piese antice, implică în mod necesar identificarea provenienței, stabilirea condițiilor în care piesele au fost descoperite (persoanele, locul, mijloacele, autorizarea) a autenticității și apartenenței la patrimoniul cultural național, respectiv dacă tranzacțiile s-au efectuat pe teritoriul național sau în străinătate⁴⁰.

⁴⁰ Curtea de Apel Alba Iulia, S. pen., dec. nr. 44/A/2000, pronunțată în dosar nr. 2124/1999 (nepublicată) .

4. *Examinând comparativ regimul juridic al tezaurului*, bun arheologic mobil, susceptibil a face parte din patrimoniul cultural național, reglementat prin Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic, respectiv Legea – cadru nr. 182/2000 privind protecția patrimoniului cultural național mobil și *regimul juridic al comorii* reglementat de art. 649 C. civ., remarcăm faptul că potrivit dispozițiilor legale, doctrinei și jurisprudenței în materie „*comoara* este orice lucru ascuns sau îngropat pe care nimeni nu poate justifica că este proprietar și care este descoperit printr-un pur efect al hazardului”. Un obiect descoperit poate constitui o comoară chiar dacă ascunderea lui este de dată recentă, când au intervenit împrejurări speciale, cum ar fi un război, încât nu se poate ști cine l-a ascuns acolo unde a fost descoperit⁴¹.

Tezaurul bun arheologic mobil este susceptibil de a face parte din patrimoniul cultural național mobil, fiind supus exclusiv legislației speciale, dacă este alcătuit din „bunuri arheologice și istoric – documentare de valoare excepțională precum: a) descoperirile arheologice terestre și subacvatice, unelte, ceramică, inscripții, monede, sigilii, bijuterii, piese de vestimentație și harnașament, arme, însemne funerare; b) elemente provenite din dezmembrarea monumentelor istorice; c) mărturii materiale și documentare privind istoria politică, economică, socială, militară, religioasă etc. (art. 3 pct. 1 din Legea nr.182/2000).”

Descoperirile arheologice întâmplătoare se anunță în termen de cel mult 72 de ore primarului localității de către persoana descoperitoare, proprietarul ori titularul dreptului de administrare a terenului în cauză (art.4 alin. 3 din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000, modificată și republicată), sub sancțiunea amenzii contravenționale de la 20.000.000 lei la

⁴¹ A se vedea C. Hamangiu, N. Georgean, *Codul Civil Annotat*, Editura SOCEC & CO. S.A.R., București, 1929, p. 349.

50.000.000 lei și a confiscării bunurilor descoperite (art. 29 al.1 lit.c din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000). Bunurile mobile rezultate în urma descoperirilor arheologice întâmplătoare vor fi predate de către descoperitor în termen de maximum 72 de ore direcțiilor pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național, județene, respectiv a municipiului București (art. 10 din Ordonanța Guvernului nr. 43/2000, modificată și republicată). Persoanele care le-au descoperit au dreptul la o recompensă bănească de 30% din valoarea bunului și chiar la o bonificație suplimentară de 15% în cazul bunurilor culturale de valoare excepțională (art. 48 al.4 – 7 din Legea nr. 182/2000).

Pentru ca dispozițiile art. 649 C. civ. să-și găsească aplicațiunea („dacă tezaurul este găsit în fond străin, se împarte pe din două între cel care l-a descoperit și între proprietarul fondului”) trebuie ca descoperirea comorii să fie făcută printr-un „*pur efect al întâmplării*” (*par le pur effect du hasard*”) deoarece în cazul când comoara se descoperă în urma unor cercetări făcute fie din ordinul proprietarului fondului în care a fost găsită, fie al unei persoane, ea aparține proprietarului fondului. Dacă o persoană străină face cercetări pe un fond fără consimțământul proprietarului acestui fond, comoara găsită aparține în întregime proprietarului fondului⁴².

În cazul când cel care găsește o comoară într-un fond străin și-o însușește în mod fraudulos în întregime, fără să dea proprietarului fondului jumătate din ea, comite un furt în prejudiciul proprietarului fondului, deoarece sustragerea

⁴² A se vedea Pothier, Propriété, IX, Nr. 65; Duranton, IV, Nr. 317; Demolombe, XIII, Nr. 52; Murlon, II, Nr. 11; Aubry et Rau, ed. 5-a, II, § 201, p. 371; Dalloz, Rép., Suppl., Propriété, Nr. 90; Laurent, VIII, Nr. 499; Baudry et Wahl, Successions, I, Nr. 56; Planiol, I, Nr. 2579; Alexandresco, ed. 2-a, III, partea II, p. 27, după C. Hamangiu, N. Georgean, op. cit., p. 349.

lucrului comun de către unul dintre coproprietari constituie infracțiunea de furt⁴³.

În *concluzie*, în *cazul descoperirilor arheologice* (inclusiv al celor întâmplătoare) sunt *aplicabile dispozițiile legislației speciale* (Ordonanța Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic cu modificările ulterioare, completată cu Legea – cadru nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil), aria de aplicabilitate a dispozițiilor art. 649 C. civ. fiind restrânsă la comoara de dată recentă, alcătuită din bunuri mobile cu valoare strict patrimonială, comercială, însă fără valoare istorică, arheologică etc. Monumentele funerare (mormintele) antice și obiectele prețioase aflate în ele nu constituie o comoară, după rigoarea principiilor de drept⁴⁴. De asemenea, pentru ca un lucru mobil descoperit îngropat sau ascuns să poată constitui o comoară, trebuie ca nimeni să nu poată dovedi că este proprietarul acestuia⁴⁵.

⁴³ A se vedea Demolombe, XIII, Nr. 49; Aubry et Rau, ed. 5-a, II, § 201, nota 37, p. 372; Dalloz, Rép., Suppl. Propriété, Nr. 91; Laurent, VIII, Nr. 452; Baudry et Wahl, Successions, I, Nr. 55; F. Hélie, Théorie du Code pénal, V, Nr. 1924; Garraud, Traité théorique et pratique du droit pénal français, V, Nr. 2093; Alexandresco, ed. 2-a, III, partea II, p. 29, după C. Hamangiu, N. Georgean, op. cit., p. 348.

⁴⁴ A se vedea Demolombe, XIII, Nr. 40; Aubry et Rau, ed. 5-a, III, § 201, p. 369; Dalloz, Rép., Suppl. Propriété, Nr. 191; Suppl. Propriété, Nr. 82; Planiol, I, Nr. 2578; Alexandresco, ed. 2-a, III, partea II, p. 24, după C. Hamangiu, N. Georgean, op. cit., p. 349.

⁴⁵ A se vedea Demolombe, XIII, Nr. 50; Marcadé, Art. 716, Nr. 7; Aubry et Rau, ed. 5-a, II, § 201, p. 371; Dalloz, Rép., Propriété, Nr. 199, 203; Suppl. Propriété, Nr. 89; Comp.: Alexandresco, ed. 2-a, III, partea II, p. 25, după C. Hamangiu, N. Georgean, op. cit., p. 349.

CONSIDERAȚII ASUPRA RAPORTULUI JURIDIC DINTRE PREZUMȚIA LEGALĂ A LEGITIMEI APĂRĂRI ȘI INFRAȚIUNEA DE VIOLARE DE DOMICILIU

**DINU D. NICA - procuror
Parchetul de pe lângă Tribunalul Prahova**

În contextul actualei etape de aliniere a unor norme și instituții juridice autohtone, la criteriile și comandamente de ordin general-juridic european, context marcat, pe de altă parte și de apariția și mediatizarea, uneori excesivă, a unor cazuri și situații aparte(vezi, spre exemplu, cazul Adrian și Romanița Iovan), sunt de remarcat și o serie de posibile interferențe interesante sub raport teoretic cât și practic, ale unor reglementări de natură a proteja valori sociale importante precum viața, integritatea corporală cât și avutul cetățenilor.

Un astfel de caz concret și-a găsit o rezolvare(parțial criticabilă, după cum se va vedea în cele ce urmează) în practica unor instanțe judecătorești din județul Prahova.

Astfel, prin rechizitorul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sinaia nr.48/P/04.04.2005, s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată a inculpatului M.G., pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală, faptă prevăzută și pedepsită de articolul 181 alineatul 1 din Codul penal, cu reținerea circumstanței atenuante a provocării, prevăzută de articolul 73 litera b din Codul penal.

Pe fond, s-a reținut că, în ziua de 24 noiembrie 2004, inculpatul M.G. a sechestrat un număr de 56 de oi, proprietatea părții vătămate M.I., pe care le-a închis apoi într-un grajd situat pe un teren împrejmuit, aparținând inculpatului, unde acesta

mai deținea și o încăpere construită pentru înnoptat, punctul respectiv aflându-se la câțiva kilometri de centrul comunei Secăria, județul Prahova.

Inculpatul a procedat astfel deoarece animalele respective, rămase nesupravegheate, intraseră în grădina sa și îi cauzaseră o serie de pagube, astfel încât intenția sa a fost aceea de a sesiza a doua zi comisia de specialitate din cadrul primăriei, intenție comunicată îngrijitorului oilor, care la rândul său a transmis-o părții vătămate M.I.

A doua zi, în jurul orelor 0,30 dimineața, în timp ce inculpatul se afla în camera pentru dormit, acesta a auzit câinii lătrând, fapt ce l-a determinat să iasă înarmat cu o bâtă pentru a vedea ce se întâmplă. La un moment dat, după ce a observat o umbră umană lângă grajd și și-a dat seama că o persoană eliberase oile din grajd și încerca să le mâne spre fundul gradinei, inculpatul a acționat, lovind persoana în speță înainte ca aceasta să părăsească spațiul împrejmuit al gradinei.

Dincolo de unele contradicții privitoare la faptul dacă partea vătămată și-ar fi declinat sau nu identitatea, se reține în rechizitoriu că inculpatul a lovit persoana necunoscută cu un corp dur în zona capului, cauzându-i vătămări ce au necesitat 35-40 îngrijiri medicale pentru vindecare.

Inculpatul este o persoană în vârstă de 67 ani, cu probleme de vedere atestate medical, care a învederat organelor de anchetă că nu a recunoscut pe moment persoana pe care a lovit-o, pentru a o împiedica să sustragă oile închise în grajd, aflând abia în ziua următoare identitatea reală a celui vătămat.

Prin sentința penală 223 din 31 august 2005 pronunțată de către Judecătoria Sinaia în dosarul numărul 421/2005 (nepublicată), s-a dispus achitarea inculpatului M.G. pentru infracțiunea de vătămare corporală, respingându-se în totalitate și pretențiile formulate în latură civilă, cu motivarea că, în

speță, sunt incidente dispozițiile articolului 44 aliniatul 2¹ din Codul penal, instanța reținând că, în cazul în speță, sunt întrunite cerințele legale ale prezumției de legitimă apărare și nu doar cele ale unei simple stări de provocare, așa cum s-a reținut inițial eronat în cuprinsul actului de inculpare.

Aceasta, deoarece partea vătămată M.I. a pătruns pe terenul împrejmuit aparținând inculpatului, teren pe care acesta are construite un grajd și o cameră pentru dormit, folosite ca atare în momentul respectiv; pătrunderea a avut loc fără drept, prin viclenie, la miezul nopții, profitând de faptul că inculpatul dormea, partea vătămată intenționând în mod evident să-și recupereze oile pe o cale de fapt, evitând astfel fraudulos orice tragere la răspundere pentru pagubele cauzate de animalele respective, părții vătămate.

Așa cum s-a mai arătat, dincolo de existența unor contradicții cu privire la chestiunea dacă inculpatul, om în vârstă și cu probleme de vedere, l-ar fi putut recunoaște fără dubiu pe partea vătămată numai după voce, aspectele care țin de acțiunea ilegală a părții vătămate înseși conferă acțiunii corelative a inculpatului, un caracter de ripostă legitimă, sub auspiciile prezumției legale a legitimei apărări.

Prin decizia numărul 780 din 28.10.2005(de asemenea, nepublicată), pronunțată de Tribunalul Prahova în dosarul penal nr.6923/2005, instanța de control judiciar respinge ca nefondate apelurile formulate de Parchetul de pe lângă Judecătoria Sinaia, cât și de partea vătămată M.I., apeluri ce vizau, în esența lor, greșita reținere a incidenței dispozițiilor articolului 44 aliniatul 2¹ din Codul penal.

În ceea ce privește cele două hotărâri judecătorești, apreciem că, de principiu, instanțele au apreciat corect, constatând că inculpatul M.G. a acționat într-o stare asimilată din punct de vedere legal variantei tip a legitimei apărări.

Pe de altă parte, demersurile organului de parchet apar criticabile, din punctul de vedere al dispunerii(și apoi a susținerii, pe calea de atac a apelului) a măsurii excesive de trimitere în judecată, pentru o infracțiune de vătămare corporală, a inculpatului M.G.

O altă critică care se poate aduce, în opinia noastră, este aceea după care organele de anchetă nu s-au pronunțat, în speță și cu privire la existența unei infracțiuni corelative de violare de domiciliu în formă calificată, în sarcina părții vătămate M.I.(care, din această perspectivă, putea dobândi o dublă calitate procesuală, parte vătămată/învinuit, inculpat).

Pentru a concluziona în acest ultim sens, ni se pare semnificativă analiza comparativă a textelor legale de la articolele 44 aliniatul 2¹ din Codul penal actual (prevederi reluate prin dispozițiile articolului 22 aliniat 3 din Noul Cod Penal adoptat prin Legea numărul 301/28.06.2004), pe de o parte, cât și de la articolul 192 aliniat 1 și 2 din Codul penal actual.

Astfel, “se prezumă că este în legitimă apărare și acela care săvârșește fapta pentru a respinge pătrunderea fără drept a unei persoane prin violență, viclenie, efracție, sau prin alte asemenea mijloace, într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de acestea”.

În Codul Penal actual, această prezumție legală, ca modalitate sau variantă asimilată legitimei apărări propriu-zise, a fost introdusă prin Legea numărul 169/2002, în cadrul Capitolului V al Părții Generale a Codului Penal, capitol intitulat Cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.

În Noul Cod Penal, această variantă asimilată este inclusă în Capitolul II intitulat Cauzele justificative(articolele 22-25, al Titlului II Infracțiunea), alături de starea de

necesitate, ordinul legii sau comanda autorității legitime precum și de consimțământul victimei.

Introducerea acestei cauze justificative în cuprinsul dispozițiilor articolului 22 aliniat 3 Cod Penal Nou, care reiterează actualele dispoziții ale articolului 44 aliniat 2¹ din Codul Penal, s-a impus ca o soluție a armonizării depline a legislației românești cu legislația europeană, în principal cu dispozițiile articolului 8 aliniat 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care așează pe același plan dreptul oricărei persoane la respectarea intimității vieții sale private, de familie, cât și a domiciliului și a corespondenței sale.

S-a legiferat astfel extinderea conceptului legitimei apărări, în direcția apărării contra unui atac material, direct, iminent și injust, cu consecințe potențial grave, îndreptat nu numai împotriva vieții dar și a bunurilor și a domiciliului sau locuinței făptuitorului.¹

În continuare, potrivit dispozițiilor articolului 192 aliniat 1 și 3 din partea specială a Codului Penal actual(cât și potrivit dispozițiilor art.208 aliniatului 1 și 4 din capitolul VI al Titlului I din Partea Specială a Noului Cod Penal Român, intitulat Crime și delictе contra libertății persoanei), constituie infracțiunea de violare de domiciliu, care se urmărește la plângerea prealabilă a părții vătămate, “pătrunderea fără drept, în orice mod, într-o locuință, încăpere, dependență sau loc împrejmuit ținând de acestea, fără consimțământul persoanei care le folosește sau refuzul de a le părăsi la cererea acesteia”.

Potrivit dispozițiilor articolului 192 aliniatul 2 din Codul Penal actual cât și a dispozițiilor art.208 aliniatul 3 din

¹ A se vedea în acest sens și lucrarea “Drept penal român, partea generală”, Conferențiar universitar doctor Gheorghe Mărgărit, Universitatea “Gheorghe Barițiu” Brașov, Facultatea de Drept, Editura Alt Vision Ploiești, 2004, pagina 115.

Noul Cod Penal, variantei tip i se adaugă o variantă agravată atunci când “fapta se săvârșește de o persoană înarmată, de două sau mai multe persoane împreună, în timpul nopții ori prin folosirea unor calități mincinoase”.

În mod evident, atât în cazul incriminării penale a faptei de violare de domiciliu ca infracțiune, cât și în cazul prezumției legale de legitimă apărare, cu rol de cauză exoneratoare penală, legiuitorul român plasează în prim plan **pătrunderea fără drept** a unei persoane, potențial parte vătămată, ceea ce atrage **riposta** (justificată) a potențialului învinuit sau inculpat, pentru o faptă de lezare a integrității corporale a acelei părți vătămate.

Relația care se naște din acest joc subtil de natură tehnic-legislativă, implică, după părerea noastră, reținerea și a existenței infracțiunii de violare de domiciliu, în formă calificată, în sarcina părții vătămate, care, prin incidența prezumției de legitimă apărare într-o cauză, își pierde automat calitatea respectivă, prin raport de vătămările suferite din partea inculpatului; tot așa după cum acesta din urmă își pierde la rândul său această calitate, dobândind-o în schimb pe aceea de parte vătămată prin raport de infracțiunea corelativă de violare a domiciliului sau locuinței sale, în împrejurările statuate la regimul prezumției legale a legitimei apărări.

În acest context, se observă că, dacă nu oricare faptă de violare de domiciliu (pătrunderea fără drept, **în orice mod**) se poate suprapune pe o astfel de prezumție, atunci când, însă, locuința sau domiciliul făptuitorului îi sunt puse acestuia în primejdie, printr-o pătrundere fără drept și într-o modalitate agravată, expres și limitativ prevăzută, prin viclenie, efracție, violență sau alte asemenea mijloace, prezumția legală după care același făptuitor a acționat în continuare în legitimă apărare implică, concomitent, și reținerea separată a unei infracțiuni de violare de domiciliu, în formă calificată, comisă

de către potențiala victimă și pentru care urmărirea penală și trimiterea în judecată au loc din oficiu.

Nu trebuie pierdut din vedere aspectul că, prin raport de momentul efectiv, ulterior, al perceperii faptului pătrunderii ilegite și al riposteii justificate, momentul consumării actelor de violare de domiciliu este deja de domeniul trecutului, infracțiunea prevăzută și pedepsită prin dispozițiile articolului 192 aliniatul 1 și 2 din Codul Penal fiind perfect individualizată.

Nici dintr-un punct de vedere al considerațiilor strict morale nu s-ar putea admite exonerarea victimei agresiunii, pentru fapta proprie de violare a domiciliului celui ce ripostează în mod violent, odată ce acțiunea culpabilă a acestei așa-zise victime a stat la baza declanșării resortului causal al tuturor evenimentelor ce au urmat, nimeni neputându-se prevala de propria sa culpă pentru a obține un beneficiu procesual.

Astfel, în speța ce face obiectul prezentei analize, apreciem că soluția corectă, în faza de urmărire penală, ar fi fost aceea a scoaterii de sub urmărire penală pentru infracțiunea de vătămare corporală a inculpatului M.G., reținându-se că acesta a acționat în stare de legitimă apărare prezumată, pentru combaterea pătrunderii părții vătămate M.I. în timpul nopții, cu intenții viclene, pe proprietatea sa.

Totodată, se impunea din oficiu începerea urmăririi penale și trimiterea în judecată a numitului M.I., în calitate de inculpat, pentru comiterea unei infracțiuni prevăzute și pedepsite de articolul 192 aliniat 2 din Codul Penal.

În cazul în care, totuși, dosarul cauzei fusese dedus judecătii instanței de fond, în mod greșit, exclusiv sub aspectul infracțiunii prevăzute și pedepsite de articolul 181 aliniat 1 Cod Penal, comise aparent cu scuza provocării de către M.G., în

ședință publică trebuia cerută achitarea așa-zisului inculpat și, întrucât în sistemul nostru juridic instanța de judecată eronat investită nu se poate autosesiza, trebuia solicitată restituirea cauzei la parchet, pe temeiul dispozițiilor articolului 333 Cod Procedură Penală, pentru punerea sub acuzare a așa-zisei părți vătămate M.I., în ceea ce privește săvârșirea de către aceasta a infracțiunii de violare de domiciliu, în formă agravată, faptă descrisă în materialitatea ei în chiar actul de inculpare și pentru care cercetările urmau a fi refăcute, cu respectarea drepturilor și garanțiilor procesuale prin raport de persoana celui pus acum sub învinuire.

CONSIDERAȚII PRIVIND REZOLUȚIA DE SCOATERE DE SUB URMĂRIRE PENALĂ

**GHEORGHE GRAURE prim – procuror
Parchetul de pe lângă Judecătoria Câmpina**

Potrivit datelor statistice, doar 1/5 – 1/4 din soluțiile adoptate de procurorii care își desfășoară activitatea în parchetele de pe lângă judecătorii, o reprezintă rechizitoriile, celelalte soluții fiind netrimiteri în judecată – rezoluții ori ordonanțe prin care se confirmă propunerea organelor de poliție de a nu se începe urmărirea penală ori se dispune scoaterea sau încetarea urmăririi penale.

De multe ori, persoanele prejudiciate, care au sesizat inițial organele de urmărire penală, se adresează instanței civile, întemeindu-și acțiunile pe disp. art. 998 – 1003 C. civ. privind răspunderea civilă delictuală.

Astfel, în practica judiciară are o importanță deosebită stabilirea „autorității”¹ pe care o are rezoluția procurorului în fața instanței civile.

Prin rezoluția Parchetului de pe lângă Judecătoria Câmpina, a fost confirmată propunerea organelor de poliție de a nu se începe urmărirea penală fața de **M.M.C.**, cercetat pentru săvârșirea infracțiunii de conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul de către o persoană care are în sânge o îmbibație alcoolică peste limita legală, prev. de art. 79 al.1 din OUG 195/2002, deoarece fapta nu există și față de **N.L.**, cercetat (pe lângă alte infracțiuni) pentru săvârșirea

¹ Termenul are legătura cu modul de redactare a disp. Art. 22 C.p.p. – autoritatea hotărârii penale în civil și efectele hotărârii civile în penal.

infracțiunilor de vătămare corporală din culpa, prev. de art. 184 al.1 și 3 C.p., întrucât faptei îi lipsește unul dintre elementele constitutive ale infracțiunii – urmarea imediată (persoana vătămată nu a suferit leziuni traumatice care să necesite pentru vindecare mai mult de 10 zile de îngrijiri medicale).

Împotriva soluției a formulat plângere M.M.C., arătând că s-a reținut o altă situație de fapt decât realitatea (în rezoluție s-a menționat că, la cca. 100 m de sediul SC B.I. SRL din com. F., în timp ce se afla în depășirea microbuzului, ce rula în același sens, la volanul căruia era numitul N.L., în vârstă de 29 ani, conducătorul autovehiculului BMW (făptuitorul M.M.C., în vârstă de 21 ani) a pierdut controlul asupra direcției de mers, a părăsit partea carosabilă și după ce a rulat, pe o distanță de 98,30 m, a lovit un stâlp din beton. La fața locului nu s-au găsit urme de frânare). S-a susținut că accidentul s-a produs din culpa făptuitorului N.L.

În conținutul rezoluției, procurorul a reținut că fiecare dintre conducătorii celor două autovehicule a susținut că celalalt se face vinovat de producerea accidentului. În timp ce M.M.C. a declarat ca N.L. a virat brusc pentru a ocoli o groapă, cel de-al doilea a arătat ca M.M.C. s-a angajat în depășire cu o viteză mare, situație în care a pierdut controlul autoturismului.

Este de menționat că, între cele două mașini nu a existat coliziune.

Cazul de față ne oferă posibilitatea de a face aprecieri cu privire la conținutul rezoluției procurorului și a stabili relevanța acesteia în cazul angajării răspunderii civile a vreuneia dintre persoanele în cauză, în cadrul unui proces civil ulterior.²

² Pot fi formulate acțiuni având ca temei răspunderea civilă delictuală în condițiile în care procurorul a adoptat o soluție de netrimitere în judecată,

În conformitate cu disp. art. 262 al. 1 pct.1 C.p.p., prin rechizitoriu procurorul constată că fapta există, că a fost săvârșită de învinuit sau de inculpat și că acesta răspunde penal.

În cazul adoptării unei soluții de neurmărire (neîncepere ori scoatere de sub urmărire penală), în temeiul disp. art. 10 lit.a – e C.p.p., procurorul trebuie să facă referire numai la existența vreunui dintre aceste cazuri.

În literatura juridică³ s-a reținut cu referire la disp. art. 242 C.p.p. și art. 249 C.p.p., că pentru a se dispune scoaterea de sub urmărire penală trebuie să existe vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 10 lit. a – e C.p.p. și învinuit sau inculpat în cauză. În acest sens, s-au exprimat și alți autori. Neîndeplinirea acestei (din urma - n.n.) condiții atrage clasarea cauzei⁴.

Într-o altă opinie⁵, în dezvoltarea celorlalte, se apreciază că scoaterea de sub urmărire penală poate fi pronunțată numai după ce în cauza penală au fost administrate probe care să dovedească existența unuia din cazurile prevăzute în art. 10 lit.a – e C.p.p. Soluția scoaterii de sub urmărirea penală (apreciază acest autor) este plasată întotdeauna către terminarea urmăririi penale, deoarece, în cauza penală trebuie să se fi administrat, în orice caz, mai multe probe decât în situația în

pentru unul din cazurile prevăzute de art. 10 lit.b, b/1, d și e C.p.p. (în acest sens C. Stănescu, C. Barsan, Tratat de Drept civil, Teoria Generală a Obligațiilor, Ed. Academiei București 1981, pag.135 - 303).

³ V. Dongoroz s.a., Explicații teoretice ale Codului de procedura penală roman, Partea Specială, vol. II, Ed. Academiei, București, 1976, pag. 52.

⁴ N. Volonciu, Tratat de procedură penală, Parte Specială, vol. II, Ed. Paideia București, 2000, pag. 90 – 92.

⁵ I. Neagu, Drept procesual penal, Partea Specială. Tratat, Editura Global Lex, București, 2004, pag. 73.

care s-ar pronunța soluția încetării urmăririi penale pentru oricare dintre cazurile prevăzute în art. 10 lit. f – h și j.

Prin urmare, procurorul examinează numai existența ori neexistența vreunui dintre cazurile prevăzute la lit. a – e ale art. 10 C.p.p. Celelalte mențiuni din soluție, nu țin instanța civilă în procesul de apreciere a culpei.

Numai “reținerea” cazului și numai “considerațiile” privind existența acestuia pot face obiectul plângerii împotriva soluției și au relevanța într-un eventual proces civil. Celelalte aspecte, care țin de conținutul constitutiv al infracțiunii (elementul material, legătura de cauzalitate, latura subiectivă, etc.) nu formează obiectul unei dispoziții în soluția adoptată de procuror.

Organul de urmărire penală, prin soluția adoptată, stabilește dacă fapta există și a fost săvârșită de persoana cercetată; se ocupa, ulterior, de examinarea elementelor componente care se circumscriu caracterului penal al faptei (existența trăsăturilor esențiale ale infracțiunii: prevederea în legea penală, pericolul social și vinovăția)⁶.

Este o examinare “pe cale de excepție” prin care se urmărește să se stabilească dacă *ab initio* se decelează o situație, cauza ori împrejurare care este de natură să împiedice declanșarea ori să oprească desfășurarea procesului penal (cea ce înseamnă tocmai existența vreunui dintre cazurile prevăzute de art. 10 C.p.p.).

O asemenea constatare poate interveni înainte de începerea urmăririi penale ori în timpul desfășurării acesteia,

⁶ V. Dongoroz s.a. Explicații teoretice ale Codului penal român, Partea Generală, vol. I, Ed. Academiei, București, 1969, pag. 331 și urm.

chiar la terminarea urmăririi penale. Desigur că existența/neexistența faptei ori prevederea acesteia în legea penală, se poate lamuri de cele mai multe ori cu ușurință, în timp ce stabilirea calității de autor a unei persoane ori existența legitimei apărări, a cazului fortuit, etc. drept cauză care înlătura caracterul penal al faptei, necesita administrarea, chiar epuizarea probatoriului (verificarea apărărilor persoanei cercetate prin audieri de martori, confruntări, efectuarea de expertize tehnice, medico – legale, etc.).

În concluzie, în cazul prevăzut de art. 10 lit.d C.p.p., rezoluția procurorului dispune (are autoritate în fața instanței civile) în ceea ce privește existența faptei, a persoanei autorului și a elementului constitutiv (al infracțiunii) la care se face referire – urmarea imediată, în cazul de față⁷.

În speța analizată, interpretarea dată de petentul M.M.C. și critica făcuta soluției, în sensul că în rezoluția procurorului s-a menționat că a pierdut controlul volanului, nu este de natură să-l prejudicieze și nu poate fi ținută în seamă de instanța civilă, în condițiile în care ar fi investita cu judecarea unei acțiuni în pretenții întemeiată pe disp. art. 998 – 1003 C.civ., proces în care N.L. ar avea calitatea de pârât.

Ordonanța de scoatere de sub urmărire penală nu are caracterul unei hotărâri definitive nici în sensul art. 22 C.p.p. și nici a condițiilor prevăzute de art. 1201 C.civ. Ca urmare, instanța civilă este obligată să judece acțiunea civilă, stabilind ea însăși, pe baza de probe, pe lângă prejudiciul suferit, culpa

⁷ Desigur ca prin aceeași soluție procurorul poate constata existenta mai multora dintre cazurile prev. de art. 10 lit. a – e C.p.p.

celui ce se pretinde că l-a provocat și legătura cauzală dintre aceste elemente⁸.

⁸ Curtea Supremă de Justiție, Secția Civilă, dec. civ. nr. 2063/27.09.1991, publicată în D.C.S.J. 1990 – 1992, pag. 287 și în programul Lex Expert.

INTERPRETAREA DISPOZIȚIILOR ART.35 ALIN.4 DIN C.P.P ÎN CAZ DE INDIVIZIBILITATE SAU CONEXITATE

**VALERIU PETROVICI - procuror șef birou
Parchetul de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție**

Interpretarea dispozițiilor art.35 alin.4 din codul de procedură penală privind competența în caz de indivizibilitate sau conexitate, a fost abordată diferit în practica organelor de urmărire penală ceea ce a condus la soluționări diferite în situația creării unor conflicte negative de competență.

Majoritatea cauzelor aveau în vedere situația în care o persoană era cercetată pentru mai multe fapte penale, iar parte din acestea atrăgeau în raport de calitatea subiectului activ, competența unui anume organ de urmărire penală.

În aceste cauze s-a adoptat după efectuarea cercetărilor o soluție de neurmărire penală, în raport cu faptele care atrăgeau o competență specială, iar celelalte infracțiuni au fost trimise pentru continuarea verificărilor, organului competent din punct de vedere teritorial, care era primul sesizat.

Într-adevăr Codul de procedură penală este o lege generală, care prevede cadrul general al aplicării normelor de procedură în materie penală.

Conform acestor norme care în esență înseamnă reguli, se desfășoară activitatea de cercetare a faptelor cu caracter penal prevăzute în codul penal și legile speciale, activitatea de judecată precum și cea de executare a hotărârilor pronunțate de instanțe.

Ca la orice lege generală, există și în cazul procedurii penale, excepții care deși nu întotdeauna sunt prevăzute expres de lege acestea se deduc, rezultând din interpretarea mai multor dispoziții legale.

Între acestea, o situație ar fi aceea a competenței speciale pe care legiuitorul a vrut să o confere unor organe de urmărire penală în materia cercetării unor categorii de infracțiuni.

Avem în vedere în principal Departamentul Național Anticorupție și structura sa teritorială, în competența căruia legiuitorul a vrut să intre acea categorie de infracțiuni care privesc corupția și faptele conexe acestora.

Din acest considerent când se constată că în privința unei persoane împotriva căreia s-a făcut o sesizare sau organul de urmărire penală s-a autosesizat, există elemente care atestă că s-ar fi săvârșit o infracțiune ce atrage competența specială a unui anumit organ, cauza va fi cercetată și soluționată de aceasta.

Problema ce se dorește a fi analizată există în situația în care în cazul unei astfel de persoane primul organ sesizat este altul decât acela căruia i-ar reveni competența potrivit legii, iar între fapta ce atrage competența specială și celelalte faptele comise există conexitate sau indivizibilitate.

Legat de această situație au fost invocate prevederile art.35 alin.4 din Codul de procedură penală, conform cărora „competența de a judeca cauzele reunite rămâne dobândită instanței, chiar dacă pentru fapta sau pentru făptuitorul care a determinat competența acestei instanțe s-a dispus încetarea procesului penal ori s-a pronunțat achitarea”, dispoziții care potrivit art.45 alin.1 se aplică în mod corespunzător și în cursul urmăririi penale cu excepția situației în care scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale a fost dispusă de un procuror militar.

În baza acestui text s-au creat conflicte negative de competență, când parchetul căruia îi revenea competența specială de a cerceta o anumită faptă sau faptoasă, a constatat că acea infracțiune nu există și a dispus neînceperea urmăririi penale, scoaterea ori încetarea acesteia declinându-și competența pentru celelalte infracțiuni parchetului prim sesizat și competent teritorial și material.

Într-un asemenea caz, parchetul căruia i s-a trimis cauza pentru competența soluționare a invocat dispozițiile art.35 alin.4 din Codul de procedură penală, susținând că parchetul care a dispus soluția de urmărire penală pentru infracțiunea care intră în competența sa specială, rămâne competent a cerceta și a se pronunța și cu privire la celelalte infracțiuni.

Un asemenea punct de vedere nu poate fi însușit deoarece se deturneză scopul urmărit de legiuitor, care trebuie dedus nu din interpretarea restrictivă a unei norme ci din ansamblul normelor care reglementează procedura penală în materia competenței inclusiv cea prevăzută în legi speciale.

Într-adevăr normele instituite de codul de procedură penală sunt de strictă interpretare, dar în același timp trebuie avut în vedere faptul că de la regula generală există și excepții, care se regăsesc în legi speciale, cum este de exemplu, Legea nr.78/2002 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

Potrivit normelor cuprinse în această lege competența de a cerceta faptele de corupție și cele conexe acestora revine procurorilor din cadrul Departamentului Național Anticorupție, iar cercetarea și soluționarea acestui gen de cauze se realizează potrivit dispozițiilor cuprinse în această lege, care se completează cu prevederile codului de procedură penală, dar numai în măsura în care legea specială nu dispune altfel.

Ca atare, dat fiind scopul urmărit de legiuitor, ca numai anumite fapte să fie cercetate de acest organ de urmărire

penală, sens în care a și fost creat, este firesc că în situația în care după finalizarea verificărilor se constată că fapta care a atras competența specială nu există sau sunt întrunite celelalte condiții prevăzute de lege pentru a se dispune neînceperea urmăririi penale, scoaterea sau încetarea acesteia, verificările în legătură cu celelalte fapte să fie făcute de parchetul competent teritorial și material.

Ca atare, nu se mai poate vorbi de o „competență dobândită” în cazul în care, s-a dispus neînceperea urmăririi penale, scoaterea sau încetarea urmăririi penale, deoarece nu mai există motivele care au determinat la un moment dat competența unui anumit organ de urmărire penală.

Altfel, dacă am interpreta foarte restrictiv textul art.35 alin.4 din codul de procedură penală ar însemna că dacă pe parcursul cercetărilor, efectuate de un parchet cu privire la anumite fapte se descoperă săvârșirea unei infracțiuni pentru care legiuitorul a prevăzut o competență specială, același organ să continue urmărire penală și pentru aceste infracțiuni, motivând că art.35 alin.4 prevede că acesta a dobândit competența pentru toate faptele reunite, conexe sau indivizibile ceea ce ar deturna sensul legii, și voința legiuitorului și ar face aplicabile prevederile referitoare la nulitate.

Dacă o astfel de soluție nu poate fi acceptată, nu va putea fi de asemenea însușită nici varianta ca parchetul căruia îi revine o competență specială anume prevăzută de lege să rămână competent a cerceta toate faptele, după ce a constatat că nu s-a săvârșit, fapta care atrăgea competența sa specială.

În concluzie, urmărirea penală a cauzelor reunite nu rămâne dobândită când pentru faptele care atrag o competență specială s-a dispus o soluție de netrimitere în judecată, dispozițiile generale ale codului de procedură penală aplicându-se atâta timp cât legea specială nu dispune altfel.

Din contră, în cazul în care probele administrate dovedesc săvârșirea infracțiunii pentru care legea prevede o

competență specială și sunt întrunite condițiile pentru trimiterea în judecată a inculpatului, parchetul special investit și competent, va efectua urmărirea penală pentru toate faptele conexe sau aflate în indivizibilitate și va sesiza instanța cu privire la întreaga cauză, în această situație fiind aplicabile prevederile art.35 alin.4 din codul procedură penală, realizându-se și o mai bună înlăptuire a justiției, instanța de judecată având reprezentarea întregii activități infracționale a făptuitorului.

Aceiași soluție se impune și în situația cercetării altor fapte care deși nu vizează corupția sunt de competența materială a anumitor organe de urmărire penală arătate prin lege.

În practică s-a constatat că în multe cazuri s-au creat conflicte negative de competență pentru motive care de cele mai multe ori s-au dovedit nejustificate, doar pentru a se evita soluționarea unor cauze mai dificile ori în care probatoriul era contradictoriu, astfel încât și din acest considerent o interpretare foarte restrictivă a dispozițiilor art.35 alin.4 din codul de procedură penală nu ar fi benefică și utilă.

Având în vedere cele expuse și în scopul aplicării unitare a dispozițiilor legale apreciem că se impune formularea unei propuneri de modificare a prevederilor art.45 alin.2 din Codul de procedură penală în sensul exceptării de la aplicarea prevederilor art.35 alin.4 din Codul de procedură penală și a situațiilor în care scoaterea de sub urmărire penală și încetarea urmăririi penale se dispune pentru fapte a căror cercetare este potrivit legii de competența unor organe de urmărire penală anume determinate respectiv Departamentul Național Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

II.

JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE ÎN MATERIE PENALĂ (1992 – 30.08.2005)

**ANA BUTNARIU – procuror
în Parchetul de pe lângă Înalta
Curte de Casație și Justiție**

Curtea Constituțională, în exercitarea atribuțiilor sale a verificat constituționalitatea a numeroase texte din legi care interesează activitatea Ministerului Public, iar considerentele reținute au devenit o prețioasă sursă de documentare pentru magistrați.

Cum numărul deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională a crescut de la an la an, sperăm că va fi utilă sinteza pe care o prezentăm sub formă de tabele cuprinzând articolele din Codul penal, Codul de procedură penală, legi penale speciale și privitoare la justiție, ce au făcut obiectul analizei constituționalității lor.

Tabelele cuprind toate deciziile pronunțate în materie penală din anul 1992 până la 30.08.2005 prin care s-a constatat constituționalitatea sau neconstituționalitatea unor texte de lege, ordonate pe articolele respective, indicându-se numărul și anul pronunțării, iar conținutul lor poate fi cunoscut cu ușurință accesându-se programul LEX sau pagina de internet a Curții Constituționale unde sunt afișate în întregime.

Menționăm că lucrarea completă cuprinzând și deciziile integral, elaborată în cadrul Secției de analiză, studii, probleme ale minorilor, evidență, perfecționare profesională și informatică – Serviciul de analiză, studii și documentare, criminologie și statistică, este finalizată, iar în scurt timp va fi difuzată pe C.D. tuturor unităților de parchet.

1. DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE PRIVIND ARTICOLE DIN CODUL PENAL

Art. Cod penal	ADMISE	RESPINSE
Art.18 ¹ alin.3		329/2004
Art.60 alin.1 alin.2 alin.3	<u>128/1994</u>	214/1997; 141/2000 96/2004 141/2000
Art.64 alin.1 lit.c		172/1998
Art.75 alin.1 lit.a		183/2005; 205/2005
Art.81 alin.3 alin.4	<u>463/1997</u>	25/1999; 79/1999; 111/1999; 119/1999; 166/1999; 167/1999; 188/1999; 202/1999; 62/2000; 116/2000; 240/2004; 23/1998; 25/1998; 25/1999; 95/1999
Art.83		212/2000; 215/2003; 222/2005
Art.86 ¹ alin.3 alin.4	<u>25/1998</u>	238/2005
Art.86 ⁷ alin.3 alin.4		95/1999; 111/1999; 167/1999; 202/1999; 62/2000; 116/2000; 131/2000 341/2000; 393/2000; 240/2004 95/2002
Art.90 alin.1 lit.a		22/1999
Art.118 lit.b și d		377/2004
Art.131 alin.3 și 4 alin.4		183/2002 12/2003

Art.145	1/1993	53/1996; 178/1998; 139/1999; 276/2002
Art.146		148/1998; 65/1999; 77/1999; 78/1998; 140/1999; 146/1999; 125/2000; 140/2000; 156/2000; 246/2000; 247/2000; 57/2001; 180/2004
Art. 147		130/1994; 178/1998; 192/2000; 256/2000; 176/2002;276/2002; 180/2004
Art.168		273/2000
Art.180 alin.2		179/2005; 183/2005; 205/2005
Art.181		183/2005; 205/2005
Art.182		65/2002
Art.184 alin.5		353/2003
Art.192 alin.2 și 3		238/2003
Art.193		292/2003
Art.193 alin.2		293/2003
Art.194		73/2002
Art.200		123/1996
Art.200 alin.1 alin.2	81/1994 ; 136/1994	81/1994
Art.205 alin.3		200/1999; 258/2000; 272/2000; 308/2001 318/2002
Art.206 alin.2		51/1999; 308/2001; 129/2002; 268/2004; 276/2004; 32/2005; 139/2005; 318/2002
Art.207		134/2000; 227/2000; 231/2000; 258/2000;

		271/2000; 272/2000; 310/2000; 56/2001; 308/2001; 309/2001; 318/2002
Art.208		87/2005
Art.209	alin.ultim	87/2005; 79/2005 156/2000
Art.213		230/2003; 209/2004
Art.213	alin.2	177/1998
Art.214		39/1999; 105/2000
Art.214	alin.3	5/1999
Art.215	alin.1 alin.2 alin.3 și 4 alin.4	173/1999; 58/2000; 106/2000; 496/2004; 461/2004; 85/2005 50/2002 461/2004; 496/2004 173/1999; 215/2005
Art.215 ¹		58/2003; 451/2003
Art.217	alin.1	71/2000 218/2002
Art.217	alin.6	150/1999
Art.220		31/2002
Art.220	alin.4	165/1999 124/97; 238/1999; 239/1999; 23/2000; 24/2000, 31/2002; 442/2004; 524/2004
Art.221		466/2003
	alin.1	287/2001; 30/2002
Art.223		32/1993 ; 38/1993
Art.224		33/1993 ; 38/1993 ; 49/1993 287/2001; 30/2002
Art.225	alin.2	31/1993 ; 67/1993
Art.228		466/2003

Art.229	1/1993 ; 38/1993 ; 24/1994 ; 56/1994	
Art.234	49/1993 ; 15/1994	
Art.238	25/1996 ; 140/1996	
Art.239		26/1999; 81/2001
Art.239 alin.3		329/2003
Art.246		176/2002
Art.248	11/1994	50/1994; 38/1994; 294/2003; 35/1994, 36/1994; 15/1995; 93/1995, 178/1998; 139/1999
Art.248 ¹		178/1998
Art.249	38/1993 ; 18/1994 ; 52/1994 ; 117/1994	101/1994
Art.254		138/1994
Art.256		138/1994
Art.257		275/2004
Art.258		81/1996; 192/2000
Art.267 ¹		131/2005
Art.275		466/2003
Art.276		466/2003
Art.277		466/2003
Art.278		466/2003
Art.289		38/1993; 176/2002; 180/2004
Art.291		38/1993
Art.302		19/1993
Art.317		67/2005; 480/2004
Art.325		19/2005; 108/1995
Art.328		74/1996; 106/1996; 21/2002
Art.329		140/1996; 21/2002

2. DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE PRIVIND ARTICOLE DIN CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

Art. Cod Procedură Penală	ADMISE	RESPINSE
Art.2 al.2		158/1999; 31/2000; 45/2000;
Art.4		143/1996; 207/1997; 28/1998; 209/2004
Art.6		141/1999; 210/2000
Art.6 alin.4		209/2004
Art.10. alin.1, lit.d		30/2001
Art.10. alin.1, lit.g		287/2000
Art.11 pct.1 lit.a,b,c		118/2002
Art.11 pct.2 lit.b		287/2001; 30/2002
Art.13 alin.1		20/2005
Art.14 alin.2		387/2005
Art.16 alin.3		261/2002
Art.17 alin.1 și 3	80/1999	
Art.18 alin.2	80/1999	
Art.26		273/2003
Art.26 pct.2		339/2003
Art.27		240/2005; 297/2005; 300/2005
Art.28		273/2003
Art.28 ¹		74/2005
Art.28 ¹ pct.1 lit.b		156/2003; 206/2004; 267/2004; 553/2004
Art.28 ²		273/2003
Art.29 pct.1 lit.a		66/2003
Art.29, pct.2 lit.a		16/1999; 33/1999
Art.30		98/2003, 339/2003
Art.32		339/2003
Art.33		339/2003
Art.34		339/2003

Art.35	alin.1 teza a II-a		206/2004
Art.35	alin.2, 3		206/2004
Art.40	alin.2	67/2003	
Art.42			132/1995; 132/2005
Art.42	alin.4		429/2004; 129/1995
Art.48	lit.d		12/2001; 83/2001; 300/2002
Art.51			241/2004
Art.52			241/2004
Art.52	alin.1		24/2005; 300/2002;290/2005
Art.52	alin.2		300/2002; 290/2005
Art.52	alin.5		24/2005; 343/2005
Art.52	alin.6		299/2002;330/2003; 343/2005;300/2002; 290/2005
Art.52	alin.7		343/2005;300/2002
Art.53			64/2005
Art.56	alin.4 teza I alin.3 și 4 teza II	82/2001	82/2001
Art.57	alin.1		156/2004
Art.57	alin.2		237/2003
Art.60	alin. 1		82/2001; 156/2004
Art.62			115/2005; 337/2005
Art.63	alin.1		115/2005;234/2005;337/2005
Art.63	alin.2	171/2001	43/1999; 60/2000; 343/2004
Art.64			234/2005
Art.65	alin.1		343/2004
Art.66			539/2004
Art.67			30/2001; 539/2004; 311/2005
Art.68			539/2004
Art.69			151/2002; 311/2005
Art.86 ¹ , 86 ²			193/2004
Art.87			30/2001
Art.88			30/2001
Art.90	alin.2		331/2005
Art.91 ¹ -91 ⁵			21/2000; 539/2004
Art.91 ⁵	alin.2 (91 ⁶)		57/2002

Art.100 alin.4		428/2004
Art.117 alin.2 teza a II-a		76/2005
Art.120 alin.5	143/1999	
Art.132		306/2005
Art.133		306/2005
Art.136 alin.2		432/2003
Art.136 alin.2 teza a II-a		315/2003
Art.137 ¹ alin.2		315/2003
Art.138		367/2003
Art.139 alin.3		315/2003
Art.140 alin.2		13/2004; 367/2003
Art.140 ²		392/2005
Art.140 ³ alin.1		342/2004; 15/2005
Art. 141		649/1997; 38/1998; 63/1998;
Art.141 alin.1		288/2001; 21/2005; 121/2005; 272/2005
Art.143		344/2002; 21/2005;
Art.143 alin.1 teza I + alin.3		278/2004
Art.145 ¹		352/2004
Art.146	106/1998; 107/1998; 108/1998; 110/1998; 111/1998; 112/1998;	268/1997; 315/2003
Art.148		268/1997; 104/1999; 173/1999; 26/2000; 73/2000; 344/2002
Art.148 alin.1 lit.c și h		432/2003; 76/2005;
Art.149		92/1995; 1/1996;112/1998; 62/1998; 58/1998; 165/1998; 106/1998; 107/1998;

		108/1998; 109/1998; 110/1998; 111/1998; 112/1998; 28/2001
Art.149	alin.3	60/1994 ; 279/1997 ; 546/1997
Art.150		106/1998; 107/1998; 108/1998; 111/1998; 112/1998
Art.151	alin.1	59/2001
Art.152		315/2003
Art.155		59/2001
Art.156		95/2004
Art.159	alin.7 teza a III – a	22/1998
Art.159	alin.13	58/1998
Art.160 ^a		13/2004; 402/2004
Art. 160 ^b		131/2005; 132/2005
Art.160 ^c		131/2005; 132/2005
Art.160 ^h	alin.3 teza I	13/2004
Art.160 ²		557/2004
Art.160 ⁴		708/1997; 92/2000; 15/2001; 36/2004
Art.160 ⁴	alin.3 (160 ²)	708/1997; 41/2002; 36/2002; 36/2004
Art.160 ¹⁰	alin.1 lit.b Teza a II-a,alin.2,3,4	340/2003
Art.162	alin.3	40/1999
Art.163	alin.6 lit.a	76/1999
Art.171		191/2000
Art.171		17/1999; 141/1999; 144/1999; 232/1999; 7/2000; 33/2000; 365/2005
Art.171	alin.1, teza a II-a	13/2003; 365/2005
Art.171	alin.3	402/2004
Art.172	alin.1	210/2000
Art.172	alin.2	290/2001

Art.173	alin.1, teza a II-a		209/2004
Art.174			312/2005
Art.174	alin.1 lit.a	145/2000 ; 232/2000	484/1997; 34/1999;16/2000; 13/2001
Art.177	alin.8 Teza finală		48/2000; 194/2000
Art.183	alin.1 și 2		12/2001
Art.189			295/2003;131/2005;132/2005
Art.192			12/2001; 83/2001, 240/2001
Art. 192	alin.2		171/2001
Art.195			30/2001;
Art.196			30/2001
Art.197			132/2005
Art.197	alin.1 teza a II-a		133/2004; 132/2005
Art.197	alin.1 și 4		113/2005; 403/2005
Art.198	alin.1 lit.e		145/1999; 467/2003
Art.200			207/1997
Art.201			207/1997
Art.202			207/1997
Art.203			207/1997
Art.205			466/2003; 346/2005
Art.206			466/2003; 346/2005
Art.215	alin.3 și 4		391/2005
Art.224			210/2000; 290/2001
Art.228	alin.6		25/2005; 275/2002
Art.233			367/2003
Art.236			344/2002
Art.250			207/1997; 187/1999; 191/1999; 95/2005
Art.254	alin.1	294/2002	
Art.255			205/2005
Art.257		24/1999	207/1997;122/1999;187/1999
Art.262	pct.1,2, lit.a		275/2002
Art.264			207/1997; 57/2000;

Art.264	alin.4		158/2002; 319/2005
Art.270			344/2002
Art.271			508/2004
Art.273			540/2004
Art.274		9/2000	
Art.275			11/1997; 207/1997;326/1997; 17/2005; 288/2005
Art. 276			11/1997; 207/1997; 326/1997;17/2005; 288/2005;
Art.277			11/1997; 207/1997; 326/1997;288/2005; 17/2005
Art.278		486/1997	11/1997;207/1997; 326/1997; 76/1999;186/1999; 43/2000; 61/2000;402/2003; 429/2004; 437/2004;540/2004; 17/2005; 80/2005;182/2005; 240/2005; 288/2005;297/2005;301/2005
Art.278	alin.3		295/2005
Art.278	alin.4		77/2005
Art.278 ¹			66/2005; 508/2004; 45/2004; 405/2004; 540/2004; 17/2005; 311/2005
Art.278 ¹	alin.1		411/2004; 489/2004; 27/2005; 78/2005; 206/2005; 74/2005; 293/2005; 405/2005
Art.278 ¹	alin.2		31/2005
Art.278 ¹	alin.3		437/2004;
Art.278 ¹	alin.7		414/2004; 233/2005
Art.278 ¹	alin.8 lit.a		170/2005
Art.278 ¹	alin.8 lit.c		1/2005; 73/2005; 172/2005; 288/2005
Art.278 ¹	alin.9		172/2005;288/2005;233/2005
Art.278 ¹	alin.10		437/2004; 138/2005
Art.278 ¹	alin.11		233/2005
Art.278 ¹	alin.12		414/2004; 7/2005; 184/2005; 138/2005

Art.279		150/1998; 6/1999; 161/2000; 195/2000; 197/2000; 162/2000; 163/2000; 193/2000; 231/2000; 254/2000; 19/2001; 56/2001; 58/2001; 268/2004
Art.279	alin. 1	268/2004; 310/200;483/2004; 292/2003
Art.279	alin.2	309/2001
Art.279	alin.2 lit.a	318/2002; 348/2004; 241/2001; 309/2001
Art.279	alin.2 lit.b și c	5/2005
Art.279	alin.2 lit.c	134 /2004; 5/2005
Art.284		230/2003
Art.284 ¹		12/2001; 30/2001; 83/2001; 501/2004
Art.286		125/2003
Art.289		386/2003
Art.291		146/2000; 12/2001;83/2001;311/2005
Art.292	alin.2, teza a II-a și alin. 3	343/2004
Art.300		291/2005
Art.300	alin.3	546/1997; 314/2003
Art.300 ¹	alin.1 și 3	48/2005
Art.300 ¹	alin.2	7/2004
Art.304		45/2004
Art.305		143/1996;268/1997;134/1998
Art.310	alin.2	196/2000
Art.313	alin.2, teza a II-a	158/2002
Art.314		311/2005
Art.315		136/2003
Art.315	alin.1	30/2001

Art.315	alin.1 teza a II-a		40/2003
Art.316			136/2003; 311/2005
Art.317			18/2001;83/2002; 195/2002; 97/2005;
Art.318	alin.1		158/2002
Art.327			45/2004; 405/2004; 59/2005;
Art.327	alin.2		151/2002
Art.327	alin.3		275/2003; 386/2003
Art.329	alin.1 și 2		275/2003
Art.329	alin.3		30/2001
Art.330			30/2001; 311/2005
Art.331			239/2002
Art.332	alin.3	129/1996	
Art.332	alin.3 prima parte		65/2003
Art.333			226/2002
Art.334			83/2002;386/2003; 124/2005;
Art.336			307/2001
Art.337			8/1998; 18/2001; 307/2001; 195/2002; 257/2004
Art.338		9/2000	
Art.346	alin.2		207/1997;483/1997;30/2001; 171/2001; 114/2003
Art.348			402/2004
Art.349			250/2004
Art.350		9/2000	
Art.350	alin.1	10/2000	
Art.355			143/1996
Art.356			539/2004
Art.360	alin.1		114/2005
Art.361	alin.1 lit.a		150/1998;159/2000;259/2005
Art.361	alin.1 lit.c		16/1999; 33/1999; 176/2002; 455/2004;267/2004;336/2005
Art.361	alin.2		32/2000;554/2004; 594/2005

Art.362		45/2000
Art.362	alin.1 lit.c	100/2004
Art.362	alin.1 lit.d	482/2004 274/2003;139/2000; 14/2001; 261/2002; 66/2003; 307/2001
Art.362	alin.1 lit.e	157/2000; 14/2001
Art.363	alin.3	113/2005
Art.363	alin.3 teza a II-a, a primei fraze	196/2000
Art.374		83/2002
Art.385 ¹	alin.1 lit.a	16/1999; 33/1999; 150/1998; 348/2004
Art.385 ¹	alin.1 lit.c	176/2002; 295/2002;
Art.385 ¹	alin.1 lit.d	66/2003; 285/2005
Art.385 ¹	alin.1 lit.e	355/2004; 385/2004; 481/2004; 35/2005; 122/2005;
Art.385 ¹	alin.2	122/2002; 554/2004; 65/2003
Art.385 ²		157/2000; 14/2001; 261/2002; 307/2001
Art.385 ³		196/2000
Art.385 ⁶	alin.2	349/2004
Art.385 ⁹		54/1995; 116/1995; 23/1996; 100/2004; 296/2002
Art.385 ⁹	alin.1 pct.5	187/2003
Art.385 ¹⁰	alin.2	355/2004
Art.385 ¹⁴		240/2002;147/2005
Art.385 ¹⁴	alin.1	343/2004
Art.385 ¹⁸		539/2004
Art.385 ¹⁹		57/2005
Art.388	alin.1	502/2004
Art.392	alin.4	261/2000;171/2001;387/2001 99/2003
Art.394	alin.1	52/2005
Art.395	alin.1	52/2005

Art.396		250/2005
Art.397		137/1998
Art.398	alin.2 lit.a	52/2005
Art.399		137/1998
Art.400		137/1998
Art.402	alin.3	348/2001
Art.403		137/1998
Art.405		231/1999
Art.409		6/1999; 259/2002
Art.410		259/2002
Art.411	alin.4	259/2002
Art.412	alin.1	259/2002
Art.453	alin.1 lit.b	431/2003
Art.453	alin.1 lit.c	49/2002
Art.460	alin.2	187/2003
Art.461		77/2005
Art.484	alin.1	380/2005
Art.504	alin.1	45/1998
Art.504	alin.2	255/2001
Art.504	alin.3	417/2004
Art.505	alin.2	255/2001
Art.506	alin.2	28/2005; 417/2004
Art.519	alin.2	340/2004
Art.521	alin.1 și 3	340/2004

**3. DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AVÂND CA OBIECT ARTICOLE DIN LEGI PENALE
SPECIALE.**

**LEGI PRIVITOARE LA JUSTIȚIE
Actele normative (în ordine cronologică) declarate
neconstituționale**

a) LEGI

1968

LEGEA nr.18/1968 privind controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice, care nu au fost dobândite în mod licit.

- **art.2 alin.2**

- Decizia nr. [64/21.05.1996](#) - M. Of. nr. 18/7.08.1996

LEGEA nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor

- **art.12 alin.1 și 2 teza I**

- Decizia nr. [90/1.04.1999](#) - M.Of. nr. 489/11.10.1999

- **art.15**

- Decizia nr. [482/18.11.1997](#) - M.Of.nr.143/8.04.1998

- **art.35**

- Decizia nr. [35/01.07.1993](#) - M.Of. nr.218/6.09.1993

1969

LEGEA nr. 23/1969 privind executarea pedepselor

- **art.40 alin.4 teza II**

- Decizia nr. [99/1.11.1994](#) - M.Of.nr.348/15.12.1994

LEGEA nr.25/1969 privind regimul străinilor

- **art.27 alin.1-3**

- Decizia nr. [225/16.11.2000](#) - M. Of .nr.40/23.01.2001
- Decizia nr. [106/11.04.2001](#) - M.Of.nr.416/26.07.2001
- **art.28**
- Decizia nr. [106/11.04.2001](#) - M.Of.nr.416/26.07.2001

1991

LEGEA nr.61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice

- **art.2 lit. s) în forma adoptată prin OG nr. 55/1994**
- Decizia nr. [91/10.10.1995](#) - M. Of. nr. 272/23.11.1995

1992

LEGEA nr.92/1992 pentru organizarea judecătorească

- **art.17 alin.1^a**
- Decizia nr. [322/20.11.2001](#)-M.Of. nr. 66/30.01.2002
- **art.103 alin.5**
- Decizia nr. [88/1.06.1999](#)- M.Of. nr. 325/8.07.1999
- Decizia nr. [89/1.06.1999](#) - M.Of. nr. 322/6.07.1999

1993

LEGEA nr. 81/1993 privind determinarea despăgubirilor în cazul unor pagube produse fondului forestier, vegetației forestiere din afara fondului forestier situate pe terenurile proprietate publică și privată și economiei vânatului.

- **art. 5**
- Decizia nr. [2/16.01.1996](#) - M. Of. nr. 89/30.04.1996

1994

LEGEA nr. 87/1994 pentru combaterea evaziunii fiscale

- **art.18**
- Decizia nr. [97/9.07.1998](#) - M.Of. nr. 286/4.08.1998

1995

LEGEA notarilor publici și a activităților notariale (devenită după promulgare, **LEGEA NR. 36/1995**).

- **art.16 lit.b și g**

- Decizia nr. [44/2.04.1995](#) - M.Of. nr. 92/16.05.1995

LEGEA pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (devenită, după promulgare, **LEGEA nr.51/1998**)

- **art.6, 27 alin.2, art.51, cap.VI, art.34 alin.2**

- **art.9 lit.b, art.14 alin.2 lit.b, art.12 alin.1 lit.d, art.12 alin.2, art.23 lit.c**

- Decizia nr. [45/2.05.1995](#) - M.Oficial nr. 90/12.05.1995

1996

LEGEA pentru modificarea și completarea Codului penal (devenită după promulgare, **Legea nr.140/1996**).

- art.II alin. 1 - Decizia nr. [214/16.06.1997](#)-M.Of. nr. 234/8.09.1997

LEGEA pentru modificarea și completarea Legii nr.92/1992 pentru organizarea judecătorească (devenită după promulgare, Legea nr.142/1997).

- **art.1, art.19 alin.4, art.37, art.38 Cap. III al Titlului III, art.52 alin.1, art.73, art.79¹**

- Decizia nr. [339/18.07.1997](#) - M. Of. nr. 170/25.07.1997

2002

LEGEA nr. 543/2002 - Grațierea unor pedepse și înlăturarea unor măsuri și sancțiuni

- art.8 - Decizia nr. [86/27.02.2003](#) - M.Of. nr. 207/31.03.2003

2004

LEGEA nr.103/2004 de modificare a OUG43/2002 privind PNA

- **art. I pct. 2**

- Decizia nr. [235/5.05.2005](#) - M. Of. nr. 462 - 31.05.2005

LEGEA nr.303/2004 - Statutul magistraților

- **art. 50 alin.2**

- Decizia nr. [433/21.10.2004](#) - M.Of. nr. 1267 /29.12.2004

2005

LEGEA privind reforma în domeniile proprietății și justiției, (devenită, după promulgare, Legea nr. 247 /19.07.2005)

- Decizia nr. [375/6.07.2005](#) - M.Of. nr. 591 - 8.07.2005

- Decizia nr. [419/18.07.2005](#) - M.Of. nr. 653 - 22.07.2005

LEGEA privind sănătatea reproducerii și reproducerea umană asistată medical.

- Decizia nr. [418/18.07.2005](#)

- art. 2, art. 3 lit. n,o,r, art.5, art.7 alin.6, art.10, art.12, alin.1,2,3,4, art.13 alin.1, art.15 alin.2 lit.d, art.17 lit.a,b,c,d, art.21 alin.1 lit.a,b,d,e,f, art.22, art.23 alin.1,2, art.24 alin.1, art.25 alin.1, art.26 alin. 2,3,4, art.27, art. 28 lit.a, art.29, art.30 alin.2, art. 32, art. 35, art. 36 alin. 2 – M. Of. nr. 664/26.07.2005

b) ORDONANȚE ALE GUVERNULUI

1994

- **Ordonanța Guvernului nr.11/1994** pentru actualizarea nivelului de prime și a limitei de despăgubire la asigurarea, prin efectul legii, de răspundere civilă pentru pagubele produse prin accidente de autovehicule, începând cu data de 1 ianuarie 1994

- Decizia nr. [81/20.09.1995](#) – M.Of.nr.287/11.12.1995

- **Ordonanța Guvernului nr. 55/1994** privind majorarea limitelor minime și maxime ale amenzilor contravenționale stabilite prin acte normative aflate în vigoare la 1 iunie 1994

- Decizia nr. [91/10.10.1995](#)- M.Of. nr. 272/23.11.1995

1997

- **O.U.G. nr. 25** - privind regimul juridic al adopției

- Decizia nr. [277/9.10.2001](#) - M.Of.9/10.I.2002

- **art.7 alin.1 lit.a și alin.2**

- Decizia [308/12.11.2002](#) - M.Of.78/6.02.2003

- **O.U.G. nr. 26/1997-** privind protecția copilului aflat în dificultate

- **art.23-30**

- Decizia nr.[47/23.03.1999](#) - M.Of. 264/9.06.1999

1999

- **O.U.G. nr.23/1999** pentru abrogarea L.31/1996 privind regimul monopolului de stat -Decizia nr.[15/20.01.2000](#)
- M.Of.nr.267/14.06.2000

2000

- **O.G. nr. 102/2000** - Statutul și regimul refugiaților în România

- **art. 20 alin. 5, art. 21 alin. 6**

- Decizia nr. [176/29.05.2001](#) - M.Of. nr.374 /11.07.2001

2001

- **O.U.G. nr. 89/2001** – pentru modificarea și completarea unor dispoziții din Codul penal referitoare la infracțiuni privind viața sexuală

- **art. II alin.1 și 2**

- Decizia nr. [303/8.11.2001](#) - M. Of. nr. 809/17.12.2001

2002

- **O.U.G. nr.43/2002** privind PNA aprobată prin L.103/2004

- **art. I pct.2 referitor la art. 13 alin. 1 lit. b din 43/2002**

- Decizia nr. [235/5.05.2005](#) - M.Of. nr. 462/31.05.2005

c) DECRETE-LEGI

1990

DECRETUL LEGE nr. 10/1990, privind regimul pașapoartelor și al călătoriilor în străinătate

- **art.16 lit.a**

- Decizia nr.[71/23.05.1996](#) - M. Of. nr.131/25.06.1996

- Decizia nr.[75/19.06.1996](#) - M. Of. nr.181/7.08.1996

d) DECRETE

1958

Decretul nr.167/1958, referitor la prescripția extinctivă
- **art. 3 alin.1**

- Decizia nr. [72/5.07.1994](#) - M. Of. nr. 284/6.10.1994

1960

Decretul nr.210/1960, privind regimul mijloacelor de
plată străine metalelor prețioase și pietrelor prețioase

- **art.41 rap. la art. 39**

- Decizia nr. [66/16.04.1998](#) - M. Of. nr.187/20.05.1958

1978

Decretul nr.251/1978, privind pensiile și alte drepturi
de asigurări sociale ale avocaților

- **art. 5 alin. 1 teza a II-a**

- Decizia nr. [32/13.04.1994](#)

- M.Of. nr. 259/15.09.1994

1981

Decretul nr. 337/1981 – de aprobare a Regulamentului
vamal

- **art.234 alin.2**

- Decizia nr. [73/1998](#) – M.Of. nr.282/31.07.1998

1983

Decretul nr.94/1983 privind declararea animalelor,
înstrăinarea și tăierea bovinelor și cabalinelor

- **art.3 și 6**

Decizia nr. [65/17.11.1993](#) - M.Of.nr.14/20.01.1994

4. DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE PRIN CARE S-AU RESPINS EXCEPȚII DE NECONSTITUȚIONALITATE VIZÂND:

a) ARTICOLE DIN LEGI: (în ordinea cronologică)

LEGEA nr.18/1968 privind controlul provenienței unor bunuri ale persoanelor fizice, care nu au fost dobândite în mod licit

- **art.2, 6, 8**

- Decizia nr.53/23.05.95 - M.Of. nr.172/3.08.95

LEGEA nr.32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor

- **art.5 alin.3**

- Decizia nr.105/01.11.95 - M.Of. nr.27/06.02.96

- **art.37 în forma adoptată prin O.G. nr.12/1994**

- Decizia nr.8/24.02.94 - M.Of. nr.116/09.05.94

- Decizia nr.42/04.05.94 - M.Of. nr.259/15.09.94

LEGEA nr.22/1969 privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor organizațiilor socialiste

- **art.24 – 25 în forma adoptată prin Legea nr.54/1994**

- Decizia nr.45/24.04.96 -M.Of.nr.129/21.06.96

- **art.28 – 29 în forma adoptată prin Legea nr.54/1994**

- Decizia nr.39/05.04.95 - M.Of nr.151/17.07.95

- **art.30 în forma adoptată prin Legea nr.54/1994**

- Decizia nr.39/05.04.95 - M.Of. nr.151/17.07.95

- Decizia 53/30.04.96 - M.Of. nr.293/19.11.96

- Decizia nr.97/24.09.96 - M.Of. nr.293/19.11.96

- **art.35 în forma adoptată prin Legea nr. 54/1994**
- Decizia nr.56/31.05.95 - M.Of. nr.211/15.09.95

LEGEA nr.12/1974 privind piscicultura și pescuitul

- **art.16 alin.1**

- Decizia nr.4/10.02.93 - M.Of. nr.60/24.03.93

LEGEA nr.26/1976 privind economia vânatului și vânătoarea

- **art.10 alin.3**

- Decizia nr.2/13.01.93 - M.Of. nr.35/16.02.93
- Decizia nr.125/05.12.95 - M.Of. nr.297/20.11.96
- Decizia nr.111/08.10.96 - M.Of. nr.297/20.11.96

- **art.32 alin.1 lit.a**

- Decizia nr.76/13.07.94 - M.Of. nr.10/20.01.95
- Decizia nr.119/16.11.94 - M.Of. nr.10/20.01.95

- **art.32 alin.1 lit.c**

- Decizia nr.76/13.07.94 - M.Of. nr.10/20.01.95
- Decizia nr.119/16.11.94 - M.Of. nr.10/20.01.95

- **art.32 alin.2 lit.a** - Decizia nr.76/13.07.94 -

M.Of. nr.10 /20.01.95

- Decizia nr.119/16.11.94 - M.Of. nr.10/20.01.95

- **art.32 alin.2 lit.b**

- Decizia nr.76/13.07.94 - M.Of.nr.10/20.01.95
- Decizia nr.119/16.11.94 - M.Of. nr.10/20.01.95

LEGEA nr.11/1990 privind încuviințarea adopției

- **art.3 și 4 în forma adoptată prin Legea nr.48/1991**

- Decizia nr.62/21.10.93 - M.Of. nr.49/25.02.94
- Decizia nr.102/30.09.96 - M.Of. nr.111/04.06.97

LEGEA nr.12/1990 privind protejarea populației împotriva unor activități comerciale ilicite

- **art.1 lit.g în forma republicată potrivit Legii nr.42/1991**

- Decizia nr.48/17.05.95 - M.Of. nr.224/29.09.95

- **art.1 lit.a, art.2 alin.1 lit.f, art.6**

- Decizia nr.429/2003 - M.Of. nr.868/05.12.2003

- **art.6 alin.2**

- Decizia nr.17/29.01.97 - M.Of. nr.286/22.10.97

- Decizia nr.300/01.07.97 - M.Of. nr.286/22.10.97

LEGEA nr.52/1991 cu privire la salarizarea personalului din organele puterii judecătorești

- Decizia nr.115/21.05.97 - M.Of. nr.141/07.07.97

LEGEA nr.61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice

- **art.2 pct.1-** Decizia nr.74/2002 - M.Of. nr.283/26.04.2002

- **art.17, 37, 38 în forma adoptată prin O.G. nr.12/1994**

- Decizia nr.59/14.05.96 - M.Of. nr.325/05.12.96

- Decizia nr.116/08.10.96 - M.Of. nr.325/05.12.96

LEGEA nr.92/1992 pentru organizarea judecătorească

- Decizia nr.31/18.02.97 - M.Of. nr.163/21.07.97

- **art.23**

- Decizia nr.297/2005 - M.Of. nr.719/09.08.2005

- **art.44**

- Decizia nr.53/2002 - M.Of. nr.224/03.04.2002

- Decizia nr.138/13.11.96 - Publicată în M.Of. nr.82/06.05.97

- Decizia nr.49/07.03.97 - M.Of. nr.185/05.08.97

- Decizia nr.53/19.03.97 - M.Of. nr.169/24.07.97
- **art.103 alin.6**
- Decizia nr.222/2002 - M.Of. nr.584/07.08.2002
- Decizia nr.5/14.01.97 - M.Of. nr.210/27.08.97
- Decizia nr.39/27.02.97 - M.Of. nr.370/22.12.97
- **art.129**
- Decizia nr.39/10.10.96 - M.Of. nr.174/02.08.96
- **art.130**
- Decizia nr.391/10.04.96 - M.Of. nr.174/02.08.96

LEGEA nr.47/1993 cu privire la declararea judecătorească a abandonului de copii

- **art.1**
- Decizia nr.38/05.04.95 - M.Of. nr.274/24.11.95
- **art.6**
- Decizia nr.38/05.04.95 - M.Of. nr.274/24.11.95

LEGEA Curții Supreme de Justiție nr.56/1993

- **art.31**
- Decizia nr.138/13.11.96 - M.Of. nr.82/06.05.97
- Decizia nr.80/29.04.97 - M.Of. nr.294/29.10.97
- Decizia nr.303/03.07.97 - M.Of. nr.340/04.12.97
- Decizia nr.324/09.07.97 - M.Of. nr.392/31.12.97

LEGEA nr. 81/1993 privind determinarea despăgubirilor în cazul unor pagube produse fondului forestier

- Decizia nr.401/07.10.2004 - M.Of. nr.1112/27.11.04

LEGEA nr. 30/1994 privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la această convenție

- **art.3**
- Decizia nr.47/25.04.96 - M.Of. nr.293/19.11.96
- Decizia nr.94/17.09.96 - M.Of. nr.293/19.11.96

LEGEA nr. 87/1994 privind evaziunea fiscală

- **art.7, 10**

- Decizia nr.241/2005 - M.Of. nr.497/13.06.2005

LEGEA nr. 98/1994 privind stabilirea și sancționarea
contravențiilor la normele legale de igienă și sănătate publică

- Decizia nr.270/2005 - M.Of. nr.722/10.08.2004

LEGEA nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea
profesiei de avocat

- **art.1, 2, 3**

- Decizia nr.136/2002 - M.Of. nr.461/28.06.2002

- **art.5**

- Decizia nr.66/21.05.96 - M.Of. nr.325/05.12.96

- Decizia nr.124/22.10.96 -M.Of. nr.325/05.12.96

- Decizia nr.136/2002 - M.Of. nr.461/28.06.2002

- **art. 17**

- Decizia nr.57/14.05.96 - M.Of. nr.293/19.11.96

- **art. 20**

- Decizia nr.294/2005 - M.Of. nr.614/15.07.2005

- **art. 22**

- Decizia nr.66/21.05.96 - M.Of. nr.325/05.12.96

- Decizia nr.124/22.10.96 - M.Of. nr.325/05.12.96

- **art. 48**

- Decizia nr.136/2002 - M.Of. nr.461/28.06.2002

- **art.78**

- Decizia nr.66/21.05.96 - M.Of. nr.325/05.12.96

- Decizia nr.124/22.10.96 - M.Of. nr.325/05.12.96

- **art.82**

- Decizia nr.260/2005 - M.Of. nr.548/28.06.2005

**LEGEA notarilor publici și a activităților notariale
(devenită, după promulgare, Legea nr.36/1995)**

**- art.15 alin.1, art.28 alin.2 lit.b), art.105 alin.1-3,
art.109**

- Decizia nr.83/30.04.97 - M.Of. nr.199/19.08.97

- Decizia nr.90/11.09.96 - M.Of. nr.199/19.08.97

LEGEA nr.8/1996 privind drepturile de autor și
drepturile conexe

- Decizia nr.541/07.12.2004 - M.Of. nr.25.01.2005

LEGEA nr.18/1996 privind paza persoanelor,
obiectivelor, bunurilor și valorilor

- art.16

- Decizia nr.167/06.05.2003 - M.Of. nr.416/13.06.2003

LEGEA nr.26/1996 privind Codul silvic

- art.97 alin.1

- Decizia nr.57/2003 - M.Of. nr.175/20.03.2003

- art. 98 alin.1

- Decizia nr.57/2003 - M.Of. nr.175/20.03.2003

LEGEA nr.31/1996 – monopolul de stat

- Decizia nr.98/05.04.2001 - M.Of. nr.256/18.05.2001

LEGEA nr. 50/1996 privind salarizarea și alte drepturi
ale personalului din organele autorității judecătorești

- art.12

- Decizia nr.222/2002 - M.Of. nr.584/2002

- Decizia nr.115/21.05.97 - M.Of. nr.141/07.07.97

**LEGEA fondului cinegetic și a protecției vânatului
(devenită, după promulgare, Legea nr.103/1996)**

- **art. 5**

- Decizia nr.345/2004 - M.Of. nr.967/21.10.2004

- **art. 15 alin.2 partea finală**

- Decizia nr.93/17.09.96 - M.Of. nr.235/27.09.96

- **art. 27 alin.5 (3)**

- Decizia nr.465/2004 - M.Of. nr.1229/21.12.2004

**LEGEA pentru modificarea și completarea Codului
penal (devenită, după promulgare, Legea nr.140/1996)**

- **art.200 alin.1**

- Decizia nr.123/22.10.96 - M.Of. nr.289/14.11.96

**LEGEA pentru modificarea și completarea Legii
nr.92/1992 pentru organizarea judecătorească (devenită
după promulgare, Legea nr.142/24.07.1997)**

- **art.1, art.19, art.37, art.38 Cap.III al Titlului III,
art.52 alin.1, art.73, art.79¹**

- Decizia nr.339/18.07.97 - M.Of. nr.170/25.07.97

LEGEA nr.141/1997 privind Codul vamal

- **art.188**

- Decizia nr.163/2003 - M.Of. nr.354/23.05.2003

LEGEA nr.191/1998 privind Serviciul de Protecție și
Pază

- Decizia nr.392/2004 - M.Of. nr.1042/11.11.2004

LEGEA nr.21/1999 pentru prevenirea și sancționarea
spălării banilor

- **art.23 alin.1 lit.a și c**

- Decizia nr.320/2003 - M.Of. nr.696/06.10.2003

LEGEA nr.31/2000 privind stabilirea și sancționarea
contravențiilor silvice

- art.19

- Decizia nr.253/2002 - M.Of. nr.774/24.10.2002

LEGEA nr.78/2000 pentru prevenirea și sancționarea
faptelor de corupție

art.10 lit.c

- Decizia nr.384/2005 - M.Of. nr.757/19.08.2005

cap.III, secț.3 și 4

art.5, alin.2 și 3

art.22

art.29

- Decizia nr.133/2005 - M.Of. nr.349/25.04.2005

LEGEA nr.143/2000 privind combaterea traficului și
consumului ilicit de droguri

art.12

- Decizia nr.347/2004 - M.Of. nr.957/19.10.2004

art.2 alin.1

- Decizia nr.410/2004 - M.Of. nr.1049/12.11.2004

art.4

- Decizia nr.334/2005 - M.Of. nr.651/22.07.2005

art.16

- Decizia nr.313/2005 - M.Of. nr.613/14.07.2005

LEGEA nr.188/2000 privind executorii judecătorești

art.47 alin.1

- Decizia nr.266/2005 - M.Of. nr.582/06.07.2005

LEGEA nr.192/2001 - Resursele acvatice vii, pescuitul
și acvacultura

- **art.56¹ alin.1 lit.a**

- Decizia nr.390/2004 - M.Of. nr.984/26.10.2004

LEGEA nr.323/2001 pentru aprobarea O.U.G. nr.102/2000 privind statutul și regimul refugiaților în România

- Decizia nr.329/2002 - M.Of. nr.902/12.12.2002

- **art.20 alin.5**

- Decizia nr.330/2002 - M.Of. nr.893/10.12.2002

- **art.21 alin.6**

- Decizia nr. 330/2002 - M.Of. nr.893/10.12.2002

- Decizia nr.100/2003 - M.Of. nr.250/11.04.2003

LEGEA nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

- **art.7, 21, 22**

- Decizia nr.407/2004 - M.Of. nr.1112/27.11.2004

LEGEA nr.180/2002 de aprobarea Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor

- Decizia nr.349/2003 - M.Of. nr.780/06.11.2003

LEGEA nr.543/2002 privind grațierea unor pedepse și înlăturarea unor măsuri și sancțiuni

- **art.5, 6**

- Decizia nr.420/2003 - M.Of. nr.848/27.11.2003

- **art.4 alin.2 lit.A pct.12**

- Decizia nr.204/2004 - M.Of. nr.448/19.05.2004

- Decizia nr.546/2004 - M.Of. nr.107/02.02.2005

LEGEA nr.656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor

- **art.23 alin.1 lit.a, c**

- Decizia nr.320/2003 - M.Of. nr.696/06.10.2003

LEGEA nr.281/2003 privind modificarea Codului de procedură penală

- **art.IX pct.5 teza finală**

- Decizia nr.385/2005 - M.Of. nr.700/03.08.2005

LEGEA nr.302/2004 privind cooperarea judiciară internațională

- **art.45 alin.3, 60 alin.4**

- Decizia nr.415/2005 - M.Of. nr.679/28.07.2005

LEGEA nr.303/2004 privind statutul magistraților

- **art.91 alin.2**

- **art.94 alin.4 și 8**

- Decizia nr.264/2005 - M.Of. nr.560/30.06.2005

- **art.80**

- Decizia nr.382/2005 - M.Of. nr.662/26.07.2005

LEGEA nr.304/2004 privind organizarea judiciară

- **art.109, 118**

- Decizia nr.264/2005 - M.Of. nr.560/30.06.2005

- **art.22 alin.1**

- Decizia nr.285/2005 - M.Of. nr.696/02.08.2005

LEGEA nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

- Decizia nr.264/2005 - M.Of. nr.560/30.06.2005

b) ORDONAȚE ALE GUVERNULUI (în ordine cronologică)

1992

Ordonanța Guvernului nr.1/1992 privind registrul agricol

- Decizia nr.12/23.01.97 - M.Of. nr.252/25.09.97

- Decizia nr.148/03.06.97 - M.Of. nr.252/25.09.97

Ordonanța Guvernului nr.21/1992 – privind protecția consumatorilor

- Decizia nr.117/2003 - M.Of. nr.272/18.04.2003

- Decizia nr.277/2003

1994

Ordonanța Guvernului nr.11/1994 pentru actualizarea nivelului de prime și a limitei de despăgubire la asigurarea, prin efectul legii, de răspundere civilă pentru probele produse prin accidente de autovehicule, începând cu data de 1 ianuarie 1994

- Decizia nr.50/12.03.97 - M.Of. nr.90/14.05.97

Ordonanța Guvernului nr.12/1994 pentru modificare și abrogarea unor dispoziții ale Legii nr.32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor

- art. I pct.3

- Decizia nr.70/20.06.94 - M.Of. nr.312/09.11.94

Ordonanța Guvernului nr.18/1994 privind măsuri pentru întărirea disciplinei financiare a agenților economici (aprobată prin Legea nr.12 din 3.02.1995)

- Decizia nr.137/12.11.96 - M.Of. nr.11/29.01.97

- Decizia nr.16/28.01.97 - M.Of. nr.292/28.10.97

- Decizia nr.116/21.05.97 - M.Of. nr.292/28.10.97

- Decizia nr.146/29.05.97 - M.Of. nr.332/27.11.97

- art.IV pct.3, 5, 6, 7

- Decizia nr.149/03.06.97 - M.Of. nr.11/29.01.97

Ordonanța Guvernului nr.39/1994 privind îmbunătățirea coeficienților de ierarhizare a salariilor de bază pentru personalul din sectorul bugetar

Rectificările aduse la 12.09.94

- Decizia nr.9/01.02.96 - M.Of. nr.108/28.05.96
- Decizia nr.46/24.04.96 - M.Of. nr.108/28.05.96

1995

Ordonanța Guvernului nr.13/1995 privind unele măsuri de accelerare a procesului de restructura a regiilor autonome și a societăților comerciale cu capital majoritar de stat, de întărire a disciplinei financiare și de îmbunătățire a deconturilor în economie

- art.2

- Decizia nr.76/19.06.96 - M.Of. nr.293/19.11.96
- Decizia nr.130/29.10.96 - M.Of. nr.293/19.11.96

Ordonanța Guvernului nr.32/1995 privind timbrul judiciar

- Decizia nr.18/29.01.97 - M.Of. nr.148/10.07.97
- Decizia nr.164/04.06.97 - M.Of. nr.248/10.07.97

1996

Ordonanța Guvernului nr.15/1996 privind întărirea disciplinei financiare-valutare

- Decizia nr.8/20.01.97 - M.Of. nr.239/12.09.97
- **art.5 și art.6 alin.1**
- Decizia nr.6/16.01.97 - M.Of. nr.42/14.03.97
- Decizia nr.59/26.03.97 - M.Of. nr.185/05.08.97
- Decizia nr.90/30.04.97 - M.Of. nr.239/12.09.97
- **art.6 alin.1**
- Decizia nr.38/26.02.97 - M.Of. nr.294/29.10.97
- Decizia nr.223/17.06.97 - M.Of. nr.294/29.10.97
- Decizia nr.271/19.06.97 - M.Of. nr.340/04.12.97

1997

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.25/1997
privind regimul juridic al adopției

- Decizia nr.308/2002 - M.Of. nr.78/06.02.1003

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.26/1997 –
privind protecția copilului aflat în dificultate

- **art.34**

- Decizia nr.38/2003 - M.Of. nr.93/16.02.2003

- Decizia nr.282/2002 - M.Of. nr.902/12.12.2002

Ordonanța Guvernului nr.65/1997 privind regimul
pașapoartelor

art.41 alin.1 lit.e

- Decizia nr.544/2004 - M.Of. nr.152/21.02.2005

1998

Ordonanța Guvernului nr.96/1998 privind
reglementarea regimului silvic și administrarea fondului
forestier național

- **art.12 alin.1**

- Decizia nr.81/2004 - M.Of. nr.408/06.05.2004

- **art.32 alin.3**

- Decizia nr.132/2004 - M.Of. nr.309/07.04.2004

2000

Ordonanța Guvernului nr.58/2000 privind protecția
consumatorului

- Decizia nr.117/2003 - M.Of. nr. 272/18.04.2003

Ordonanța Guvernului nr.102/2000 – statutul și
regimul refugiaților în România

- **art.5**

- Decizia nr.244/2005 - M.Of. nr.569/01.07.2005

- Decizia nr.281/2005 - M.Of. nr.606/13.07.2005
- **art.9 alin.5, art.13 alin.1 lit.a, art.17-22**
- Decizia nr.291/2001 - M.Of. nr.38/21.01.2002
- **art.15 alin.3, 5, 7, 8**
- Decizia nr.293/2001 - M.Of. nr.15/12.01.2002
- Decizia nr.295/2001 - M.Of. nr.29/17.01.2002
- Decizia nr.531/2004 - M.Of. nr.39/12.01.2005

- **art.17, 18, 19, 20**
- Decizia nr.288/2003 - M.Of. nr.560/05.08.2003
- Decizia nr.389/2004 - M.Of. nr.1077/19.11.2004
- Decizia nr.323/2005 - M.Of. nr.721/09.08.2005

- **art.21 alin.6**
- Decizia nr.100/2003 - M.Of. nr.250/11.04.2003

Ordonanța Guvernului nr.124/2000 pentru completarea cadrului juridic privind dreptul de autor și drepturile conexe, prin adoptarea de măsuri pentru combaterea pirateriei în domeniile audio și video, precum și a programelor pentru calculator

- **art.8 alin.2**
- Decizia nr.368/2004 - M.Of. nr.1039/10.11.2004

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.190/2000 privind metalele prețioase

- **art.26**
- Decizia nr.157/2004 - M.Of. nr.412/10.05.2004
- Decizia nr.510/2004 - M.Of. nr.156/22.02.2005
- Decizia nr.60/2005 - M.Of. nr.239/22.03.2005

2001

Ordonanța Guvernului nr.2/2001 – Regimul juridic al contravențiilor

- art.1, 2

- Decizia nr.535/2004 - M.Of. nr.75/21.01.2005

- art.2 alin.1

- Decizia nr.51/2004 - M.Of. nr.186/03.03.2004

- art.12

- Decizia nr.537/2004 - M.Of. nr.74/21.01.2005

- art.13

- Decizia nr.538/2004 - M.Of. nr.76/24.01.2005

- art.28 alin.1

- Decizia nr.435/2003 - M.Of. nr.64/26.01.2004

- art.34, alin.3

- Decizia nr.271/2003 - M.Of. nr.547/30.07.2003

- Decizia nr.349/2003 - M.Of. nr.780/06.11.2003

- Decizia nr.407/2003 - M.Of. nr.839/25.11.2003

- art.48, 50

- Decizia nr.56/06.02.2003 - M.Of. nr.171/18.03.2003

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.16/2001 privind gestionarea deșeurilor industriale reciclabile

- art.13 lit.a

- Decizia nr.243/10.05.2005 - M.Of. nr.516/17.06.2005

- Decizia nr.397/2005 - M.Of. nr.694/02.08.2005

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.112/2001 privind sancționarea unor fapte săvârșite în afara teritoriului României (Legea nr.252/2002)

- Decizia nr.341/2004 - M.Of. nr.924/11.10.2004

- Decizia nr.292/2005 - M.Of. nr.595/11.07.2005

2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii

- art.4

- Decizia nr.67/2005 - M.Of. nr.146/18.02.2005

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.43/2002 privind Parchetul Național Anticorupție aprobată cu modificări prin Legea nr.103/2004

- art.1, 2, 3

- Decizia nr.421/2003 - M.Of. nr.870/08.12.2003

- art.13

- Decizia nr.133/2005 - M.Of. nr.349/25.04.2005

- Decizia nr.235/2005 - M.Of. nr.462/31.05.2005

- art.28

- Decizia nr.328/2005 - M.Of. nr.690/01.08.2005

Ordonanța Guvernului nr.55/2002 privind regimul juridic al sancțiunilor prestării unei activități în folosul comunității, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.108/2003 pentru desființarea închisorii contravenționale

- art.10

- Decizia nr.79/2004 - M.Of. nr.250/22.03.2004

Ordonanța de urgență a Guvernului nr.194/2002 privind regimul străinilor

- art.84 alin.2

- Decizia nr.342/2003 - M.Of. nr.755/28.10.2003

- art.94 alin.5, 6

- Decizia nr.276/2005 - M.Of. nr.546/28.06.2005

- Decizia nr.419/2004 - M.Of. nr.1071/18.11.2004

**Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002
privind circulația pe drumurile publice**

- art.89 lit.a

- Decizia nr.16/2004 - M.Of. nr.123/11.02.2004

- art.79 alin.4

- Decizia nr.495/2004 - M.Of. nr.63/19.01.2005

- Decizia nr.245/2005 - M.Of. nr.612/14.07.2005

- Decizia nr.370/2005 - M.Of. nr.699/03.08.2005

- art.98 lit.c

- Decizia nr.16/2005 - M.Of. nr.145/17.02.2005

2003

**Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56/2003
privind unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea
pedepselor privative de libertate**

- art.7

- Decizia nr.486/2004 - M.Of. nr.91/27.01.2005

- art.8 alin.1

- Decizia nr.263/2005 - M.Of. nr.564/01.07.2005

**Ordonanța de urgență a Guvernului nr.108/2003
pentru desființarea închisorii contravenționale**

- Decizia nr.79/2004 - M.Of. nr.250/22.03.2004

2004

**Ordonanța de urgență a Guvernului nr.55/2004
pentru modificarea Codului de procedură penală**

- Decizia nr.181/2005 - M.Of. nr.403/12.05.2005

- Decizia nr.299/2005 - M.Of. nr.639/20.07.2005

c) DECRETE – LEGI
(în ordine cronologică)

DECRETUL-LEGE nr.9/1989 privind abrogarea unor acte normative

- Decizia nr.121/27.11.95 - M.Of. nr.49/07.03.96

DECRETUL-LEGE nr.24/1990 privind sancționarea ocupării abuzive a locuințelor din fondul locativ de stat

- Decizia nr.100/25.10.95 - M.Of. nr.40/26.02.96

- Decizia nr.5/23.01.96 - M.Of. nr.40/26.02.96

- Decizia nr.280/2001 - M.Of. nr.28/17.01.2002

- Decizia nr.347/2003 - M.Of. nr.751/27.10.2003

DECRETUL-LEGE nr. 41/1990 privind asigurarea unui climat de ordine și legalitate

- Decizia nr.10/06.02.96 - M.Of. nr.89/30.04.96

DECRETUL-LEGE nr.90/1990 privind unele măsuri pentru organizarea și exercitarea avocaturii în România

- **art.1 alin.2**

- Decizia nr.83/20.09.95 - M.Of. nr.49/07.03.96

- **art.2 alin.1**

- Decizia nr.83/20.09.95 - M.Of. nr.49/07.03.96

- **art.4 lit.a**

- Decizia nr.32/13.04.94 - M.Of. nr.259/15.09.94

- **art.5 lit.c**

- Decizia nr.32/13.04.94 - M.Of. nr.259/15.09.94

- **art.5 lit.g**

- Decizia nr.32/13.04.94 - M.Of. nr.259/15.09.94

d) DECRETE
(în ordine cronologică)

DECRETUL nr.281/1954 privind organizarea și exercitarea avocaturii

- Decizia nr.115/15.11.95 - M.Of. nr.27/06.02.96

DECRETUL nr.328/1966 privind circulația pe drumurile publice

- **art. 36**

- Decizia nr.2727/2002 - M.Of. nr.915/16.12.2002

- **art.42, alin.2, art.43**

- Decizia nr.277/2002 - M.Of. nr.859/28.11.2002

- Decizia nr.181/2001 - M.Of. nr.39/21.01.2002

Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr.328/1966 privind circulația pe drumurile publice și pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor în acest sector

- Decizia nr.145/28.05.97 - M.Of. nr.284/21.10.97

- Decizia nr.181/2001 - M.Of. nr.39/21.01.2002

- Decizia nr.272/2002 - M.Of. nr.915/16.12.2002

- Decizia nr.277/2002 - M.Of. nr.859/28.11.2002

DECRETUL nr. 367/1971 privind regimul armelor, munițiilor și materiilor explozive

- **art.9**

- Decizia nr.2/13.01.93 - M.Of. nr.35/16.02.93

- Decizia nr.29/21.03.95 - M.Of. nr.6/15.01.96

- Decizia nr.60/07.06.95 - M.Of. nr.27/06.02.96

- Decizia nr.117/21.11.95 M.Of. nr.27/06.02.96

- Decizia nr.118/21.11.95 - M.Of. nr.6/15.01.96

- **art.9 lit.a**

- Decizia nr.125/05.12.95 - M.Of. nr.297/20.11.96

- Decizia nr.111/08.10.96 - M.Of. nr.297/20.11.96
- **art.17**
- Decizia nr.29/21.03.95 - M.Of. nr.6/15.01.96
- Decizia nr.118/21.11.95 - M.Of. nr.6/15.01.96
- **art.17 lit.a**
- Decizia nr.2/13.01.93 - M.Of. nr.35/16.02.93
- **art.17 lit.c**
- Decizia nr.60/07.06.95 - M.Of. nr.27/06.02.96
- Decizia nr.117/21.11.95 - M.Of. nr.27/06.02.96
- Decizia nr.125/05.12.95 - M.Of. nr.297/20.11.96
- Decizia nr.111/08.10.96 - M.Of. nr.297/20.11.96

- **art.41 alin.2**
- Decizia nr.125/05.12.95 - M.Of. nr.297/20.11.96
- Decizia nr.111/08.10.96 - M.Of. nr.297/20.11.96
- **art.41 alin.2 lit.a**
- Decizia nr.2/13.01.93 - M.Of. nr.35/16.02.93

DECRETUL nr.244/1978 privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase

- **art.17 alin.(1)**
- Decizia nr.3/14.01.97 - M.Of. nr.47/19.03.97
- Decizia nr.204/2002 - M.Of. nr.751/15.10.2002
- **art.30 alin.(2)**
- Decizia nr.3/14.01.97 - M.Of. nr.47/19.03.97
- **art.50 alin.(1) lit.c**
- Decizia nr.3/14.01.97 - M.Of. nr.47/19.03.97
- Decizia nr.19/08.04.93 - M.Of. nr.105/24.05.93
- Decizia nr.36/05.07.93 - M.Of. nr.230/22.09.93
- **art.50 alin.(1) lit.d**
- Decizia nr.82/20.09.95 - M.Of. nr.58/19.03.96
- Decizia nr.4/16.01.96 - M.Of. nr.58/19.03.96
- **art.59**
- Decizia nr.3/14.01.97 - M.Of. nr.47/19.03.97

DECRETUL nr.251/1978 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților

- **art.49 lit.c**

- Decizia nr.32/13.04.94 - M.Of. nr.259/15.09.94

DECRETUL nr.400/1981 pentru instituirea unor reguli privind exploatarea și întreținerea instalațiilor, utilajelor și mașinilor, întărirea ordinii și disciplinei în muncă în unitățile cu foc continuu sau care au instalații cu grad înalt de pericol în exploatare

- **art.18 alin.2 lit.b**

- Decizia nr.269/19.06.97 - M.Of. nr.269/07.10.97

DECRETUL nr. 374/1995 privind numirea în funcții a unor magistrați la tribunale și la parchetele de pe lângă acestea

- Decizia nr.67/21.05.96 - M.Of. nr.174/02.07.96

III.

ASOCIAȚIA PROCURORILOR DIN ROMÂNIA

La 29 iulie 2005 s-a desfășurat la București adunarea generală de constituire a Asociației Procurorilor din România (A.P.R), țara noastră fiind singura din Europa Centrală și de Est care nu avea o asociație a procurorilor.

Procedura de înregistrare a asociației este în curs de desfășurare.

1. ACTUL CONSTITUTIV AL

ASOCIAȚIEI PROCURORILOR DIN ROMÂNIA

Art.1 – (1) *Asociația Procurorilor din România*, denumită în continuare **A.P.R.** este organizația profesională a magistraților procurori din România **înființată** prin **voinea de asociere exprimată** în cadrul Adunării generale de constituire întrunită la București, la 29 iulie 2005.

(2) **Datele de identificare** a membrilor fondatori ai asociației, numele și domiciliul, precum și **semnăturile** acestora sunt consemnate în tabelul și procesul verbal al Adunării generale de constituire, care fac parte integrantă din prezentului act constitutiv.

(3) **A.P.R.** este o organizație nepatrimonială, non-politică și non-guvernamentală.

(4) **A.P.R.** se înființează pe **durată nelimitată**.

Art.2 – **Sediul A.P.R** este situat în București str. B-dul Libertății nr.12-14, sector 5.

Art.3 – Patrimoniul inițial al asociației în valoare de 700 RON, la data constituirii asociației, este alcătuit din aportul în bani al asociaților.

Art.4 – Componenta nominală a celor dintâi **organe de conducere**, administrare și control ale **A.P.R:**

Consiliul director

1. *Alexandru Marian* – procuror P.C.A Constanța
2. *Cârstea Constanța* – procuror P.C.A Timișoara
3. *Ivan Cucu Constantin Virgil* - procuror P.Î.C.C.J
4. *Mocuța Gheorghe* - procuror P.Î.C.C.J
5. *Ojog Octavian* - procuror P.Î.C.C.J
6. *Sima Constantin* - procuror P.Î.C.C.J
7. *Stoica Viorica* - procuror P.Î.C.C.J
8. *Stănescu Sorin* - procuror P.Î.C.C.J
9. *Voinea Dan* - procuror P.Î.C.C.J

Supleanți:

10. *Bengescu Șerban* – procuror P.Î.C.C.J.
11. *Casandrescu Gheorghe* – procuror P.J. Pucioasa
12. *Dan Petru* – procuror P.C.A. Tg. Mureș
13. *Giurcea Gabriela* – procuror P.T. Buzău

Comisia de cenzori:

1. *Teodorescu Vasile* – procuror P.Î.C.C.J ;
2. *Vintilescu Vasile* – procuror P.Î.C.C.J;
3. *Țorțolea Marius* – economist P.Î.C.C.J.

Art.5 – Domnii procurori *Sima Constantin* și *Ivan Cucu Constantin Virgil* sunt împuterniciți să desfășoare procedura de autentificare a actelor în fața notarului public și de dobândire a personalității juridice a A.P.R, la instanța de judecată, conform art.6 alin.(2) lit.h) din Legea nr.246/2005 pentru aprobarea

Ordonanței Guvernului nr.26/2000 cu privire la asociații și fundații.

Art.6 – A.P.R. este rezultatul fuziunii demersurilor de constituire inițiate de procurorii:

Ivan – Cucu Constantin - Virgil

Mocuța Gheorghe

Ojog Octavian

Sîma Constantin

Stoica Viorica

Stănescu Sorin

Voinea Dan

2. STATUTUL ASOCIAȚIEI PROCURORILOR DIN ROMÂNIA

Capitolul I.

Denumire, durată, obiective

Art.1 - (1) **Asociația Procurorilor din România**, denumită în continuare **A.P.R.** este organizația profesională a magistraților procurori din România înființată în temeiul art.40, alin.1 din Constituția României, modificată și completată prin Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, art.10, alin.3 și art.75, alin.1 din Legea nr.303/2004 privind statutul magistraților modificată și completată prin Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente.

(2) A.P.R este o organizație nepatrimonială, non-politică și non-guvernamentală.

(3) A.P.R se înființează pe durată nelimitată.

Art.2 – A.P.R. are drept *scop* reprezentarea și apărarea intereselor profesionale ale membrilor săi, și acționează pentru asigurarea demnității, prestigiului și autorității funcției de procuror.

Art.3 – **Obiectivele** Asociației Procurorilor din România sunt:

a) creșterea eficienței, calității, corectitudinii și imparțialității activităților de competența procurorilor, potrivit legii;

b) respectarea și asigurarea protecției drepturilor omului consfințite în Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948;

c) promovarea și perfecționarea standardelor și principiilor general recunoscute pe plan european și internațional ca fiind necesare pentru efectuarea unei urmăriri penale efective, eficiente și independente, inclusiv a procedurilor destinate să protejeze împotriva abuzurilor și să consolideze primatul legii;

d) cooperarea pe plan internațional pentru studierea, prevenirea și combaterea formelor grave de criminalitate, scop în care va promova în realizarea acestor atribuții eficiența și rapiditatea activităților de cooperare internațională;

e) promovarea măsurilor de prevenire a corupției, reducerea birocrăției și consolidare a integrității procurorilor;

f) apărarea statutului, intereselor profesionale și prestigiului procurorilor, obținerea recunoașterii rolului crucial al procurorului în realizarea justiției penale;

g) protejarea procurorilor de orice ingerințe, influențe sau presiuni nejustificate de natură politică, administrativă, economică, socială, ori din partea mass-media;

h) dezvoltarea bunelor relații între procurori, serviciile de procuratură și alte asociații naționale ale procurorilor; facilitarea schimburilor de experiență, de informații și expertiză, diseminarea acestora și încurajarea utilizării tehnologiei informatice;

i) promovarea cercetărilor și studiilor în domeniul dreptului penal și a procedurii penale comparate, precum și în domeniul dreptului penal internațional și sprijinirea procurorilor implicați în proiectele de cooperare internațională;

j) cooperarea cu instituțiile și organizațiile naționale și internaționale specializate în domeniul penal, ori în domenii conexe, în vederea realizării obiectivelor menționate;

k) participarea la procesul de perfecționare a legislației, cu prioritate a legii de organizare judiciară, a legii statutului magistratului, a legii Consiliului Superior al Magistraturii și a Codului deontologic al Magistratilor.

Capitolul II.

Membrii

Art.4 – (1) Pot deveni membri ai A.P.R., la cerere, procurorii în funcție și cei care s-au pensionat din aceste funcții și își exprimă în scris adeziunea la obiectivele asociației. Pot solicita admiterea în A.P.R. și persoanele care au îndeplinit cel puțin 5 ani funcția de procuror și care și-au încetat activitatea din motive neimputabile.

2) Personalitățile care au contribuit la impunerea principiilor statului de drept, care au apărut drepturile și libertățile fundamentale ale omului, prestigiul justiției, statutul profesional și moral al procurorului, pot fi *membri de onoare* ai A.P.R. Orice membru A.P.R. poate face nominalizări pentru *membri de onoare*.

(3) Calitatea de *membru de onoare* se acordă prin hotărârea Conferinței Naționale.

(4) Membrii de onoare dobândesc această calitate pe viață și au aceleași drepturi, privilegii și obligații ca și membrii individuali, cu excepția plății cotizației anuale.

Încetarea calității de membru

Art.5 - Orice membru poate renunța la această calitate, comunicând în scris Consiliului director opțiunea sa; renunțarea va intra în vigoare la sfârșitul anului curent. Renunțarea nu va scuti de plata cotizațiilor datorate în baza calității de membru.

Art.6 - Un membru poate fi suspendat sau exclus de:

- a) Conferința Națională a Procurorilor, pe baza recomandării Consiliului director, după notificarea prealabilă și ulterior audierii, dacă aceasta se solicită de Conferința Națională;
- b) Președintele A.P.R. pentru neplata timp de doi ani a cotizației, cu mențiunea că, pot fi reintegrați ca membri, de către Consiliul director sau Președinte, după caz, cei care achită la zi cotizațiile datorate.

Art.7 - Consiliul director, după notificarea prealabilă adresată unui membru individual și audierea sa la cerere, poate decide prin rezoluție unanimă că acesta se face vinovat de conduită dezonorantă și să dispună suspendarea sa din calitatea de membru până la proxima Conferință Națională a Procurorilor. Se consideră că notificarea a ajuns în posesia membrului în cauză, dacă în registrele A.P.R. există dovada că scrisoarea conținând notificarea a fost expediată prin poștă la adresa persoanei respective, iar de la data expedierii au trecut mai mult de 30 de zile.

Art.8 - Secretarul – General va înștiința cu promptitudine pe membrii față de care s-au pronunțat rezoluții de suspendare ori excludere, potrivit prevederilor celor două paragrafe precedente.

Art.9 - Rezoluția de suspendare sau excludere pronunțată în condițiile prevăzute la art. 4 și 5 poate fi atacată cu apel, la Comitetul de Litigii, de către persoana în cauză. Cererea de apel trebuie prezentată Secretarului - General în termen de 30 de zile de la data comunicării rezoluției de suspendare sau excludere.

Drepturile membrilor

Art.10 - Membrii A.P.R au următoarele drepturi:

- a) să participe la toate activitățile pe care le organizează A.P.R la nivel central și teritorial;

- b) să-și exprime în mod liber părerea cu privire la orice problemă privind reforma justiției, combaterea criminalității, statutul social și profesional al procurorului;
- c) să ceară organismelor de conducere ale A.P.R să-și exprime opinia față de diverse probleme ce interesează Ministerul Public;
- d) să ceară organelor de conducere ale A.P.R să-i apere împotriva atacurilor lansate prin orice mijloace de persoane sau grupuri care au interese conexe cu activitatea infracțională;
- e) să aleagă și să fie aleși în organele de conducere ale A.P.R la nivel central și teritorial;
- f) să beneficieze de resursele și disponibilitățile materiale, financiare, logistice ale A.P.R.;
- g) să aibă acces și să poată folosi direct informațiile și bazele documentare deținute de A.P.R.;
- h) să se adreseze nemijlocit tuturor organismelor A.P.R.;

Obligațiile membrilor

Art.11 - Membrii A.P.R au următoarele obligații:

- a) să contribuie prin întreaga lor activitate la ridicarea prestigiului și demnității funcției de procuror; să manifeste un comportament demn atât în afara profesiei, cât și în exercitarea acesteia;
- b) să respecte dispozițiile legale privind statutul magistraților;
- c) să respecte normele eticii și principiile deontologiei profesionale;
- d) să respecte și să îndeplinească hotărârile A.P.R;
- e) să facă dovada unei înalte conștiințe profesionale în combaterea criminalității;
- f) să sprijine activ lupta împotriva corupției;
- g) să achite taxa de înscriere și cotizațiile periodice;

- h) să participe la adunările și manifestările inițiate de organele de conducere ale A.P.R., la activitățile profesionale, precum și la ședințele organelor de conducere din care fac parte;
- i) să păstreze secretul profesional;

Capitolul III.

Organele de conducere și executive

Art.12 – (1) Organele de conducere ale A.P.R sunt:

- a) Conferința Națională a Procurorilor;
- b) Consiliul director;

(2) Organele executive ale A.P.R. sunt:

- a) Secretariatul general al Consiliului director;
- b) Comisia de cenzori;
- c) Comisiile de specialitate înființate pe diverse domenii de activitate de Consiliul director.

Art.13 - (1) ***Conferința Națională a Procurorilor*** este organul de conducere al A.P.R și se compune din delegați aleși de Conferințele județene și a Municipiului București în proporție de 1 la 50 de membri, dar nu mai puțin de 1 delegat pe județ.

(2) Procurorii din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție care au dobândit calitatea de membru A.P.R, participă la Conferința Națională cu drept de vot.

(3) Conferința Națională a Procurorilor se întrunește anual și în cazuri excepționale.

(4) Între sesiunile Conferinței Naționale a Procurorilor conducerea executivă o asigură Consiliul director.

(5) Consiliul director convoacă Conferința Națională a Procurorilor în sesiuni extraordinare și în cazuri excepționale.

Art.14 - Conferința Națională a Procurorilor, denumită în continuare Conferință are următoarele atribuții:

- a) dezbate probleme privind statutul procurorului, și orice probleme referitoare la activitatea procurorului, ori care au legătură cu activitatea acestuia;
- b) aprobă măsuri pentru apărarea imaginii procurorului, drepturilor și intereselor acestuia, a prestigiului și demnității funcției de procuror;
- c) aprobă măsuri pentru consolidarea rolului procurorului în procesul penal;
- d) dezbate probleme ale reformei justiției, și analizează propunerile de modificare și completare a unor acte normative privind organizarea justiției, Statutul magistraților și Consiliul Superior al Magistraturii.
- e) aprobă rapoartele de activitate ale Consiliului director și ale Comisiei de cenzori;
- f) alege Consiliul director și Comisia de cenzori, pentru un mandat de 3 ani, cu posibilitatea realegerii;
- g) adoptă și modifică statutul A.P.R.;
- h) aprobă bugetele anuale și exercițiile bugetare prezentate de Consiliul director;
- i) stabilește cuantumul cotizațiilor propuse de Consiliul director;
- j) aprobă politica financiară a A.P.R.;
- k) acordă calitatea de membru de onoare și președinte de onoare al A.P.R.;
- l) aprobă înființarea de filiale;
- m) decide cu privire la afilierea și asocierea la alte organizații naționale sau internaționale.

Art.15 - (1) Conferința este valabil constituită în prezența delegaților majorității filialelor și adoptă hotărâri prin votul majorității simple a celor prezenți.

(2) Filialele se constituie la nivel de județ, sunt formate din cel puțin cinci membri, și sunt conduse de președinți de filiale aleși prin vot de membrii acestora.

Art.16 - (1) *Consiliul director* se compune din 9 membri, aleși de Conferință.

(2) Consiliul director adoptă decizii prin consens sau în lipsa acestuia cu votul a 5 dintre membrii săi.

(3) Consiliul director se întrunește semestrial sau ori de câte ori este nevoie.

(4) Consiliul director alege dintre membrii săi președintele, vicepreședintele și secretarul general.

Art.17 - Consiliul director are următoarele atribuții:

a) asigură controlul, supravegherea și coordonarea generală a activității A.P.R.;

b) adoptă bugetele anuale și rapoartele financiare, propuse de Secretarul - General;

c) adoptă, la propunerea Secretarul - General, programele, anuale de activitate;

d) convoacă Conferința Națională a Procurorilor;

e) propune excluderea din A.P.R.;

f) prezintă raportul de activitate în fața Conferinței;

g) aduce la îndeplinire hotărârile Conferinței;

h) acordă asistență, apără drepturile și își asumă obligațiile A.P.R.;

i) aprobă organizarea și angajarea personalului tehnic al asociației;

j) aprobă desfășurarea unor acțiuni în apărarea intereselor procurorilor;

k) rezolvă probleme ale activității curente;

l) propune Conferinței înființarea comisiilor de specialitate ale A.P.R. și stabilește înainte ori după aprobarea constituirii denumirea, compoziția, atribuțiile și procedurile de funcționare a comisiilor.

Art.18 - (1) Consiliul director alege dintre membrii săi *Secretariatul general* compus din 5 membri și condus de unul din membrii Consiliului director în calitate de Secretar general.

(2) Secretariatul general are următoarele atribuții:

- a) aduce la îndeplinire deciziile Consiliului director;
- b) întocmește proiectul programului de anual activitate;
- c) întocmește documentele necesare desfășurării Conferinței și a ședințelor Consiliului director;
- d) ține evidența îndeplinirii sarcinilor trasate de Conferinței și de Consiliul director;
- e) întocmește rapoarte și informări asupra activității sale pe care le prezintă Consiliului director;
- f) organizează arhiva și fișierele asociației inclusiv minutele reuniunilor Consiliului director și Conferinței Naționale;
- g) sprijină activitatea Comitetelor Conferinței în legătură cu pregătirea Conferințelor;
- h) administrează activitatea Trezoreriei APR.

Art. 19 – (1) Procurorii generali și adjuncții lor, din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetului Național Anticorupție, aleși în Consiliul director al APR, trebuie să opteze, după validarea alegerii, între funcția de conducere respectivă și funcția din cadrul APR. Neexprimarea opțiunii declanșează starea de incompatibilitate pentru ocuparea vreunei funcții în cadrul Consiliului director APR.

(2) Membrii Consiliului director numiți în funcțiile de Procuror general sau adjuncții ai acestora, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetului Național Anticorupție trebuie să opteze între funcția de conducere respectivă și funcția din cadrul APR. Neexprimarea opțiunii declanșează starea de incompatibilitate pentru ocuparea vreunei funcții în cadrul Consiliului director APR.

(3) Starea de incompatibilitate se constată de către Consiliul director.

Art.20 - (1) *Comisia de cenzori* se compune din 3 membri, din care unul este contabil autorizat sau expert contabil.

(2) Comisia de cenzori verifică realizarea bugetului și gestiunea patrimoniului A.P.R, informând semestrial Consiliul

director și prezentând rapoarte Conferinței Naționale a Procurorilor.

Capitolul IV.

Reprezentarea și răspunderea

Art.21 - (1) Asociația este reprezentată legal de către Președinte, Vice-președinte sau de un membru al Consiliului director desemnat de Președinte, precum și de Secretarul - General acționând în baza unui mandat agreat împreună cu Președintele, respectiv Vice-președintele.

(2) Consiliul director poate acorda Secretarului - General mandatul prin care să reprezinte și să acționeze în numele A.P.R., în anumite cazuri, expres prevăzute prin rezoluția Consiliului director.

Art.22 - Nici un membru, nu poate fi tras la răspundere, pe motiv că este afiliat A.P.R., pentru datorii sau obligații ale A.P.R., în lipsa unei promisiuni sau acord expres, în formă scrisă, că a acceptat o astfel de responsabilitate.

Capitolul V.

Reuniunile științifice

Art.23 - Pentru dezbaterile tematicilor conforme scopurilor A.P.R., definite în art. 2, anual se organizează reuniuni științifice. Consiliul director poate să organizeze și alte reuniuni, sau manifestări ale A.P.R. în locurile și perioadele pe care le consideră necesare.

Art.24 - Orice membru are dreptul de a participa la reuniunile științifice sau alte manifestări, pentru care plata unor taxe separate va fi hotărâtă de Consiliul director la propunerea Secretarului General.

Art.25 - Fără autorizarea Conferinței Naționale a Procurorilor sau a Consiliului director nici o reuniune sau altă manifestare nu va reprezenta A.P.R. și nu va putea acționa în numele A.P.R.

Art.26 - La invitația Consiliului director, organizațiile având scopuri similare sau apropiate de cele ale A.P.R., pot fi reprezentate prin observatori la reuniunile sau manifestările organizate. Consiliul director poate să invite experți care să participe în calitate de observatori. Observatorii au dreptul să participe și să ia cuvântul în cadrul reuniunilor.

Capitolul VI.

Modificarea Statutului

Art.27 - Statutul poate fi modificat de către Conferință cu o majoritate de peste două treimi din membrii prezenți la votare, la propunerea Consiliului director, sau la cererea adresată Consiliului director cu cel puțin 30 de zile înainte de proxima reuniune a Conferinței, de cel puțin 50 de membrii individuali.

Art.28 - Modificările vor intra în vigoare la data, ori la îndeplinirea condițiilor stabilite de Conferința Națională.

Capitolul VII.

Litigii

Art.29 - Orice litigiu privind aplicarea și interpretarea prezentului Statut trebuie adus în fața **Comitetului de Litigii**. Comitetul de Litigii soluționează litigiul cu care a fost investit după audierea tuturor părților interesate și în cazul în care Consiliul director nu este parte în litigiu, după consultarea acestuia.

Art.30 - Orice membru are dreptul să se adreseze Comitetului de Litigii înaintând o petiție scrisă Secretarului - General care va informa prompt Comitetul de Litigii.

Art.31 - Comitetul de Litigii este format din 3 membrii ai Asociației aleși de Conferința Națională pentru o perioadă de 4 ani. Membrii Comitetului de Litigii pot fi realeși o singură dată.

Capitolul VIII.

Dispoziții finale

Art.32 - Sediul A.P.R. este situat în București str. B-dul Libertății nr.12-14, Sector 5.

Art.33 – (1) Veniturile A.P.R provin din:

- a) taxa de membru;
- b) cotizații;
- c) alte surse legale.

(2) Toate fondurile Asociației vor fi depuse la Trezoreria Asociației. Secretarul – General va administra Tezaurul având dreptul să depună și să extragă fonduri, ținând seama totuși ca orice cheltuieli deosebite să fie efectuate numai cu aprobarea prealabilă a Consiliul director.

Art.34 – A.P.R poate edita publicații proprii cu caracter juridic și poate participa la realizarea altor publicații.

Art.35 – În cazul dizolvării A.P.R. patrimoniul acesteia se transmite Universității din București pentru a fi pusă la dispoziția Facultății de Drept.

Art.36.- Patrimoniul inițial al asociației în valoare de 700 RON, la data constituirii asociației, este alcătuit din aportul în bani al asociațiilor.

3. OBSERVAȚII LA PROIECTUL ORDONANȚEI DE URGENȚĂ PRIVIND SALARIZAREA ȘI ALTE DREPTURI ALE JUDECĂTORILOR ȘI PROCURORILOR, PRECUM ȘI A ALTOR CATEGORII DE PERSONAL DIN MINISTERUL JUSTIȚIEI ȘI MINISTERUL PUBLIC

Consiliul director al asociației procurorilor din România

Asociația Procurorilor din România își exprimă acordul cu intenția Ministrului Justiției de a realiza o majorare corespunzătoare a salariilor judecătorilor și procurorilor care să fie aplicabilă tuturor instanțelor și parchetelor din țară.

Ținând seama de faptul că magistrații sunt incompatibili cu orice funcție publică sau privată ne pronunțăm pentru un nivel al salariilor care să poată compensa aceste privațiuni și să poată asigura capacitatea fizică și liniștea psihică necesară realizării sarcinilor cele mai complexe ale acestei dificile profesii.

Suntem, totodată pentru eliminarea oricărei forme de discriminare între magistrați atât pe plan salarial cât și pe planul celorlalte drepturi.

Eliminarea discriminării nu se poate face însă prin diminuarea salariilor de la Înalta Curte de Casație și Justiție și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Potrivit art.74 alin.2 din Legea nr.303/2004 republicată în Monitorul Oficial al României nr.827/13.09.2005 „*drepturile salariale ale judecătorilor și procurorilor nu pot fi*

diminuate sau suspendate decât în cazurile prevăzute de prezenta lege”.

Or, prin diminuarea sporului de **40%** aplicat prin Legea nr. 601/2004, art.28 alin.5 salariile judecătorilor și procurorilor sus-menționați se diminuează în condițiile în care coeficientul de ierarhizare crește cu trei unități și se introduce sporul pentru vechime în muncă.

De asemenea, inițiativa Ministerului Justiției de a acorda un spor de 10% procurorilor de la Departamentul Național Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (de ce nu și celor de la Secția de urmărire penală și criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție) reprezintă în viziunea noastră o discriminare între membrii aceleiași categorii profesionale și contravine de altfel și Hotărârii nr. 185 din 22 iulie 2005 a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care a sesizat existența discriminării între judecători și procurori prin aplicarea unor sporuri solicitând eliminarea acestei inegalități.

Într-unul din anteproiecte s-a prezentat și varianta reducerii sporului de doctorat de la 15 la 5%.

Pe lângă faptul că economia realizată astfel este insesizabilă (în Ministerul Public există actualmente 48 de procurori care dețin titlul științific de doctor în drept) se realizează o diminuare în raport cu alte categorii care beneficiază de acest spor în cuantum de 15%: cadre didactice, personal diplomatic, etc.

Eliminarea diminuării prin majorarea salariilor nu trebuie să se facă prin culpabilizarea unor categorii de magistrați care, în viziunea unora ar avea salarii prea mari și nu își îndeplinesc îndatoririle.

Anunțarea în mass-media a intenției de a elimina discriminările salariale dintre magistrați a fost din păcate,

însoțită de o serie de aprecieri negative la adresa justiției în ansamblu.

Creдем că nu trebuie folosit orice prilej pentru a diminua prestigiul și autoritatea justiției (incluzând aici și Ministerul Public) aflate deja la un nivel alarmant.

Fiecare din noi avem datoria de a evidenția ori de câte ori avem prilejul, aspectele pozitive din acest domeniu, munca asiduă a magistraților, în ceea mai mare parte onești, pe terenul atât de disputat al justiției.

Revenind la problema discriminării, aceasta trebuie eliminată pe toate planurile.

Una din aceste discriminări este interdicția prevăzută de art. 51 alin.1 din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor de a accede la funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție a procurorilor.

Asociația Procurorilor din România solicită eliminarea de îndată a acestei grave forme de discriminare.

Totodată, alături de înlăturarea discriminărilor de orice fel și creșterea indemnizației judecătorilor și procurorilor sunt necesare măsuri urgente de informare și finalizare a reformei în justiție.

În speranța că veți ține seama de propunerile noastre, vă asigurăm de sprijinul nostru constructiv.

*
* *

Drepturile de protecție instituite prin Legea nr.8 din 14 martie 1996 interzic orice reproducere ulterioară fără consimțământul expres al autorului.

Cu condiția de a fi conforme bunelor uzanțe, de a nu contraveni exploatării normale a operei și, nu în ultimul rând, de a nu prejudicia pe autor sau pe titularul dreptului de exploatare sunt permise:

- reproducerea operei în cadrul procedurilor judiciare sau administrative, în măsura justificată de scopul acestora;
- utilizarea de scurte citate dintr-o operă, în scop de analiză, comentariu sau critice ori cu titlul de exemplificare;
- utilizarea de extrase destinate exclusiv învățământului, precum și reproducerea pentru învățământ, în cadrul instituțiilor de învățământ de scurte extrase, în măsura justificată de scopul urmărit;
- reproducerea pentru informare și cercetare de scurte extrase în cadrul arhivelor instituțiilor culturale sau științifice care funcționează fără scop lucrativ.

Drepturile noastre de editare încetează odată cu tipărirea manuscrisului în „Pro lege” sau în termen de cel mult un an de la data acceptării operei.

Punctele de vedere susținute în lucrările prezentate **nu reflectă**, cu necesitate, **poziția Ministerului Public**.

Exprimarea unor soluții constructive, chiar controversate, reprezintă, suntem convingeți, o contribuție la instaurarea statului de drept.

Au fost operate unele modificări de formă pentru necesități stilistice și în, câteva cazuri, articolele au fost condensate din lipsa de spațiu tipografic.

COORDONATORUL PUBLICAȚIEI
Procuror șef adjunct secție
CRISTINA NICOARĂ

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
Bd. Libertății nr.12-14, sector 5, București
Telefon: 319.39.12 sau 319.38.56/2210
e-mail nicoara_cristina@pcsj.ro

Tehnoredactare computerizată
Rusu Margareta
Păun Ana-Maria Stela

ISSN-1224-2411